

Godišnji izveštaj
Energoprojekt Entela a.d. za
2011. godinu

Beograd, april 2012. godine

U skladu sa članom 50. i 51. Zakona o tržištu kapitala ("Službeni glasnik RS" broj 31/2011) i članom 3. Pravilnika o sadržini, formi i načinu objavljivanja godišnjih, polugodišnjih i kvartalnih izveštaja javnih društava ("Službeni glasnik RS" broj 14/2012), **Energoprojekt Entel a.d. iz Beograda, MB: 07470975 objavljuje:**

GODIŠNJI IZVEŠTAJ ZA 2011 GODINU

S A D R Ž A J

1. FINANSIJSKI IZVEŠTAJI ENERGOPROJEKT ENTEL A.D. ZA 2011.god.
(Bilans stanja, Bilans uspeha, Izveštaj o tokovima gotovine, Izveštaj o promenama na kapitalu, Statistički aneks, Napomene uz finansijske izveštaje)
2. IZVEŠTAJ O REVIZIJI (u celini)
3. GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU DRUŠTVA
4. IZJAVA LICA ODGOVORNIH ZA SASTAVLJANJE IZVEŠTAJA
5. ODLUKA NADLEŽNOG ORGANA DRUŠTVA O USVAJANJUGODIŠNJIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA* (Napomena)
6. ODLUKA O RASPODELI DOBITI ILI POKRIĆU GUBITKA* (Napomena)

1. FINANSIJSKI IZVEŠTAJI ENERGOPROJEKT ENTEL A.D. ZA 2011.
(Bilans stanja, Bilans uspeha, Izveštaj o tokovima gotovine, Izveštaj o promenama na kapitalu, Statistički aneks, Napomene uz finansijske izveštaje)

Popunjava pravno lice - preduzetnik		
07470975 Matični broj	Sifra delatnosti	PIB
Popunjava Agencija za privredna registre		
750 1 2 3	19	20 21 22 23 24 25 26
Vrsta posla		

Naziv : ENERGOPROJEKT ENTEL

Sediste : BEOGRAD, BULEVAR MIHAJLA PUPINA 12

BILANS STANJA

7005010691050

na dan 31.12.2011. godine

- u hiljadama dinara

Grupa računa račun	POZICIJA	AOB	Napomena broj	Iznos	
				Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	AKTIVA				
	A. STALNA IMOVINA (002+003+004+005+009)	001		274726	310207
00	I. NEUPLACENI UPISANI KAPITAL	002			
012	II. GOODWILL	003			
01 bez 012	III. NEMATERIJALNA ULAGANJA	004	10.1	3528	3472
	IV. NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA I BIOLOSKA SREDSTVA (006+007+008)	005	10.2	225299	226202
020, 022, 023, 026, 027(deo), 028 (deo), 029	1. Nekretnine, postrojenja i oprema	006	10.2	214739	226202
024, 027(deo), 028 (deo)	2. Investicione nekretnine	007	10.2	10560	0
021, 025, 027(deo), 028(deo)	3. Bioloska sredstva	008			
	V. DUGOROCNI FINANSIJSKI PLASMANI (010+011)	009	10.3	45899	80533
030 do 032, 039 (deo)	1. Ucesca u kapitalu	010	10.3	44215	70235
033 do 038, 039 (deo) minus 037	2. Ostali dugorocni finansijski plasmani	011	10.3	1684	10298
	B. OBRTNA IMOVINA (013+014+015)	012		583454	652759
10 do 13, 15	I. ZALIHE	013	10.4	2503	1669
14	II. STALNA SREDSTVA NAMENJENA PRODAJI I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA	014	10.5	0	8942
	III. KRATKOROCNA POTRAZIVANJA, PLASMANI I GOTOVINA (016+017+018+019+020)	015		580951	642148
20, 21 i 22, osim 223	1. Potrazivanja	016	10.6	533491	510713
223	2. Potrazivanja za vise placen porez na dobitak	017	10.6	1629	1565
23 minus 237	3. Kratkorocni finansijski plasmani	018	10.7	4099	8324
24	4. Gotovinski ekvivalenti i gotovina	019	10.8	41406	120479

Grupa računa račun	P O Z I C I J A	AOP	Napomena broj	Iznoš	
				Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
27 i 28 osim 288	5. Porez na dodatu vrednost i aktivna vremenska razgraničenja	020	10.9	326	1067
288	V. ODLOZENA PORESKA SREDSTVA	021		0	1352
	G. POSLOVNA IMOVINA (001+012 +021)	022		858180	964318
29	D. GUBITAK IZNAD VISINE KAPITALA	023			
	DJ. UKUPNA AKTIVA (022+023)	024		858180	964318
88	E. VANBILANSNA AKTIVA	025		981455	41
	PASIVA				
	A.KAPITAL (102+103+104+105+106-107+108-109-110)	101	10.10.	697094	677552
30	I. OSNOVNI KAPITAL	102	10.11	175504	175501
31	II. NEUPLACENI UPISANI KAPITAL	103			
32	III. REZERVE	104	10.12	22744	20713
330 i 331	IV. REVALORIZACIONE REZERVE	105	10.13	101824	111233
332	V. NEREALIZOVANI DOBICI PO OSNOVU HARTIJA OD VREDNOSTI	106		0	17813
333	VI. NEREALIZOVANI GUBICI PO OSNOVU HARTIJA OD VREDNOSTI	107			
34	VII. NERASPOREDJENI DOBITAK	108	10.14	397022	352292
35	VIII. GUBITAK	109			
037 i 237	IX. OTKUPLJENE SOPSTVENE AKCIJE	110			
	B. DUGOROCNA REZERVISANJA I OBAVEZE (112+113+116)	111		153105	278801
40	I. DUGOROCNA REZERVISANJA	112	10.15	13150	13525
41	II. DUGOROCNE OBAVEZE (114+115)	113			
414, 415	1. Dugorocni krediti	114			
41 bez 414 i 415	2. Ostale dugorocne obaveze	115			
	III. KRATKOROCNE OBAVEZE (117+118+119+120+121+122)	116		139955	265276
42, osim 427	1. Kratkoročne finansijske obaveze	117			
427	2. Obaveze po osnovu sredstava namenjenih prodaji i sredstava poslovanja koje se obustavlja	118			
43 i 44	3. Obaveze iz poslovanja	119	10.16	81903	155013
45 i 46	4. Ostale kratkoročne obaveze	120	10.17	52360	51674
47, 48 osim 481 i 49 osim 498	5. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost i ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgraničenja	121	10.18	5692	58589
481	6. Obaveze po osnovu poreza na dobitak	122			

- u hiljadama dinara

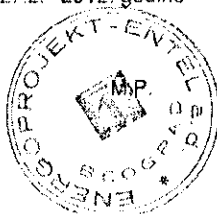
Grupa računa, račun	POZICIJA	AOP	Napomena broj	Iznos	
				Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3		5	6
498	V. ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE	123	1019	7981	7965
	G. UKUPNA PASIVA (101+111+123)	124		858180	964318
89	D. VANBILANSNA PASIVA	125	1021	981455	41

BELOZADU

dana 27.2. 2012. godine

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izveštaja

[Signature]

Zakonski zastupnik

[Signature]

Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Sluzbeni glasnik RS", br.114/06 , 5/07, 119/08 i 2/10)

Grupa računa račun	POZICIJA	AOP	Napomena broj	Iz m o b	
				Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	B. DOBITAK PRE OPOREZIVANJA (219-220+221-222)	223	9.14	182526	43593
	V. GUBITAK PRE OPOREZIVANJA (220-219+222-221)	224			
	G. POREZ NA DOBITAK				
721	1. Poreski rashod perioda	225	9.15	3140	3171
722	2. Odloženi poreski rashodi perioda	226	9.15	152	0
722	3. Odloženi poreski prihodi perioda	227		0	208
723	D. Isplacena licna primanja poslodavcu	228			
	DJ. NETO DOBITAK (223- 224- 225- 226+ 227- 228)	229	9.15	179234	40630
	E. NETO GUBITAK (224- 223+ 225+ 226- 227 + 228)	230			
	Ä...Ä*, NETO DOBITAK KOJI PRIPADA MANJINSKIM ULAGACIMA	231			
	Z. NETO DOBITAK KOJI PRIPADA VLASNICIMA MATICNOG PRAVNOG LICA	232			
	I. ZARADA PO AKCIJI				
	1. Osnovna zarada po akciji	233	9.16	424	96
	2. Umanjenja (razvodnjena) zarada po akciji	234			

Beograd

dana 27.2. 2012. godine

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izveštaja

[Signature]

Zakonski zastupnik

[Signature]

Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS", br.114/06, 5/07, 119/08 i 2/10)

Popunjiva pravno lice - preduzetnik		
07470975 Maticni broj	Sifra delatnosti	PIB
Popunjiva Agencija za privredne registre		
750 1 2 3	19	20 21 22 23 24 25 26
Vrsta posla		

Naziv :ENERGOPROJEKT ENTEL

Sediste : BEOGRAD, BULEVAR MIHAJLA PUPINA 12

IZVESTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE

7005010691074

u periodu od 01.01.2011. do 31.12.2011. godine

- u hiljadama dinara

POZICIJA	AOP	Iznos	
		Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4
A. TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI			
I. Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 3)	301	597417	464258
1. Prodaja i primljeni avansi	302	589612	458949
2. Primljene kamate iz poslovnih aktivnosti	303	60	2269
3. Ostali prilivi iz redovnog poslovanje	304	7745	3040
II. Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 5)	305	576575	525082
1. Isplate dobavljaocima i dati avansi	306	250987	192101
2. Zarade, naknade zarada i ostali licni rashodi	307	298654	290348
3. Placene kamate	308	43	37
4. Porez na dobitak	309	3204	12685
5. Placanja po osnovu ostalih javnih prihoda	310	23687	29911
III. Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti (I-II)	311	20842	0
IV. Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti (II-I)	312	0	80824
B. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA			
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 5)	313	284490	320319
1. Prodaja akcija i udela (neto prilivi)	314		
2. Prodaja nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava	315	0	1572
3. Ostali finansijski plasmani (neto prilivi)	316	258981	214500
4. Primljene kamate iz aktivnosti investiranja	317	522	2195
5. Primljene dividende	318	24987	102052
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 3)	319	260687	225166
1. Kupovina akcija i udela (neto odlivi)	320		
2. Kupovina nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava	321	5630	13666
3. Ostali finansijski plasmani (neto odlivi)	322	255057	211500
III. Neto priliv gotovine iz aktivnosti investiranja (I - II)	323	23803	95153
IV. Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja (II - I)	324		

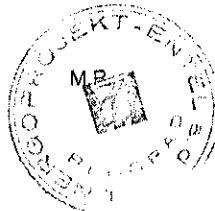
P O Z I C I J A	AOP	Izjava	
		Tekuća godina	Prethodne godine
1	2	3	4
V. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA			
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 3)	325		
1. Uvećanje osnovnog kapitala	326		
2. Dugoročni i kratkoročni krediti (neto prilivi)	327		
3. Ostale dugoročne i kratkoročne obaveze	328		
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 4)	329	131714	22
1. Otkup sopstvenih akcija i udela	330		
2. Dugoročni i kratkoročni krediti i ostale obaveze (neto odlivi)	331		
3. Finansijski lizing	332		
4. Isplacene dividende	333	131714	22
III. Neto priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja (I - II)	334		
IV. Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja (II - I)	335	131714	22
G. SVEGA PRILIVI GOTOVINE (301+313+325)	336	881907	784577
D. SVEGA ODLIVI GOTOVINE (305+319+329)	337	968976	750270
DJ. NETO PRILIVI GOTOVINE (336-337)	338	0	34307
E. NETO ODLIV GOTOVINE (337-336)	339	87069	0
Ä...Ä. GOTOVINA NA POČETKU OBRACUNSKOG PERIODA	340	120479	74501
Z. POZITIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERACUNA GOTOVINE	341	14976	20430
I. NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERACUNA GOTOVINE	342	6980	8759
J. GOTOVINA NA KRAJU OBRACUNSKOG PERIODA (338-339+340+341-342)	343	41406	120479

U Beogradu

dana 27.2. 2012. godine

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izveštaja

[Signature]

Zakonski zastupnik

[Signature]

Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS", br.114/06, 5/07, 119/08 i 2/10)

Popunjiva pravno lice - preduzetnik	
07470975 Maticni broj	[] [] [] [] [] [] Sifra delatnosti
[] [] [] [] [] [] [] [] PIB	
Popunjiva Agencija za privredne registre	
750 1 2 3	[] [] [] [] [] [] [] [] 19 20 21 22 23 24 25 26
Vrsta posla	

Naziv :ENERGOPROJEKT ENTEL

Sediste : BEOGRAD, BULEVAR MIHAJLA PUPINA 12

IZVESTAJ O PROMENAMA NA KAPITALU

7005010691098

u periodu od 01.01.2011. do 31.12.2011. godine

- u hiljadama dinara

Red br.	OPIS	AOP	Osnovni kapital (grupa 30 bez 309)	AOP	Ostali kapital (racun 309)	AOP	Neuplasceni upisani kapital (grupa 31)	AOP	Emisiona premlja (racun 320)
			2		3		4		5
1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine _____	401	173166	414	2281	427		440	
2	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - povecanje	402		415		428		441	
3	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenje	403		416		429		442	
4	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. prethodne godine _____ (red.br. 1+2-3)	404	173166	417	2281	430		443	
5	Ukupna povecanja u prethodnoj godini	405		418	54	431		444	
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	406		419		432		445	
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine _____ (red.br. 4+5-6)	407	173166	420	2335	433		446	
8	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - povecanje	408		421		434		447	
9	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - smanjenje	409		422		435		448	
10	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. tekuce godine _____ (red.br. 7+8-9)	410	173166	423	2335	436		449	
11	Ukupna povecanja u tekucoj godini	411		424	3	437		450	
12	Ukupna smanjenja u tekucoj godini	412		425		438		451	
13	Stanje na dan 31.12. tekuce godine _____ (red.br. 10+11-12)	413	173166	426	2338	439		452	

Red. br.	OPIS	AOP	Rezerve (racun 321, 322)	AOP	Revalorizacione rezerve (racuni 330 i 331)	AOP	Nerealizovani dobiti po osnovu hartija od vrednosti (racun 332)	AOP	Nerealizovani gubici po osnovu hartija od vrednosti (racun 333)
			6		7		8		9
1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine _____	453	14509	466	88520	479	7050	492	
2	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - povecanje	454		467		480		493	
3	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenje	455		468		481		494	
4	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. prethodne godine _____ (red.br. 1+2-3)	456	14509	469	88520	482	7050	495	
5	Ukupna povecanja u prethodnoj godini	457	6204	470	28134	483	10763	496	
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	458		471	5421	484		497	
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine _____ (red.br. 4+5-6)	459	20713	472	111233	485	17813	498	
8	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - povecanje	460		473		486		499	
9	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - smanjenje	461		474		487		500	
10	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. tekuce godine _____ (red.br. 7+8-9)	462	20713	475	111233	488	17813	501	
11	Ukupna povecanja u tekucoj godini	463	2031	476	1976	489		502	
12	Ukupna smanjenja u tekucoj godini	464		477	11385	490	17813	503	
13	Stanje na dan 31.12. tekuce godine _____ (red.br. 10+11-12)	465	22744	478	101824	491		504	

Red. br.	O P I S	AOP	Neraspoređeni dobitak (grupa 34)	AOP	Subitak do visine kapitala (grupa 35)	AOP	Otkupljene sopstvene akcije i udeli (racun 037/237)	AOP	Ukupno (kol. 2+3+4+5+6+ 7+8-9+10-11-12)
	1		10		11		12		13
1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine _____	505	316614	518		531		544	602140
2	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - povecanje	506		519		532		545	
3	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenje	507		520		533		546	
4	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. prethodne godine _____ (red.br. 1+2-3)	508	316614	521		534		547	602140
5	Ukupna povecanja u prethodnoj godini	509	41882	522		535		548	87037
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	510	6204	523		536		549	11625
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine _____ (red.br. 4+5-6)	511	352292	524		537		550	677552
8	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - povecanje	512		525		538		551	
9	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - smanjenje	513		526		539		552	
10	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. tekuce godine _____ (red.br. 7+8-9)	514	352292	527		540		553	677552
11	Ukupna povecanja u tekucoj godini	515	181162	528		541		554	185172
12	Ukupna smanjenja u tekucoj godini	516	136432	529		542		555	165630
13	Stanje na dan 31.12. tekuce godine _____ (red.br. 10+11-12)	517	397022	530		543		556	697094

Red. br.	OP. IS	AOP	Gubitak iznad visine kapitala (grupa 28)
	1		14
1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine _____	557	
2	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - povecanje	558	
3	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenja	559	
4	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. prethodne godine _____ (red.br. 1+2-3)	560	
5	Ukupna povecanja u prethodnoj godini	561	
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	562	
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine _____ (red.br. 4+5-6)	563	
8	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucioj godini - povecanje	564	
9	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucioj godini - smanjenje	565	
10	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. tekuce godine _____ (red.br. 7+8-9)	566	
11	Ukupna povecanja u tekucioj godini	567	
12	Ukupna smanjenja u tekucioj godini	568	
13	Stanje na dan 31.12. tekuce godine _____ (red.br. 10+11-12)	569	

U Beogradu

dana 27.2. 2012. godine

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izvestaja

[Signature]

Zakonski zastupnik

[Signature]

Obrazac propisan Pravilnikom o sadrzini i formi obrazaca finansijskih izvestaja za privredna drustva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Sluzbeni glasnik RS", br.114/06, 5/07, 119/08 i 2/10)

Popunjava pravno lice - preduzetnik	
07470975 Maticni broj	Sifra delatnosti PIB
Popunjava Agencija za privredne registre	
750 1 2 3 Vrsta posla	19 20 21 22 23 24 25 26

Naziv :ENERGOPROJEKT ENTEL

Sediste : BEOGRAD, BULEVAR MIHAJLA PUPINA 12

STATISTICKI ANEKS

7005010691081

za 2011. godinu

I OPSTI PODACI O PRAVNOM LICU ODNOSNO PREDUZETNIKU

O P I S	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4
1. Broj meseci poslovanja (oznaka od 1 do 12)	601	12	12
2. Oznaka za velicinu (oznaka od 1 do 3)	602	2	2
3. Oznaka za vlasnistvo (oznaka od 1 do 5)	603	2	2
4. Broj stranih (pravnih ili fizickih) lica koja imaju ucesce u kapitalu	604		
5. Prosecan broj zaposlenih na osnovu stanja krajem svakog meseca (ceo broj)	605	191	195

II BRUTO PROMENE NEMATERIJALNIH ULAGANJA I NEKRETNINA, POSTROJENJA, OPREME I BIOLOSKIH SREDSTAVA

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna racun	O P I S	AOP	Bruto	Ispravka vrednosti	Neto (kol. 4-5)
1	2	3	4	5	6
01	1. Nematerijalna ulaganja				
	1.1. Stanje na pocetku godine	606	6171	2699	3472
	1.2. Povecanja (nabavke) u toku godine	607	1527	XXXXXXXXXXXX	1527
	1.3. Smanjenja u toku godine	608	1471	XXXXXXXXXXXX	1471
	1.4. Revalorizacija	609		XXXXXXXXXXXX	
	1.5. Stanje na kraju godine (606+607-608+609)	610	6227	2699	3528
02	2. Nekretnine, postrojenja, oprema i bioloska sredstva				
	2.1. Stanje na pocetku godine	611	334375	108173	226202
	2.2. Povecanja (nabavke) u toku godine	612	16190	XXXXXXXXXXXX	16190
	2.3. Smanjenja u toku godine	613	17093	XXXXXXXXXXXX	17093
	2.4. Revalorizacija	614		XXXXXXXXXXXX	
	2.5. Stanje na kraju godine (611+612-613+614)	615	333472	108173	225299

III STRUKTURA ZALIHA

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna racun	O P I S	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
10	1. Zalihe materijala	616		
11	2. Nedovrsena proizvodnja	617		
12	3. Gotovi proizvodi	618		
13	4. Roba	619		
14	5. Stalna sredstva namenjena prodaji	620	0	8942
15	6. Dati avansi	621	2503	1669
	7. SVEGA (616+617+618+619+620+621=013+014)	622	2503	10611

IV STRUKTURA OSNOVNOG KAPITALA

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna racun	O P I S	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
300	1. Akcijski kapital	623	173166	173166
	u tome : strani kapital	624		
301	2. Udeli drustva sa ogranicenom odgovornoscju	625		
	u tome : strani kapital	626		
302	3. Ulozi clanova ortackog i komanditnog drustva	627		
	u tome : strani kapital	628		
303	4. Drzavni kapital	629		
304	5. Društveni kapital	630		
305	6. Zadrusni udeli	631		
309	7. Ostali osnovni kapital	632	2338	2335
30	SVEGA (623+625+627+629+630+631+632=102)	633	175504	175501

V STRUKTURA AKCIJSKOG KAPITALA

- broj akcija kao ceo broj

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna racun	O P I S	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
	1. Obicne akcije			
	1.1. Broj obicnih akcija	634	422495	422495
deo 300	1.2. Nominalna vrednost obicnih akcija - ukupno	635	173166	173166
	2. Prioritetne akcije			
	2.1. Broj prioriternih akcija	636		
deo 300	2.2. Nominalna vrednost prioriternih akcija - ukupno	637		
300	3. SVEGA - nominalna vrednost akcija (635+637=623)	638	173166	173166

VI POTRAZIVANJE I OBAVEZE

Grupa računa račun	O P I S	AOP	Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
20	1. Potraživanja po osnovu prodaje (stanje na kraju godine 639 <= 016)	639	283822	436803
43	2. Obaveze iz poslovanja (stanje na kraju godine 640 <= 119)	640	60046	75425
deo 228	3. Potraživanja u toku godine od društava za osiguranje za naknadu stete (dugovni promet bez početnog stanja)	641	3291	1507
27	4. Porez na dodatu vrednost - prethodni porez (godisnji iznos po poreskim prijavama)	642	28325	23242
43	5. Obaveze iz poslovanja (potražni promet bez početnog stanja)	643	222838	281857
450	6. Obaveze za neto zarade i naknade zarada (potražni promet bez početnog stanja)	644	140213	153994
451	7. Obaveze za porez na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog (potražni promet bez početnog stanja)	645	30347	28104
452	8. Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog (potražni promet bez početnog stanja)	646	47390	43481
461, 462 i 723	9. Obaveze za dividende, ucesce u dobitku i licna primanja poslodavca (potražni promet bez početnog stanja)	647	133086	0
465	10. Obaveze prema fizickim licima za naknade po ugovorima (potražni promet bez početnog stanja)	648	4557	2184
47	11. Obaveze za PDV (godisnji iznos po poreskim prijavama)	649	62678	65022
	12. Kontrolni zbir (od 639 do 649)	650	1016593	1111619

- iznosi u hiljadama dinara

VII DRUGI TROSKOVI I RASHODI

Grupa računa račun	O P I S	AOP	Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
513	1. Troškovi goriva i energije	651	9392	8559
520	2. Troškovi zarada i naknada zarada (bruto)	652	217950	225252
521	3. Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	653	48568	44562
522, 523, 524 i 525	4. Troškovi naknada fizickim licima (bruto) po osnovu ugovora	654	11246	7610
526	5. Troškovi naknada članovima upravnog i nadzornog odbora (bruto)	655	947	1171
529	6. Ostali licni rashodi i naknade	656	11807	12527
53	7. Troškovi proizvodnih usluga	657	101642	116865
533, deo 540 i deo 525	8. Troškovi zakupnina	658		
deo 533, deo 540 i deo 525	9. Troškovi zakupnina zemljišta	659		
536, 537	10. Troškovi istraživanja i razvoja	660		
540	11. Troškovi amortizacije	661	14505	13606
552	12. Troškovi premija osiguranja	662	2919	1394
553	13. Troškovi platnog prometa	663	9794	2240

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna racun	OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
554	14. Troškovi članarina	664	2091	627
555	15. Troškovi poreza	665	4289	4785
556	16. Troškovi doprinosa	666		
562	17. Rashodi kamata	667	48	49
deo 560, deo 561 i 562	18. Rashodi kamata i deo finansijskih rashoda	668	48	49
deo 560, deo 561 i deo 562	19. Rashodi kamata po kreditima od banaka i dfo	669		
deo 579	20. Rashodi za humanitarne, kulturne, zdravstvene, obrazovne, naučne i verske namene, za zaštitu covekove sredine i za sportske namene	670	1370	1855
	21. Kontrolni zbir (od 651 do 670)	671	436816	441151

- iznosi u hiljadama dinara

VIII DRUGI PRIHODI

Grupa racuna racun	OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
60	1. Prihodi od prodaje robe	672	742	467
640	2. Prihodi od premija, subvencija, dotacija, regresa, kompenzacija i povracaja poreskih dazbina	673		
641	3. Prihodi po osnovu ustovljenih donacija	674	0	838
deo 650	4. Prihodi od zakupnina za zemljiste	675	81	77
651	5. Prihodi od članarina	676		
deo 660, deo 661, 662	6. Prihodi od kamata	677	582	2269
deo 660, deo 661 i deo 662	7. Prihodi od kamata po racunima i depozitima u bankama i ostalim finansijskim organizacijama	678	60	74
deo 660, deo 661 i deo 669	8. Prihodi na osnovu dividendi i ucesca u dobitku	679	158834	293
	9. Kontrolni zbir (672 do 679)	680	160299	4018

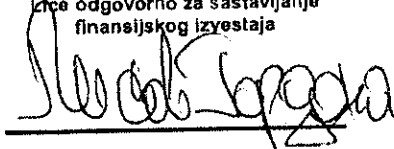
IX OSTALI PODACI

- iznosi u hiljadama dinara

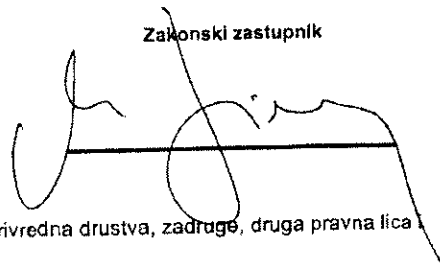
OPIS	AQP	Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4
1. Obaveze za akcize (prema godišnjem obracunu akciza)	681		
2. Obracunate carine i druge uvozne dazbine (ukupan godišnji iznos prema obracunu)	682		
3. Kapitalne subvencije i druga državna dodeljivanja za izgradnju i nabavku osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja	683		
4. Državna dodeljivanja za premije, regres i pokrice tekucih troškova poslovanja	684		
5. Ostala državna dodeljivanja	685		
6. Primljene donacije iz inostranstva i druga bespovratna sredstva u novcu ili naturi od inostranih pravnih i fizickih lica	686		
7. Licna primanja preduzetnika iz neto dobitka (popunjavaju samo preduzetnici)	687		
8. Kontrolni zbir (od 681 do 687)	688		

U DEOGRADU

dana 27.2. 2012. godine

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izvestaja

Zakonski zastupnik

Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izvestaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Sluzbeni glasnik RS", br.114/06 , 5/07, 119/08 i 2/10)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA 2011. GODINU

Beograd, 2012. godine

SADRŽAJ

1. OSNOVNI PODACI O DRUŠTVU	5
2. UPRAVLJAČKA STRUKTURA	7
3. VLASNIČKA STRUKTURA.....	7
4. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA	7
5. RAČUNOVODSTVENA NAČELA	10
6. GREŠKE IZ PRETHODNOG PERIODA, MATERIJALNOST GREŠKE I KOREKCIJA POČETNOG STANJA	11
7. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA.....	12
7.1. Procenjivanje	13
7.2. Efekti kurseva stranih valuta	14
7.3. Prihodi	15
7.4. Rashodi	15
7.5. Kamata i drugi troškovi pozajmljivanja	16
7.6. Porez na dobitak	16
7.7. Nematerijalna ulaganja	18
7.8. Nekretnine, postrojenja i oprema	19
7.9. Finansijski lizing.....	20
7.10. Amortizacija nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme	21
7.11. Umanjenje vrednosti nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme	21
7.12. Investicione nekretnine	23
7.13. Zalihe.....	24

7.14. Stalna sredstva namenjena prodaji	25
7.15. Finansijski instrumenti	26
7.16. Gotovina i gotovinski ekvivalenti	29
7.17. Kratkoročna potraživanja	29
7.18. Finansijski plasmani	31
7.19. Obaveze	31
7.20. Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina	32
7.21. Naknade zaposlenima	34
 8. FINANSIJSKI RIZICI I UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA U DRUŠTVU	35
8.1. Kreditni rizik	37
8.2. Tržišni rizik	39
8.3. Rizik likvidnosti	42
8.4. Upravljanje rizikom kapitala	43
 9. BILANS USPEHA	45
9.1. Prihodi od prodaje	45
9.2. Ostali poslovni prihodi	45
9.3. Nabavna vrednost prodate robe	46
9.4. Troškovi materijala	46
9.5. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	46
9.6. Troškovi amortizacije	47
9.7. Troškovi rezervisanja	47
9.8. Troškovi proizvodnih usluga	48
9.9. Nematerijalni troškovi	49
9.10. Finansijski prihodi	50
9.11. Finansijski rashodi	51
9.12. Ostali prihodi	52
9.13. Ostali rashodi	53
9.14. Dobitak pre oporezivanja	54
9.15. Porez na dobitak i neto dobitak	54
9.16. Neto dobitak po akciji	55
 10. BILANS STANJA	55
10.1. Nematerijalna ulaganja	55
10.2. Nekretnine, postrojenja i oprema	56
10.3. Investicione nekretnine	57
10.4. Dugoročni finansijski plasmani	58

10.5. Zalihe i dati avansi	58
10.6. Kratkoročna potraživanja	58
10.7. Kratkoročni finansijski plasmani.....	59
10.8. Gotovina i gotovinski ekvivalenti	59
10.9. Porez na dodatu vrednost i aktivna vremenska razgraničenja.....	60
10.10. Promene na kapitalu.....	61
10.11. Osnovni kapital.....	62
10.12. Rezerve.....	62
10.13. Revalorizacione rezerve, nerealizovani dobitci i gubici po po osnovu harija od vrednosti raspoloživih za prodaju	63
10.14. Neraspoređeni dobitak	63
10.15. Dugoročna rezervisanja.....	64
10.16. Obaveze iz poslovanja	67
10.17. Ostale kratkoročne obaveze	68
10.18. Obaveze po osnovu PDV, ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgraničenja	68
10.19. Odložene poreske obaveze i odložena poreska sredstva	69
10.20. Usaglašavanje potraživanja i obaveza	70
10.21. Vanbilansna aktiva i pasiva.....	70
 11. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM STRANAMA	71
 12. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA	74

1. OSNOVNI PODACI O DRUŠTVU

Opšti podaci o Društvu

<i>Sedište</i>	Beograd, Bulevar Mihaila Pupina 12
<i>Matični broj</i>	07470975
<i>Šifra i naziv delatnosti</i>	7112
<i>Poreski identifikacioni broj</i>	100389086

Relevantne pravne činjenice vezane za **istorijat Društva** su sledeće:

Relevantne pravne činjenice vezane za istorijat Društva su sledeće:

Društvo je osnovano 1990. kao posebno pravno lice ,upisano je u registar kod Trgovinskog suda u Beogradu, na registarskom ulošku broj 1-4706-00, rešenjem Fi-425/90 od 12.01.1990. i upisano je kao Deoničko društvo za projektovanje, konsalting i inženjering termoeenergetskih, nuklearnih, elektroenergetskih i telekomunikacionih objekata I sistema "ENERGOPROJEKT ENTEL" sa potpunom odgovornošću Beograd. Na osnovu Odluke o izdavanju internih deonica i Odluke o promeni statusa od 13.juna 1991. godine kao deoničko društvo. Rešenjem IV.Fi.12129/02 od 28. 11.2002. Društvo posluje kao akcionarsko društvo.

Registrovano je kod Trgovinskog suda u Beogradu, registarski uložak br. 1-4703-00. Registrovano je i kod Agencije za privredne registre, Registar privrednih društava broj BD 8049 od 29.3.2005. godine.

Privatizacija društva je započeta po starim zakonima važećom u doba SFRJ i na osnovu zaključenog Sporazuma o promenama u sistemu Energoprojekt kada su organizovana deonička društva. U toku 1991. god. na osnovu Zakona o izmenama i dopunama Zakona o prometu i raspolaganju društvenim kapitalom doneta je odluka o izdavanju internih deonica nakon čega je u odgovarajući registar društvo upisano kao mešovito deoničko društvo.

Kasnija privatizacija društva vršena je krajem 2000.g. i završila se 2001.g. po Zakonu o svojinjskoj transformaciji - sticanje akcija po osnovu upisa - prvi krug.

Ministarstvo za privredu i privatizaciju u postupku zakonitosti i postupka svojinjske transformacije, na osnovu Zakona o privatizaciji verifikovala je

sproveden postupak privatizacije i po dobijanju Rešenja, na osnovu Zakona o preduzećima upisano je u odgovarajući registar kao akcionarsko društvo s tim što je jedan deo kapitala izražen u akcijama prenet Fondu PIO a preostali deo prenet je Akcijskom fondu. EP Holding je bio većinski vlasnik sa 51%.

Krajem 2006. završen je postupak konverzije tako što je jedan broj akcionara (fizička lica, Fond PIO i Akcijski fond) zamenio svoje akcije sa akcijama EP Holdinga tako da je EP Holding po osnovu izvršene konverzije stekao vlasništvo od 86,26%.

Shodno registraciji u Agenciji za Privredne registre, osnovna delatnost Društva je projektovanje, konsalting i inženjering termoenergetskih, nuklearnih, elektroenergetskih i telekomunikacionih objekata i sistema.

Shodno registraciji u Agenciji za Privredne registre, **osnovna delatnost Društva je INŽENJERSKE DELATNOSTI I TEHNIČKO SAVETOVANJE**

Društvo je matično društvo koje sa tri zavisna društava:

- kompanija ENERGOPROJEKT QATAR
- kompanija ENERGOPROJEKT ENTEL OMAN L.L.C
- kompanija ENERGO CONSULT UAE

- čini **grupaciju:**

- Energoprojekt Entel

Procenat vlasništva Društva u navedenim zavisnim društvima je prikazan u narednoj tabeli.

<i>Učešće u kapitalu zavisnih pravnih lica</i>	
kompanija ENERGOPROJEKT QATAR	100 % vlasništva
kompanija ENERGOPROJEKT ENTEL OMAN L.L.C	100 % vlasništva
kompanija ENERGO CONSULT UAE	100 % vlasništva

Društvo je, shodno kriterijumima preciziranim Zakonom o računovodstvu i reviziji, razvrstano u **srednje pravno lice**.

U Društvu je **prosečan broj zaposlenih radnika**, na osnovu stanja krajem svakom meseca, iznosio:

- 2011. godine 191 i

- 2010. godine: 195 radnika.

Godišnji finansijski izveštaji koji su predmet ovih Napomena su **pojedinačni finansijski izveštaji Društva** i odobreni su od strane UPRAVNOG ODBORA ENERGOPROJEKTE ENTEL-a dana 27.02.2012. godine. Odobreni finansijski izveštaji mogu naknadno biti izmenjeni u skladu sa važećim propisima.

2. UPRAVLJAČKA STRUKTURA

Ključni rukovodeći kadar Društva u 2011. godini sačinjavala su sledeća lica:

MLADEN SIMOVIĆ	direktor
GORDANA LISOV	Izvršni direktora za finansije, računovodstvo
JAROSLAV UROŠEVIĆ	Izvršni direktor za realizaciju projekta,

3. VLASNIČKA STRUKTURA

Društvo je u većinskom vlasništvu Energoprojekt Holding a.d. sa 86,26% dok ostatak čine mali akcionari sa 12,14% druga pravna lica sa 0,96% i Kastodi račun sa 0,64%.

4. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA

U Republici Srbiji je **Zakon o računovodstvu i reviziji** (»Službeni glasnik RS« broj 46/2006 i 111/09) osnovni pravni akt kojim se preciziraju različita pitanja vezana za obavljanje računovodstvenih aktivnosti.

Pri sastavljanju i prezentaciji finansijskih izveštaja Društva uvažena je odredba Zakona o računovodstvu i reviziji, po kojoj su pravna lica dužna da vođenje poslovnih knjiga, priznavanje i procenjivanje imovine, obaveza, prihoda i rashoda; sastavljanje, prikazivanje, dostavljanje i obelodanjivanje finansijskih izveštaja, vrše shodno:

- zakonskoj regulativi,
- profesionalnoj regulativi i
- internoj regulativi.

Pod **zakonskom regulativom** se podrazumevaju zakoni i podzakonski propisi doneti za izvršavanje zakona.

Pri izradi finansijskih izveštaja Društva, između ostalih, uvaženi su sledeći zakoni i podzakonski propisi:

- Zakon o računovodstvu i reviziji (»Službeni glasnik RS« broj 46/2006 i 111/2009),
- Zakon o porezu na dobit pravnih lica (»Službeni glasnik RS« broj 25/2001, 80/2002, 43/2003, 84/2004, 18/2010),
- Zakon o porezu na dodatu vrednost (»Službeni glasnik RS« broj 84/2004, 86/2004, 61/2005, 61/2007),
- Pravilnik o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike (»Službeni glasnik RS« broj 114/2006, 05/2007, 119/2008, 02/2010);
- Pravilnik o kontnom okviru i sadržini računa u Kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike (»Službeni glasnik RS« broj 114/2006, 119/2008, 09/2009, 04/2010, 03/2011);
- Pravilnik o izmenama i dopunama pravilnika o Kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike (»Službeni glasnik RS« broj 04/2010, 03/2011),
- Pravilnik o sadržaju poreskog bilansa i drugim pitanjima od značaja za način utvrđivanja poreza na dobit pravnih lica (»Službeni glasnik RS« broj 99/2010),
- Pravilnik o sadržaju poreske prijave za obračun poreza na dobit pravnih lica (»Službeni glasnik RS« broj 99/2010),
- Pravilnik o načinu razvrstavanja stalnih sredstava po grupama i načinu utvrđivanja amortizacije za poreske svrhe (»Službeni glasnik RS« broj 116/2004 i 99/2010).

Profesionalna regulativa se prvenstveno odnosi na:

- Okvir za pripremanje i prezentaciju finansijskih izveštaja (u nastavku: Okvir),
- Međunarodne računovodstvene standarde (u nastavku: MRS),
- Međunarodne standarde finansijskog izveštavanja (u nastavku: MSFI) i
- Tumačenja koje je doneo Komitet za tumačenje međunarodnog finansijskog izveštavanja.

Napominjemo da u pojedinim slučajevima, pri izradi finansijskih izveštaja Društva, nisu u potpunosti uvažene sve relevantne odredbe MRS/MSFI i Tumačenja. Razlozi za iznetu konstataciju su prvenstveno posledica nepotpune usaglašenosti, s jedne strane, zakonske regulative, a sa druge strane, profesionalne regulative. Otuda, kako je zakonska regulativa u predmetnom kontekstu primarna, finansijski izveštaji u pojedinim aspektima odstupaju od profesionalne regulative.

Računovodstveni propisi Republike Srbije, a time i prezentovani finansijski izveštaji Društva, odstupaju od MSFI u sledećem:

- Finansijski izveštaji se u Republici Srbije prikazuju u formatu propisanim Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS" broj 114/2006, 5/2007, 119/2008 i 2/2010), koji odstupa od prezentacije i naziva pojedinih finansijskih izveštaja opšte namene, kao i od načina prikazivanja određenih bilansnih pozicija kako to predviđa Revidirani MRS 1 – „Prezentacija finansijskih izveštaja“;
- Vanbilansna sredstva i vanbilansne obaveze su prikazana na obrascu bilansa stanja, a ove stavke, po profesionalnoj regulativi, ne predstavljaju ni sredstva ni obaveze Društva.

Pored navedenog, odstupanja nastaju i kao posledica vremenske razlike između objavljivanja Standarda i Tumačenja, koja su podložna kontinuiranim promenama, i momenta kada ti Standardi i Tumačenja postanu važeći u Republici Srbiji. Tako, na primer, odstupanja od profesionalne regulative nastaju kao posledica toga što objavljeni Standardi i Tumačenja, koji su stupili na snagu, još nisu u Republici Srbiji zvanično prevedeni i usvojeni; kao posledica toga što objavljeni Standardi i Tumačenja još nisu stupili na snagu; ili kao posledica drugih razloga na koje Društvo nema mogućnost uticaja.

Od pravnih akata koji predstavljaju **internu regulativu Društva**, pri sastavljanju finansijskih izveštaja korišćen je aktuelni Pravilnik o računovodstvu i računovodstvenim politikama društva, koji je donet 28.02.2007. od strane Upravnog odbora Društva). Pored navedenog, korišćena su i druga interna akta Društva, kao što je, na primer, Kolektivni ugovor Društva.

Finansijski izveštaji Društva za 2011. godinu prikazani su u formi i sadržini koja je precizirana Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih

izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike. Ovim Pravilnikom je, pored ostalog, propisana sadržina pozicija u obrascima Bilansa stanja, Bilansa uspeha, Izveštaja o tokovima gotovine, Izveštaja o promenama na kapitalu, Napomena uz finansijske izveštaje i Statističkog aneksa; za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike koji poslovne knjige vode po sistemu dvojnog knjigovodstva.

Pravilnikom je, takođe, precizirano da se podaci u Bilansu stanja, Bilansu uspeha, Izveštaju o tokovima gotovine, Izveštaju o promenama na kapitalu i Statističkom aneksu upisuju u hiljadama dinara, a da se broj zaposlenih radnika upisuje u celom broju; što je uvaženo i u objašnjenjima prezentovanim kroz ove Napomene.

5. RAČUNOVODSTVENA NAČELA

Pri sastavljanju finansijskih izveštaja Društva uvažena su sledeća načela:

- Načelo stalnosti,
- Načelo doslednosti,
- Načelo opreznosti,
- Načelo suštine iznad forme,
- Načelo uzročnosti prihoda i rashoda i
- Načelo pojedinačnog procenjivanja.

Uvažavanjem **načela stalnosti**, finansijski izveštaji se sastavljaju pod pretpostavkom da imovinski, finansijski i prinosni položaj Društva, kao i ekonomska politika zemlje i ekonomske prilike u okruženju, omogućavaju poslovanje u neograničeno dugom roku („*Going Concern*“ princip).

Načelo doslednosti podrazumeva da se način procenjivanja stanja i promena na imovini, obavezama, kapitalu, prihodima, rashodima i rezultatu poslovanja, to jest da se način procenjivanja bilansnih pozicija Društva, ne menja u dužem vremenskom razdoblju. Ako, na primer, zbog usaglašavanja sa zakonskom i profesionalnom regulativom, do promene ipak dođe, obrazlaže se razlog promene, a efekat promene se iskazuje shodno zahtevima iz profesionalne regulative vezanim za promenu načina procenjivanja.

Načelo opreznosti podrazumeva uključivanje određenog nivoa opreza pri sastavljanju finansijskih izveštaja Društva, koje treba da rezultira da imovina

i prihodi nisu procenjeni, a da obaveze i troškovi nisu potcenjeni. Međutim, uvažavanje načela opreznosti ne treba razumeti na način svesnog, nerealnog umanjavanja prihoda i kapitala Društva; to jest svesnog, nerealnog uvećanja rashoda i obaveza Društva. Naime, u Okviru za pripremu i prezentaciju finansijskih izveštaja je potencirano da uvažavanje načela opreznosti ne sme da ima za posledicu značajno stvaranje skrivenih rezervi, namerno umanjenje imovine ili prihoda, ili namerno preuveličavanje obaveza ili troškova, jer u tom slučaju finansijski izveštaji ne bi bili neutralni i, stoga, ne bi bili pouzdani.

Načelo **suština iznad forme** podrazumeva da pri evidentiranju transakcija Društva, a time, posledično, i pri sastavljanju finansijskih izveštaja, računovodstveno obuhvatanje treba da se vrši u skladu sa suštinom transakcija i njihovom ekonomskom realnošću, a ne samo na osnovu njihovog pravnog oblika.

Uvažavanjem **načela uzročnosti prihoda i rashoda**, priznavanje efekata transakcija i drugih događaja u Društvu nije vezano za momenat kada se gotovina ili gotovinski ekvivalenti, po osnovu tih transakcija i događaja, prime ili isplate, već se vezuju za momenat kada se dogode. Takvim pristupom omogućeno je da se korisnici finansijskih izveštaja ne informišu samo o prošlim transakcijama Društva koje su prouzrokovale isplatu i primanja gotovine, već i o obavezama Društva da isplati gotovinu u budućnosti, kao i o resursima koji predstavljaju gotovinu koje će Društvo primiti u budućnosti. Drugim rečima, uvažavanjem načela uzročnosti prihoda i rashoda obezbeđuje se informisanje o prošlim transakcijama i drugim događajima na način koji je najupotrebljiviji za korisnike pri donošenju ekonomskih odluka.

Načelo **pojedinačnog procenjivanja** podrazumeva da eventualna grupna procenjivanja različitih bilansnih pozicija Društva (na primer, imovine ili obaveza), radi racionalizacije, proističu iz njihovog pojedinačnog procenjivanja.

6. GREŠKE IZ PRETHODNOG PERIODA, MATERIJALNOST GREŠKE I KOREKCIJA POČETNOG STANJA

Greške iz prethodnog perioda su izostavljeni ili pogrešno iskazani podaci iz finansijskih izveštaja Društva za jedan ili više perioda koji proizilaze iz neupotrebljavanja ili pogrešne upotrebe pouzdanih informacija koje su bile

dostupne kada su finansijski izveštaji za date periode bili odobreni za izdavanje i za koje se moglo razumno očekivati da budu dobijene i uzete u obzir pri sastavljanju i prezentaciji tih finansijskih izveštaja.

Materijalno značajna greška otkrivena u tekućem periodu, koja se odnosi na prethodni period je ona greška koja ima značajan uticaj na finansijske izveštaje jednog ili više prethodnih perioda i zbog koje se ti finansijski izveštaji ne mogu više smatrati pouzdanim.

Društvo vrši retrospektivnu korekciju *materijalno značajnih grešaka* u prvom setu finansijskih izveštaja odobrenom za objavljivanje nakon otkrivanja tih grešaka, tako što će prepraviti uporedne iznose za prezentovan(e) raniji(e) period(e) u kojem(ima) su se greške dogodile; ili, ako se greška dogodila pre najranijeg prezentovanog prethodnog perioda, prepraviti početna stanja sredstava, obaveza i kapitala za najraniji prezentovani prethodni period.

Ako je neizvodljivo utvrditi efekat greške iz određenog perioda na uporedne informacije za jedan ili više prezentovanih prethodnih perioda, Društvo prepravljajući početna stanja sredstava, obaveza i kapitala za najraniji period za koji je retrospektivno prepravljavanje podataka izvodljivo (što može biti tekući period).

Naknadno *ustanovljene greške koje nisu materijalno značajne* ispravljaju se na teret rashoda, odnosno u korist prihoda perioda u kojem su greške identifikovane.

Materijalnost greške se procenjuje shodno relevantnim odredbama iz Okvira za pripremu i prezentaciju finansijskih izveštaja, po kojima materijalnost implicira da izostavljanje, ili pogrešno knjigovodstveno evidentiranje poslovne transakcije, može uticati na ekonomske odluke korisnika donete na osnovu finansijskih izveštaja. U Društvu će se materijalnost određivati shodno visini greške u odnosu na ukupni prihod. Materijalno značajna greška smatra se greška koja je u pojedinačnom iznosu ili u kumulativnom iznosu sa ostalim greškama **veća od 1,5% ostvarenog ukupnog prihoda Društva u prethodnoj godini.**

7. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Osnovne računovodstvene politike primenjene za sastavljanje ovih finansijskih izveštaja navedene su u daljem tekstu. Ove politike su

konzistentno primenjeno na sve prikazane godine, osim ako nije drugačije naznačeno.

Značajne računovodstvene politike primenjene na finansijske izveštaje koji su predmet ovih Napomena, a koje su izložene u nastavku, prvenstveno su zasnovane na Pravilniku o računovodstvu i računovodstvenim politikama Društva. Ako pojedini knjigovodstveni aspekti nisu jasno precizirani Pravilnikom, primenjene računovodstvene politike su zasnovane na važećoj zakonskoj, profesionalnoj i internoj regulativi.

Od opštih podataka napominjemo da je, u skladu sa MRS 21, **funkcionalna valuta i valuta za prezentaciju u finansijskim izveštajima Društva** dinar. Pored podataka za tekuću godinu, u finansijskim izveštajima Društva su kao **uporedni podaci** iskazani podaci iz finansijskih izveštaja za 2010. godinu.

Pri sastavljanju finansijskih izveštaja uvažene su relevantne odredbe MRS 10, koje se odnose na događaje koji nastaju od datuma bilansa stanja do datuma kada su finansijski izveštaji odobreni za objavljivanje. Preciznije, **za efekte događaja koji pružaju dokaz o okolnostima koje su postojale na datum bilansa stanja**, korigovani su već priznati iznosi u finansijskim izveštajima Društva, kako bi se odrazili korektivni događaji posle bilansa stanja; a **za efekte događaja koji ukazuju na okolnosti koje su nastale posle datuma bilansa stanja**, nisu vršene korekcije priznatih iznosa, već se, u slučaju da ih je bilo, u ovim Napomenama vrši obelodanjivanje prirode događaja i procena njihovih finansijskih efekata.

7.1. Procenjivanje

Sastavljanje i prikazivanje finansijskih izveštaja, u skladu, kako sa zahtevima profesionalne regulative, tako i sa zahtevima važeće zakonske regulative u Republici Srbiji, zahteva od rukovodstva Društva korišćenje najboljih mogućih procena i razumnih pretpostavki. Iako se, razumljivo, stvarni budući rezultati mogu razlikovati, procene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na datum bilansa stanja.

Najznačajnije procene se odnose na utvrđivanje obezvređenja finansijske i nefinansijske imovine, priznavanje odloženih poreskih sredstava i obaveza, utvrđivanje rezervisanja za garancije i definisanje pretpostavki neophodnih za aktuarski obračun dugoročnih naknada zaposlenima po osnovu otpremnina.

U kontekstu procenjivanja, poslovna politika Društva je, ako se fer vrednost značajno razlikuje od knjigovodstvene, da obelodani informacije o fer

(pravičnoj) vrednosti aktive i pasive. U Republici Srbiji je čest problem sa pouzdanom procenom fer vrednosti aktive i pasive usled nedovoljno razvijenog finansijskog tržišta, nedostatka stabilnosti i likvidnosti kod kupovine i prodaje, na primer, finansijske aktive i pasive, i zbog toga što tržišne informacije nisu uvek raspoložive. I pored navedenog, ova problematika u Društvu nije zanemarena, već rukovodstvo vrši kontinuirane procene, uvažavajući rizike, i kada se proceni da je nadoknativa (fer ili upotrebna) vrednost sredstava u poslovnim knjigama Društva precejnena, vrši se ispravka vrednosti.

7.2. Efekti kurseva stranih valuta

Transakcije u stranoj valuti, pri početnom priznavanju, evidentiraju se u dinarskoj protivvrednosti, primenom zvaničnog srednjeg kursa koji važi na dan transakcije.

Shodno odredbama MRS 21 - Efekti promene deviznih kurseva, na svaki datum bilansa stanja se monetarne stavke u stranoj valuti (devizna sredstva, potraživanja i obaveze) preračunavaju primenom važećeg kursa, to jest zvaničnog srednjeg kursa na datum bilansa stanja.

Kursne razlike nastale po osnovu transakcija u stranoj valuti (osim za kursne razlike nastale na monetarnim stavkama koje čine deo neto investicija Društva u inostrano poslovanje, a koje se obuhvataju shodno zahtevima iz MRS 21) se priznaju kao prihod ili rashod Društva u periodu u kojem su kursne razlike nastale.

Zvanični srednji kursevi Narodne banke Srbije na dan bilansa stanja, za strane valute koje su korišćene za preračunavanje monetarnih stavki stranih valuta u dinarsku protivvrednost, su prikazane u narednoj tabeli.

Zvanični srednji kurs Narodne banke Srbije

Valuta	31.12.2011.	31.12.2010.
	Iznos u dinarima	
1 EUR	104,6409	105,4982
1 USD	80,8662	79,2802
1 QR	22,2160	21,7803
1 AED	22,0170	21,5836

7.3. Prihodi

U okviru **poslovnih prihoda** najznačajniji su prihodi od prodaje roba, proizvoda i usluga, a kao ostali prihodi mogu da se jave: prihodi od aktiviranja učinaka i robe, povećanje vrednosti zaliha nedovršenih i gotovih proizvoda i nedovršenih usluga (ako je tokom godine došlo do smanjenja navedenih zaliha, za iznos smanjenja se umanjuje ukupan poslovni prihod), prihodi od premija, subvencija, dotacija i sl.; i drugi poslovni prihodi.

Prihodi od prodaje proizvoda i robe se priznaju kada su kumulativno zadovoljeni sledeći uslovi: Društvo je na kupca prenelo značajne rizike i koristi od vlasništva nad proizvodom i robom, Društvo ne zadržava učešće u upravljanju prodatim proizvodom i robom u meri koja se uobičajeno povezuje sa vlasništvom, niti zadržava kontrolu nad prodatim proizvodom i robom; iznos prihoda se može pouzdano izmeriti, verovatan je priliv ekonomske koristi u Društvo povezane sa tom transakcijom i troškovi koji su nastali ili će nastati u datoj transakciji se mogu pouzdano izmeriti.

Prihodi od pružanja usluga, shodno relevantnim odredbama MRS 18 - Prihodi, *prihod povezan sa određenom transakcijom se priznaje prema stepenu dovršenosti te transakcije na datum bilansa*. Rezultat transakcije se može pouzdano proceniti: kada se iznos prihoda može pouzdano odmeriti, kada je verovatan priliv ekonomskih koristi vezanih za tu transakciju u Društvo, kada se stepen dovršenosti te transakcije na datum bilansa stanja može pouzdano odmeriti i kada troškovi nastali zbog te transakcije i troškovi završavanja transakcije mogu pouzdano da se odmere.

Finansijski prihodi obuhvataju finansijske prihode od zavisnih i drugih povezanih pravnih lica, pozitivne kursne razlike, prihode od kamata i druge oblike finansijskih prihoda.

U okviru **ostalih prihoda**, pored drugih ostalih prihoda, iskazuju se *dobici* koji mogu, ali ne moraju da proisteknu iz uobičajenih aktivnosti Društva. Dobici uključuju, na primer, dobitke od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme; po većoj vrednosti od knjigovodstvene u momentu prodaje.

7.4. Rashodi

Rashodi predstavljaju odlive ekonomskih koristi tokom datog perioda koji rezultira smanjenjem kapitala društva, osim smanjenja koji se odnosi na raspodelu dobiti vlasnicima ili smanjenja koje je posledica povlačenja iz

poslovanja dela kapitala od strane vlasnika. Rashodi se odražavaju kroz odliv sredstava, smanjenje vrednosti sredstava ili povećanje obaveza.

Rashodi obuhvataju poslovne rashode, finansijske rashode i ostale rashode (uključujući i rashode po osnovu obezvređenja imovine).

U okviru **poslovnih rashoda** iskazuje se: nabavna vrednost prodate robe, troškovi materijala, troškovi zarada, troškovi proizvodnih usluga, nematerijalni troškovi, troškovi amortizacije i rezervisanja i dr.

Finansijski rashodi obuhvataju finansijske rashode od povezanih pravnih lica, pozitivne kursne razlike, rashode kamata i druge finansijske rashode.

U okviru ostalih rashoda, pored drugih ostalih rashoda, iskazuju se i gubici koji mogu, ali ne moraju, da proisteknu iz uobičajenih aktivnosti Društva. Gubici (na primer, manjkovi ili gubici nastali prodajom sredstava po nižoj vrednosti od knjigovodstvene) predstavljaju smanjenje ekonomskih koristi i, kao takvi, po svojoj prirodi, nisu različiti od drugih rashoda.

7.5. Kamata i drugi troškovi pozajmljivanja

Troškovi pozajmljivanja su kamata i drugi troškovi koje Društvo ima u vezi sa pozajmljivanjem sredstava.

Na osnovu relevantnih odredbi MRS 23 - Troškovi pozajmljivanja, kamata i drugi troškovi pozajmljivanja se priznaju kao rashod u periodu u kojem su nastali, osim u slučaju kada su direktno pripisivi sticanju, izgradnji ili proizvodnji određenog sredstva koje se kvalifikuje (sredstvo kojem je potreban značajan vremenski period da bi bilo spremno za svoju nameravanu upotrebu ili prodaju), kada se kamata i drugi troškovi pozajmljivanja kapitalizuju kao deo nabavne vrednosti (cene koštanja) tog sredstva.

7.6. Porez na dobitak

Porez na dobitak se računovodstveno evidentira kao zbir:

- tekućeg poreza i
- odloženog poreza.

Tekući porez je iznos obaveze za plativ (povrativ) porez na dobitak koji se odnosi na oporezivi dobitak (poreski gubitak) za period. Drugim rečima, tekući porez je plativ porez na dobitak koji je utvrđen u poreskoj prijavi za porez na dobitak, u skladu sa poreskim propisima.

Odloženi porez se ispoljava u vidu:

- odloženih poreskih sredstava ili
- odloženih poreskih obaveza.

Odloženi porez se knjigovodstveno evidentira na osnovu relevantnih odredbi MRS 12 - Porezi na dobitak, kojima je, između ostalog, precizirano da se *odložena poreska sredstva i odložene poreske obaveze ne diskontuju*.

Odložena poreska sredstva su iznosi poreza na dobitak nadoknativi u budućim periodima koji se odnose na:

- odbitne privremene razlike,
- neiskorišćene poreske gubitke prenete na naredni period i
- neiskorišćeni poreski kredit prenet na naredni period.

Za sredstva koja podležu amortizaciji, odložena poreska sredstva priznaju se za sve **odbitne privremene razlike** između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu amortizaciji i njihove poreske osnovice (vrednosti koji su dodeljeni tim sredstvima za poreske svrhe). Odbitna privremena razlika postoji kada je knjigovodstvena vrednost sredstava manja od njihove poreske osnovice. U tom slučaju se priznaju odložena poreska sredstva, pod uslovom da se proceni da je verovatno da će u budućim periodima postojati oporeziva dobit za čije umanjenje će Društvo moći da iskoristi odložena poreska sredstva.

Odloženo poresko sredstvo po osnovu **neiskorišćenih poreskih gubitaka** priznaje se samo ukoliko rukovodstvo proceni da će u narednim periodima Društvo imati oporezivu dobit, koja će moći da bude umanjena po osnovu neiskorišćenih poreskih gubitaka.

Odloženo poresko sredstvo po osnovu **neiskorišćenog poreskog kredita** za ulaganja u osnovna sredstva se priznaje samo do iznosa za koji je verovatno da će u budućim periodima biti ostvarena oporeziva dobit u poreskom bilansu, odnosno obračunati porez na dobit za čije umanjenje će moći da se iskoristi neiskorišćeni poreski kredit.

Odložena poreska sredstva mogu da se priznaju i po drugim osnovama za koje se u Društvu utvrdi da će iznosi poreza na dobitak biti nadoknadivi u budućim periodima (na primer, za rezervisanja za nedospele otpremnine prilikom redovnog odlaska u penziju, koja su određena shodno relevantnim odredbama MRS 19).

Odložene poreske obaveze su iznosi poreza na dobitak plativi u budućim periodima u odnosu na oporezive privremene razlike.

Po pitanju sredstava koja podležu amortizaciji, odložene poreske obaveze se priznaju uvek kada postoji oporeziva privremena razlika između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu amortizaciji i njihove poreske osnovice. Oporeziva privremena razlika nastaje u slučajevima kada je knjigovodstvena vrednost sredstava veća od njihove poreske osnovice.

Oporeziva privremena razlika utvrđuje se na datum bilansa stanja i utvrđuje se primenom propisane (ili očekivane) poreske stope poreza na dobit Društva na iznos oporezive privremene razlike.

Odložena poreske obaveze mogu da se priznaju i po drugim osnovama za koje se u Društvu utvrdi da će iznosi poreza na dobitak biti plativi u budućim periodima u odnosu na oporezive privremene razlike.

7.7. Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja (imovina) su sredstva bez fizičke suštine, koja se mogu identifikovati, kao što su: licence, koncesije, patent, ulaganja u razvoj, žigovi i sl. Imovina ispunjava kriterijum mogućnosti identifikovanja kada je: odvojiva, odnosno kada se može odvojiti od Društva i prodati, preneti, licencirati, iznajmiti ili razmeniti, bilo pojedinačno ili zajedno sa povezanim ugovorom, imovinom ili obavezom; ili nastaje po osnovu ugovornih ili drugih zakonskih prava, bez obzira da li su ta prava prenosiva ili odvojiva od Društva ili od drugih prava ili obaveza.

Da bi se nematerijalno ulaganje priznalo, neophodno je da budu ispunjeni zahtevi propisani MRS 38 - Nematerijalna imovina, odnosno:

- da je verovatno da će se buduće ekonomske koristi, pripisive imovini, uliti u Društvo;
- da Društvo ima mogućnost kontrole nad tom imovinom i

- da se nabavna vrednost (cena koštanja) može pouzdano odmeriti.

Knjigovodstveno priznavanje interno generisane nematerijalne imovine je uslovljena procenom da li je rezultanta:

- faze istraživanja ili
- faze razvoja.

Nematerijalna imovina koja proističe iz *istraživanja, ili iz faze istraživanja internog projekta*, se ne priznaje kao nematerijalno ulaganje. Izdaci po osnovu istraživanja, ili izdaci koji nastanu u fazi istraživanja internog projekta, se priznaju kao rashod u periodu u kojem su izdaci nastali.

Cena koštanja interno generisane nematerijalne imovine koja proističe iz *razvoja* (ili iz faze razvoja internog projekta) uključuje sve direktno pripisive troškove neophodne za kreiranje, proizvodnju i pripremu imovine za funkcionisanje na način kako je rukovodstvo Društva predvidelo.

Početno merenje nematerijalnog ulaganja vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja).

Naknadno merenje nematerijalnog ulaganja, nakon početnog priznavanja, vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja) umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke od umanjenja vrednosti (shodno relevantnim odredbama MRS 36 - Umanjenje vrednosti imovine).

Amortizacija nematerijalne imovine je uslovljena procenom da li je koristan vek trajanja:

- neograničen ili
- ograničen.

Nematerijalna imovina ne podleže proceni ako se proceni da je koristan vek trajanja neograničen, to jest ako se na osnovu analize svih relevantnih faktora ne može predvideti završetak perioda kada se očekuje da će nematerijalna imovina generisati prilive neto tokova gotovine u Društvo.

7.8. Nekretnine, postrojenja i oprema

Kao **nekretnine, postrojenja i oprema** priznaju se materijalna sredstva koja se: koriste u proizvodnji, za isporuku dobara, za pružanje usluga, za

iznajmljivanje drugima, ili u administrativne svrhe; i za koja se očekuje da će se koristiti duže od jednog obračunskog perioda.

Navedeno opšte načelo za priznavanje nekretnina, postrojenja i opreme se ne primenjuje samo u slučajevima kada se radi o priznavanju sredstava manje vrednosti (na primer, rezervni delovi i oprema za servisiranje), koji se iskazuju na zalihama. Stavljanjem u upotrebu ovih sredstava njihova se celokupna vrednost prenosi na troškove perioda.

Nekretnine, postrojenja i oprema se priznaju kao sredstvo: ako je verovatno da će se buduće ekonomske koristi povezane sa tim sredstvom prilivati u Društvo i ako se nabavna vrednost (cena koštanja) tog sredstva može pouzdano odmeriti.

Početno merenje nekretnina, postrojenja i opreme vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja), koja obuhvata: nabavnu cenu i sve zavisne troškove nabavke, to jest sve direktno pripisive troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti.

Naknadno merenje nekretnina, postrojenja i opreme vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja) umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke zbog umanjenja vrednosti (shodno MRS 36).

7.9. Finansijski lizing

Lizing je sporazum po kojem davalac lizinga prenosi na korisnika lizinga pravo korišćenja sredstva za dogovoreni vremenski period u zamenu za plaćanje ili niz plaćanja.

U slučaju **finansijskog lizinga**, shodno odredbama MRS 17 - Lizing, korisnik lizinga **početno merenje** vrši tako što priznaje kao sredstvo i obavezu u svom bilansu stanja, u iznosima koji su na početku trajanja lizinga jednaki fer vrednosti sredstava koja su predmet lizinga, ili po sadašnjoj vrednosti minimalnih plaćanja za lizing, ako je ona niža. *Fer vrednost* je iznos po kojem se predmet lizinga može razmeniti između upoznatih, voljnih strana u okviru nezavisne transakcije.

Prilikom izračunavanja sadašnje vrednosti minimalnih plaćanja za lizing, *diskontna stopa* se generalno utvrđuje na osnovu kamatne stope sadržane u lizingu. Ako se kamatna stopa ne može utvrditi, kao diskontna stopa koristi

se inkrementalna kamatna stopa na zaduživanje, to jest očekivana kamatna stopa koju bi Društvo platilo u slučaju pozajmljivanja sredstava na sličan rok i sa sličnim garancijama za kupovinu sredstava koje je predmet lizinga.

Svi inicijalni direktni troškovi korisnika lizinga dodaju se iznosu koji je priznat kao sredstvo.

Po pitanju **naknadnog merenja**, minimalna plaćanja lizinga treba podeliti između finansijskih troškova i smanjenja neizmirene obaveze. Finansijski trošak se alocira na periode tokom trajanja lizinga, tako da se ostvaruje konstantna periodična kamatna stopa na preostali saldo obaveze.

7.10. Amortizacija nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme

Amortizacijom se iznos sredstava (nematerijalnih sredstava, nekretnina, postrojenja i opreme) koji se amortizuje vremenski alocira u toku korisnog veka trajanja sredstava.

Koristan vek trajanja sredstva se u Društvu određuje primenom vremenskog metoda, tako da se koristan vek trajanja sredstava može razumeti kao vremenski period tokom kojeg se očekuje da je sredstvo raspoloživo Društvu za upotrebu i korišćenje.

Iznos koji se amortizuje, odnosno nabavna vrednost ili drugi iznos koji zamenjuje tu vrednost u finansijskim izveštajima Društva; se sistematski alocira tokom korisnog veka trajanja sredstava.

Za sredstvo pribavljeno putem finansijskog lizinga, amortizacija se obračunava kao i za druga sredstva, osim kada se ne zna da li će Društvo steći pravo vlasništva nad tim sredstvom, kada se sredstvo u potpunosti amortizuje u kraćem periodu od trajanja lizinga i korisnog veka trajanja.

Amortizacija se vrši **primenom metoda pravolinijskog otpisa** (proporcionalna metoda), a **obračun amortizacije počinje** kada sredstvo postane raspoloživo za upotrebu, odnosno kada se nalazi na lokaciji i u stanju spremnom za poslovanje na način kako je to predviđeno u Društvu.

Amortizacija se ne obračunava za sredstva koja vremenom ne gube na vrednosti (na primer, umetnička dela) ili sredstva koja imaju neograničeni vek trajanja.

Za potrebe sastavljanja poreskog bilansa, to jest za poreske svrhe, amortizacija sredstava se vrši prema važećim zakonskim propisima.

7.11. Umanjenje vrednosti nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme

Na svaki datum bilansa stanja se od strane kompetentnih osoba, iz ili van Društva, proverava da li postoje indicije da je knjigovodstvena vrednost nekog sredstva (nematerijalnog sredstva, nekretnina, postrojenja i opreme) umanjena, to jest da li knjigovodstvena vrednost premašuje nadoknadivi iznos tog sredstva.

Ako naznake o umanjenju vrednosti postoje, shodno relevantnim odredbama MRS 36, vrši se procena nadoknativog iznosa tog sredstva.

Nadoknadivi iznos je viša vrednost od:

- fer vrednosti, umanjena za troškove prodaje; i
- upotrebne vrednosti.

Fer vrednost umanjena za troškove prodaje je očekivana neto prodajna cena tog sredstva, odnosno to je iznos koji se može dobiti prodajom nekog sredstva u nezavisnoj transakciji između upoznatih, voljnih strana, umanjena za troškove otuđenja.

Upotrebna vrednost je sadašnja vrednost procenjenih budućih novčanih tokova za koje se očekuje da će nastati iz kontinuirane upotrebe imovine kroz njen koristan vek trajanja, te prodaje na kraju veka trajanja. Diskontna stopa koja se koristi pri utvrđivanju sadašnje vrednosti odražava tekuće tržišne procene vremenske vrednosti novca, kao i rizike specifične za to sredstvo.

Nadoknadivi iznos se procenjuje za svako zasebno sredstvo ili, ako to nije moguće, za jedinicu koja generiše gotovinu kojoj to sredstvo pripada. Jedinica koja generiše gotovinu je najmanja prepoznatljiva grupa sredstava koja generiše prilive gotovine koji su u najvećoj meri nezavisni od priliva gotovine drugih sredstava ili grupa sredstava.

Ako se utvrdi da je došlo do umanjenja vrednosti, knjigovodstvena vrednost se svodi na nadoknadivi iznos. Gubitak zbog umanjenja se knjigovodstveno obuhvata na sledeći način:

- u slučaju da je prethodno za to sredstvo formirana revalorizaciona rezerva, smanjivanjem revalorizacionih rezervi; i
- u slučaju da prethodno za to sredstvo nije formirana revalorizaciona rezerva, kao rashod perioda.

7.12. Investicione nekretnine

Investiciona nekretnina je nekretnina koju drži vlasnik ili korisnik lizinga u okviru finansijskog lizinga u cilju ostvarivanja prihoda od zakupnina, ili porasta vrednosti kapitala, ili i jednog i drugog, a ne za:

- korišćenje u proizvodnji, pri nabavci dobara i usluga, ili u administrativne svrhe; ili
- prodaju u okviru redovnog poslovanja.

Investiciona nekretnina se, shodno odredbama iz MRS 40 - Investicione nekretnine, priznaje kao sredstvo: ako je verovatno da će Društvo u budućnosti ostvariti ekonomsku korist od te investicione nekretnine; i ako se njena nabavna vrednost (cena koštanja) može pouzdano odmeriti.

Početno merenje investicione nekretnine prilikom sticanja (nabavke) vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja), pri čemu se zavisni troškovi nabavke uključuju u nabavnu vrednost.

Naknadni izdatak koji se odnosi na već priznatu investicionu nekretninu pripisuje se iskazanom iznosu investicione nekretnine ako ispunjava uslove da se prizna kao stalno sredstvo, to jest ako je vek trajanja izdatka duži od jednog obračunskog perioda, ako je verovatno da će se buduće ekonomske koristi povezane sa tim izdatkom priliti u Društvo i ako se nabavna vrednost (cena koštanja) tog izdatka može pouzdano odmeriti.

Nakon početnog priznavanja, **naknadno merenje investicione nekretnine** se vrši po fer (poštenoj) vrednosti, pod kojom se podrazumeva njena tržišna vrednost, odnosno najverovatnija vrednost koja realno može da se dobije na tržištu, na dan bilansa stanja.

Promena fer vrednosti investicione imovine tokom određenog perioda se uključuje u rezultat perioda u kojem je povećanje/smanjenje nastalo.

Investicione nekretnine *ne podležu obračunu amortizacije niti se na njima vrši procena umanjenja vrednosti imovine.*

7.13. Zalihe

Zalihe su sredstva: koja se drže za prodaju u uobičajenom toku poslovanja, koja su u procesu proizvodnje, a namenjene su za prodaju; ili u obliku osnovnog i pomoćnog materijala koji se troši u proizvodnom procesu ili prilikom pružanja usluga.

Zalihe obuhvataju: osnovni i pomoćni materijal (uključujući i rezervne delove, alat i inventar) koji će biti iskorišćeni u procesu proizvodnje, nedovršene proizvode čija je proizvodnja u toku, gotove proizvode koje je proizvelo Društvo i robu.

Zalihe se (shodno MRS 2 - Zalihe) **odmeravaju** po nižoj vrednosti od:

- nabavne vrednosti (cene koštanja) i
- neto ostvarive vrednosti.

Nabavna vrednost (cena koštanja) obuhvata sve:

- troškove nabavke,
- troškove konverzije i
- druge troškove nastale u procesu dovođenja zaliha na sadašnju lokaciju i stanje.

Troškovi nabavke materijala, koji su osnov za vrednovanje zaliha materijala, obuhvataju nabavnu cenu, uvozne dažbine i druge fiskalne izdatke (osim onih koje Društvo može naknadno da povрати od poreskih vlasti, kao što je, na primer, porez na dodatu vrednost koji Društvo može odbiti kao prethodni porez), troškove prevoza, manipulativne troškove i druge troškove koji se mogu direktno pripisati nabavci materijala. Popusti, rabati i druge slične stavke oduzimaju se pri utvrđivanju troškova nabavke.

Vrednovanje izlaska materijala prilikom njihovog trošenja vrši se primenom **FIFO metode**, koja polazi od pretpostavke da se stavke zaliha materijala koje su najranije nabavljene najranije i utroše u proizvodnom procesu.

Po pitanju priznavanja sredstava manje vrednosti (na primer, rezervni delovi i oprema za servisiranje), njihovim stavljanjem u upotrebu njihova celokupna vrednost (100% otpis) se prenosi na troškove perioda.

Troškovi konverzije i drugi troškovi nastali u procesu dovođenja zaliha na sadašnju lokaciju i stanje, su značajni prilikom vrednovanja zaliha nedovršene proizvodnje i zaliha gotovih proizvoda. U ove troškove spadaju: troškovi direktnog rada, troškovi direktnog materijala i indirektni, odnosno opšti proizvodni troškovi.

Suštinski, vrednovanje zaliha gotovih proizvoda i zaliha nedovršene proizvodnje nastaje kao rezultat računovodstva troškova i učinaka (proizvodno računovodstvo). Preciznije, zalihe nedovršene proizvodnje i zalihe gotovih proizvoda, koja nastaju kao rezultat proizvodnog procesa, vode se po standardnoj ceni koštanja. Razlika između vrednosti zaliha po stvarnoj ceni koštanja utvrđena nakon pogonskog obračuna i vrednosti zaliha po standardnoj ceni koštanja predstavlja odstupanje od cene gotovih proizvoda.

Neto ostvariva vrednost je procenjena cena prodaje u okviru redovnog poslovanja umanjena za troškove dovršenja i procenjene troškove neophodne za realizaciju prodaje. Prilikom procene neto ostvarive vrednosti polazi se od najpouzdanijih dokaza raspoloživih u vreme procene o iznosima po kojima se zalihe mogu realizovati.

Iznos bilo kog otpisa zaliha na neto ostvarivu vrednost i svi gubici zaliha se priznaju kao rashod u periodu u kom je nastao otpis ili gubitak.

7.14. Stalna sredstva namenjena prodaji

Društvo priznaje i iskazuje stalno sredstvo (ili raspoloživu grupu) kao **sredstvo namenjeno prodaji**, ako se njegova knjigovodstvena vrednost može prvenstveno povratiti prodajnom transakcijom, a ne daljim korišćenjem. Da bi se ovaj zahtev smatrao ispunjenim:

- sredstvo mora da bude dostupno za momentalnu prodaju u svom trenutnom stanju, isključivo pod uslovima koji su uobičajeni za prodaju takve imovine (ili grupe za otuđenje); i
- prodaja sredstva mora biti vrlo verovatna.

Stalno sredstvo koje je priznato kao sredstvo namenjeno prodaji **meri se** (iskazuje) po nižem iznosu od:

- knjigovodstvene vrednosti i
- fer (poštene) vrednosti umanjene za troškove prodaje.

Knjigovodstvena vrednost je sadašnja (neotpisana) vrednost iskazana u poslovnim knjigama Društva.

Fer (poštena) vrednost je iznos za koji sredstvo može da bude razmenjeno između obaveštenih i voljnih strana u nezavisnoj transakciji, to jest tržišna vrednost na dan prodaje.

Troškovi prodaje su troškovi koji se mogu direktno pripisati prodaji sredstva.

Otpisana sredstva, kao i sredstva čija je neotpisana (knjigovodstvena) vrednost beznačajna, neće biti priznato kao sredstvo namenjeno prodaji.

7.15. Finansijski instrumenti

Finansijski instrumenti uključuju finansijska sredstva i obaveze koje se evidentiraju u bilansu stanja Društva, počevši od momenta kada Društvo ugovornim obavezama postane vezano za finansijski instrument, a zaključno sa gubitkom kontrole nad pravima koja proizilaze iz finansijskog sredstva (realizacijom, isticanjem, ustupanjem itd.), to jest sa izmirenjem, ukidanjem ili isticanjem finansijske obaveze.

Finansijska sredstva i finansijske obaveze, shodno odredbama MRS 32, mogu imati veliki broj pojava oblika, kao što su: gotovina, instrument kapitala drugog entiteta, ugovorno pravo primanja gotovine, drugog finansijskog sredstva ili razmene finansijskih sredstava i obaveza sa drugim entitetom koji su za Društvo potencijalno povoljni; ugovorna obaveza davanja gotovine ili drugog finansijskog sredstva drugom entitetu, ili pravo razmenjivanja finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza sa drugim entitetom prema potencijalno nepovoljnim uslovima za Društvo itd.

Iskazivanje i knjigovodstveno evidentiranje vezano za finansijske instrumente je uslovljeno njihovom klasifikacijom koju, shodno karakteristikama finansijskih instrumenta, vrši rukovodstvo Društva.

Pri klasifikaciji svakog pojedinačnog finansijskog instrumenta, rukovodstvo Društva može da ga klasifikuje u jednu od četiri moguće vrste finansijskih instrumenata koje su precizirane odredbama MRS 39, i to:

- finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha,
- investicije koje se drže do dospeća,

- krediti (zajmovi) i potraživanja i
- finansijska sredstva raspoloživa za prodaju.

Finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha obuhvataju finansijska sredstva i obaveze čije se promene fer vrednosti evidentiraju kao prihodi ili rashodi u bilansu uspeha.

Finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza klasifikovana u ovu kategoriju treba da ispuni bilo koji od sledećih uslova:

- klasifikovano je kao ono koje se drži radi trgovanja ili
- posle početnog priznanja naznačeno je da se u Društvu razvrstava i iskazuje kao finansijsko sredstvo (obaveza) kroz bilans uspeha.

Finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza se klasifikuje kao ono koje se drži radi trgovanja ako je: stečeno ili nastalo prvenstveno radi prodaje ili ponovne kupovine u bliskoj budućnosti, deo portfelja identifikovanih finansijskih instrumenata kojima se zajedno upravlja i za koje postoji dokaz o nedavnom aktuelnom modelu kratkoročnog ostvarenja dobitka, ili derivat (osim derivata koji je instrument „hedžinga“).

Društvo može da naznači da se finansijski instrument iskazuje kroz bilans uspeha samo kada to rezultira relevantnijim informacijama, budući da se eliminiše ili u značajnoj meri otklanja nedoslednost odmeravanja ili priznavanja koja bi inače nastala usled odmeravanja sredstava ili obaveza, ili priznavanja dobitaka ili gubitaka, po različitim osnovama; ili se grupom finansijskih sredstava, finansijskih obaveza ili oboma upravlja i njihove performanse se procenjuju na osnovu fer vrednosti, u skladu sa dokumentovanom strategijom upravljanja rizikom ili investiranja, i informacije o grupi se interno sačinjavaju prema toj osnovi za ključne rukovodioce Društva.

Investicije koje se drže do dospeća su nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili odredivim isplatama i fiksnim dospećem koja Društvo definitivno namerava i može da drži do dospeća, osim onih koje Društvo nakon početnog priznavanja naznači po fer vrednosti kroz bilans uspeha ili kao raspoložive za prodaju i onih koja zadovoljavaju definiciju zajmova i potraživanja.

Kredit (zajmovi) i **potraživanja** su nederivatna finansijska sredstva Društva sa fiksnim ili odredivim isplatama koja nisu kotirana na aktivnom tržištu osim:

- sredstava za koja Društvo ima nameru da ih proda odmah ili u kratkom roku i koja bi onda bila klasifikovana kao sredstva koja se drže radi trgovanja,
- sredstava koja posle početnog priznavanja Društvo naznači po fer vrednosti kroz bilans uspeha i
- sredstava za koja imalac ne može u značajnoj meri povratiti svoju celokupnu početnu investiciju, koja će biti klasifikovana kao raspoloživa za prodaju.

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju su nederivatna finansijska sredstva koja su naznačena kao raspoloživa za prodaju i nisu klasifikovana u prethodno naznačene vrste finansijskih instrumenata.

Pri **početnom odmeravanju** finansijskog instrumenta, Društvo odmeravanje vrši po fer vrednosti uvećanoj, u slučaju da finansijski instrument nije naznačen za odmeravanje po fer vrednosti sa promenama fer vrednosti kroz bilans uspeha, za troškove transakcije koji se mogu direktno pripisati sticanju ili emitovanju finansijskog sredstva ili finansijske obaveze.

Naknado odmeravanje finansijskih instrumenata vrši se po fer vrednostima, bez oduzimanja troškova transakcije koji mogu nastati prodajom ili pri drugom otuđenju, osim za sledeća finansijska sredstva:

- zajmove i potraživanja, koji se odmeravaju po amortizovanoj vrednosti korišćenjem metoda efektivne kamate;
- investicije koje se drže do dospeća, koje se odmeravaju po amortizovanoj vrednosti korišćenjem metoda efektivne kamate; i
- investicije u instrumente kapitala koji nemaju kotiranu tržišnu cenu na aktivnom tržištu i čija se fer vrednost ne može pouzdano odmeriti, koji se odmeravaju po nabavnoj vrednosti.

Fer vrednost sredstva je iznos za koji se sredstvo može razmeniti ili obaveza izmiriti u slučaju obaveštenih, voljnih strana u okviru nezavisne transakcije. Ako za finansijski instrument postoji aktivno tržište, fer vrednost se određuje shodno informacijama sa tog tržišta; a ako ne postoji aktivno tržište, fer vrednost se određuje tehnikama procene preciziranim relevantnim odredbama MRS 39. Pozitivni (negativni) efekti promene fer vrednosti se, za finansijske instrumente iskazane po fer vrednosti kroz bilans uspeha,

iskazuju kao dobitak (gubitak) u periodu nastanka promene; a kod finansijskih instrumenata raspoloživih za prodaju, iskazuju se u okviru nerealizovanih dobitaka/gubitaka po osnovu hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju sve do momenta prodaje, kada se efekti prenose u dobitak (gubitak). Izuzetak od navedenog su troškovi od trajnog obezvređenja i devizni dobici (gubici) koji se za finansijske instrumente klasifikovane kao raspoložive za prodaju odmah priznaju u dobitak (gubitak).

Amortizovana vrednost je sadašnja vrednost svih očekivanih budućih gotovinskih isplata ili primanja tokom očekivanog roka trajanja finansijskog instrumenta. Pri izračunavanju amortizovane vrednosti finansijskog instrumenta koristi se metod diskontovanja uz primenu efektivne kamatne stope. Pozitivni (negativni) efekti promene amortizovane vrednosti finansijskih instrumenata se priznaju u momentu prestanka priznavanja finansijskog instrumenta, osim u slučaju da je došlo do umanjenja vrednosti, kada se gubitak odmah priznaje.

7.16. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Najlikvidniji oblici finansijskih sredstava Društva predstavljaju **gotovina i gotovinski ekvivalenti**, koji se procenjuju po nominalnoj, to jest po fer vrednosti. U okviru gotovine i gotovinskih ekvivalenata Društva iskazuju se: sredstva na računima kod banaka, gotovina u blagajni i dr., i visoko likvidna sredstva sa vrlo kratkim rokom dospeća, a koja se mogu brzo konvertovati u gotovinu, uz beznačajan rizik od promene vrednosti.

7.17. Kratkoročna potraživanja

Kratkoročna potraživanja obuhvataju potraživanja od povezanih pravnih lica (zavisnih i pridruženih), kao i potraživanja od ostalih pravnih i fizičkih lica u zemlji i inostranstvu, po osnovu prodaje proizvoda, robe i usluga; za koje se očekuje da će biti realizovana u roku od 12 meseci od datuma bilansiranja. *Kratkoročna potraživanja od kupaca* mere se po vrednosti iz originalne fakture. Ako se vrednost u fakturi iskazuje u stranoj valuti, vrši se preračunavanje u funkcionalnu valutu po srednjem kursu važećem na dan transakcije. Promene deviznog kursa od datuma transakcije do datuma naplate potraživanja iskazuju se kao kursne razlike u korist prihoda ili na teret rashoda. Potraživanja iskazana u stranoj valuti se na dan bilansa stanja

preračunavaju prema važećem srednjem kursu, a kursne razlike se priznaju kao prihod ili rashod perioda.

U Društvu se na dan bilansa stanja za svako pojedinačno potraživanje vrši procena realnosti potraživanja, kao i verovatnoće njegove naplate, odnosno za svako pojedinačno potraživanje se vrši procena da li je došlo do umanjenja vrednosti.

Prilikom **procene umanjenja vrednosti potraživanja**, smatra se da je Društvo pretrpelo gubitke zbog umanjenja vrednosti ako postoji objektivan dokaz (na primer, velike finansijske teškoće dužnika, neuobičajeno kršenje ugovora od strane dužnika, potencijalno bankrotstvo dužnika i sl.) umanjenja vrednosti kao rezultat događaja koji se odigrao posle prvobitnog priznavanja sredstava i taj nastanak gubitka ima uticaj na procenjene buduće tokove gotovine od finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava koji se mogu pouzdano proceniti. Ako nema objektivnih dokaza, osobe koje vrše procenu koriste svoje iskustvo i rasuđivanje za procenu naplativosti potraživanja.

Ako se proceni da je došlo do umanjenja vrednosti kratkoročnih potraživanja vrši se njihov:

- indirektan otpis ili
- direktan otpis.

Indirektan otpis potraživanja od kupaca, na teret rashoda Društva, se vrši preko računa ispravke vrednosti. Odluku o indirektnom otpisu (ispravci vrednosti) potraživanja od kupaca preko računa ispravke vrednosti, na predlog Komisije za otpis i rashod, donosi Upravni odbor Društva.

Direktan otpis potraživanja od kupaca se vrši ako je nenaplativost izvesna i dokumentovana (na primer, Društvo nije uspeo sudskim putem da izvrši naplatu potraživanja). Odluku o direktnom otpisu potraživanja od kupaca, na osnovu predloga računopolagača, nakon razmatranja i predloga Komisije za otpis i rashod, donosi Upravni odbor Društva.

Indirektan i direktan otpis potraživanja se vrši samo na osnovu relevantnih okolnosti i stanja koja su postojala na datum bilansa stanja. Gubici očekivani kao rezultat budućih događaja, to jest događaja nakon datuma bilansa stanja, bez obzira koliko verovatni, se ne priznaju, već se obelodanjuju u Napomenama uz finansijske izveštaje.

7.18. Finansijski plasmani

Kratkoročni finansijski plasmani obuhvataju kredite, hartije od vrednosti i ostale kratkoročne finansijske plasmane sa rokom dospeća, odnosno prodaje do godinu dana od datuma bilansa stanja.

U okviru kratkoročnih finansijskih plasmana iskazuje se i deo datih dugoročnih kredita Društva čija se naplata očekuje u roku od godinu dana od datuma bilansa stanja.

U okviru **dugoročnih finansijskih plasmana** iskazuju se ulaganja u dugoročna finansijska sredstva, kao što su dugoročni krediti, reprogramirana dugoročna potraživanja na osnovu dogovora postignutih sa kupcima, hartije od vrednosti i ostali dugoročni finansijski plasmani; sa rokom dospeća dužim od godinu dana od dana bilansa.

Po pitanju naknadnog odmeravanja dugoročnih finansijskih plasmana, relevantna je klasifikacija koje rukovodstvo Društva vrši shodno karakteru finansijskog instrumenta (finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha, investicije koje se drže do dospeća, krediti (zajmovi) i potraživanja i finansijska sredstva raspoloživa za prodaju).

7.19. Obaveze

Obaveza je rezultat prošlih transakcija ili događaja, čije izmirenje obično podrazumeva odricanje od ekonomskih koristi (resursa) Društva da bi se zadovoljio zahtev druge strane.

Prilikom **vrednovanja obaveza**, a shodno relevantnim odredbama Okvira za pripremu i prezentaciju finansijskih izveštaja, obaveza se priznaje u bilansu stanja: kada je verovatno da će odliv resursa koji sadrže ekonomske koristi imati za rezultat izmirenje sadašnje obaveze i kada iznos za izmirenje može pouzdano da se odmeri. Pored navedenog, pri vrednovanju se uvažava *načelo opreznosti*, pod kojim se podrazumeva uključivanje opreza pri procenjivanju, tako da imovina i prihodi nisu precenjeni, a obaveze ili troškovi potcenjeni. Međutim, načelo opreznosti ne treba da rezultira stvaranjem skrivenih rezervi (na primer, kao posledica namerno precenjenih obaveza ili troškova), obzirom da u tom slučaju finansijski izveštaji ne bi bili neutralni i, stoga, ne bi bili pouzdani.

Obavezama se smatraju: dugoročne obaveze (obaveze prema zavisnim i drugim povezanim pravnim licima; dugoročni krediti i ostale dugoročne obaveze); kratkoročne finansijske obaveze (obaveze prema zavisnim i drugim povezanim pravnim licima, kratkoročni krediti, deo dugoročnih kredita i obaveza koje dospevaju do jedne godine i ostale kratkoročne finansijske obaveze), kratkoročne obaveze iz poslovanja (dobavljači i ostale obaveze iz poslovanja) i ostale kratkoročne obaveze.

Kratkoročnim obavezama se smatraju obaveze za koje se očekuje da će biti izmirene u roku do godinu dana od datuma bilansa stanja, uključujući i deo dugoročnih obaveza koje ispunjavaju navedeni uslov, dok se *dugoročnim obavezama* smatraju obaveze čije se izmirenje očekuje u dužem roku.

Smanjenje obaveza po osnovu sudskih odluka, vanparničnog poravnanja i sl.; vrši se direktnim otpisivanjem.

7.20. Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina

Rezervisanje, **shodno MRS 37** - Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina, predstavlja obavezu neizvesnog vremena dospeća ili iznosa. Društvo priznaje rezervisanje samo ako su ispunjena sledeća tri uslova:

- kada Društvo ima sadašnju obavezu (zakonsku ili izvedenu) kao posledicu prošlog događaja,
- kada je verovatno da će odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi biti zahtevan da se izmiri obaveza i
- kada može da se napravi pouzdana procena iznosa obaveze.

Suština rezervisanja je da se formira samo za obaveze nastale iz prošlih događaja, koje postoje nezavisno od budućih radnji Društva. Otuda, rezervisanja se ne priznaju za buduće poslovne gubitke.

Za svrhu priznavanja rezervisanja, smatra se da je verovatno da će zahtevano izmirivanje obaveza Društva prouzrokovati odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi, kada je verovatnije nego da nije, da će odliv resursa nastati, to jest verovatnoća da će izmirenje tih obaveza Društva prouzrokovati odliv resursa je veća od verovatnoće da neće.

Rezervisanja mogu da se formiraju po različitim osnovama, i to: za troškove u garantnom roku, za troškove obnavljanja prirodnih bogatstava, za zadržane kaucije i depozite, za troškove restrukturiranja, za naknade i druge beneficije

zaposlenih i po drugim osnovama (na primer, za očekivane gubitke koji će nastati po započetim sudskim sporovima).

Prilikom odmeravanja rezervisanja, iznos priznat kao rezervisanje je najbolja procena izdataka Društva zahtevanih da se izmiri sadašnja obaveza na datum bilansa stanja. Drugim rečima, to je iznos koje bi Društvo platilo na datum bilansa stanja da se izmiri obaveza ili da se ta obaveza prenese na treću stranu.

Rezervisanja za troškove i rizike se prate po vrstama, ispituju se na dan svakog bilansa stanja i koriguju tako da odražavaju najbolju sadašnju procenu. Ako više nije verovatno da će odliv resursa biti potreban za izmirenje obaveze, ukida se rezervisanje. Ukidanje, kao i smanjenje rezervisanja, se vrši u korist prihoda.

Kada je učinak vremenske vrednosti novca značajan, iznos rezervisanja predstavlja sadašnju vrednost izdataka za koje se očekuje da će biti potrebni za izmirenje obaveze. Pri izračunavanju sadašnje vrednosti se koriste diskontne stope, to jest stope pre oporezivanja, koje odražavaju tekuće tržišne procene vremenske vrednosti novca i rizike specifične za obavezu.

Potencijalna imovina je moguća imovina koja nastaje po osnovu prošlih događaja i čije postojanje će biti potvrđeno jedino nastankom ili nenastankom jednog ili više neizvesnih budućih događaja koji nisu u potpunosti pod kontrolom Društva.

Potencijalna imovina se ne priznaje u finansijskim izveštajima Društva, već se, u slučaju da je priliv ekonomskih koristi verovatan, vrši njeno obelodanjivanje.

Potencijalna imovina se stalno iznova procenjuje (najmanje na datum bilansa stanja) da bi se obezbedilo da finansijski izveštaji na odgovarajući način odražavaju razvoj predmetnog događaja. Ako postane sigurno da će priliv ekonomskih koristi po osnovu potencijalne imovine nastati, imovina i prihod u vezi sa njom se priznaju u finansijskim izveštajima Društva u periodu u kojem je promena nastala.

Potencijalna obaveza je: moguća obaveza koja nastaje po osnovu prošlih događaja i čije postojanje će biti potvrđeno samo nastankom ili nenastankom jednog ili više neizvesnih budućih događaja koji nisu u potpunosti pod kontrolom Društva; i sadašnja obaveza koja nastaje po osnovu prošlih događaja, ali nije priznata jer nije verovatno da će odliv resursa koji

predstavljaju ekonomske koristi Društva biti zahtevan za izmirenje obaveze ili iznos obaveze ne može da bude dovoljno pouzdano procenjen.

Potencijalna obaveza se ne priznaje u finansijskim izveštajima Društva, već se, u slučaju da je odliv ekonomskih koristi moguć, a mogućnost odliva resursa nije vrlo mala, vrši njeno obelodanjivanje.

Potencijalna obaveza se stalno iznova procenjuje (najmanje na datum bilansa stanja). Kada odliv ekonomskih koristi po osnovu potencijalnih obaveza postane verovatan, rezervisanje i rashod se priznaju u finansijskim izveštajima Društva u periodu u kojem promena verovatnoće nastaje (osim u retkim okolnostima kada pouzdana procena ne može da se napravi).

7.21. Naknade zaposlenima

Po pitanju naknada zaposlenima, obelodaniće se obaveze Društva za:

- poreze i doprinose za obavezno socijalno osiguranje i
- otpremnine.

Sa aspekta poreza i doprinosa za obavezno socijalno osiguranje, Društvo je, u skladu sa propisima koji se primenjuju u Republici Srbiji, obavezno da uplaćuje doprinose raznim državnim fondovima za socijalnu zaštitu. Ove obaveze uključuju doprinose na teret zaposlenih i na teret poslodavca u iznosima koji se obračunavaju primenom propisanih stopa. Društvo ima zakonsku obavezu da obustavi obračunate doprinose iz bruto zarada zaposlenih, kao i da za njihov račun prenese obustavljena sredstva u korist odgovarajućih državnih fondova.

Doprinosi na teret zaposlenih i na teret poslodavca knjiže se na teret troškova Društva u periodu na koji se odnose. Društvo, nakon odlaska zaposlenih u penziju, nema obavezu da im plaća nikakve naknade.

Za procenu rezervisanja po osnovu naknada i drugih beneficija zaposlenih, primenjuju se relevantne odredbe **MRS 19 - Primanja zaposlenih**. Rezervisanja za Naknade i druge beneficije zaposlenih uključuju, na primer: rezervisanja za nedospele otpremnine prilikom redovnog odlaska u penziju i rezervisanja za otpremnine koje se isplaćuju kao rezultat odluke Društva da prekine rad nekog zaposlenog pre uobičajenog datuma penzionisanja ili odluke zaposlenog da dobrovoljno prihvati da je višak, u zamenu za ta primanja.

Prilikom procene obaveza prilikom prestanka zaposlenja, na osnovu relevantnih odredbi MRS 19, stopa koja se koristi za diskontovanje se načelno određuje u skladu sa tržišnim prinosima na datum bilansa stanja za visoko kvalitetne korporativne obveznice.

Alternativno, a što je takode precizirano MRS 19, sve do momenta dok u Republici Srbiji ne bude postojalo razvijeno tržište za korporativne obveznice, za procenu obaveza Društva prilikom prestanka zaposlenja koristiće se tržišni prinosi (na datum bilansa stanja) državnih obveznica. Valuta i rok korporativnih ili državnih obveznica treba da budu u skladu sa valutom i procenjenim rokom obaveza za primanja po prestanku zaposlenja. Ako Društvo za procenu obaveza prilikom prestanka zaposlenja, usled nerazvijenog tržišta državnih obveznica, kao „reper“ koristi prinos na državne obveznice čiji je rok dospeća kraći od procenjenog roka dospeća isplata po osnovu odnosnih primanja, diskonta stopa se određuje tako što se prinos na „reperne“ hartije od vrednosti procenjuje na duže rokove.

Otpremnine prilikom odlaska u penziju se u Društvu isplaćuje zaposlenima u visini trostrukog iznosa zarade koju su ostvarili za mesec koji prethodi mesecu u kojem se isplaćuje otpremnina (u skladu sa uslovima definisanim Pojedinačnim kolektivnim ugovorom) ili u iznosu definisanom Zakonom o radu ukoliko je to povoljnije za zaposlenog.

8. FINANSIJSKI RIZICI I UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA U DRUŠTVU

Neizvesnost po pitanju budućih događaja je jedna od osnovnih specifičnosti poslovanja u uslovima tržišnog privrednog ambijenta, koja se ogleda u više mogućih, odnosno potencijalnih ishoda. Usled neizvesnosti, to jest usled nepoznavanja i nesigurnosti koji će se od potencijalnih događaja stvarno desiti, pravni subjekti su u poslovanju izloženi raznovrsnim rizicima, a koji mogu imati uticaj na njihovu buduću tržišnu poziciju.

Sa aspekta Društva, postoji veliki broj potencijalnih rizika koji u različitom intenzitetu mogu da imaju negativan uticaj na stanje i poslovanje Društva. Pojedini (specifični) rizici su uslovljeni internim faktorima, kao što su, na primer: *rizik koncentracije*, koji se u slučaju Društva može manifestovati izloženosti ka jednoj ili manjoj grupi kupaca ili dobavljača; *operativni rizik*, koji se manifestuje u mogućnosti nastanka negativnih efekata usled nenamernih i namernih propusta u radu zaposlenih, neodgovarajućih

unutrašnjih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim sistemima u Društvu i sl.; *reputacioni rizik*, pod kojim se podrazumeva mogućnost pogoršanja tržišne pozicije Društva zbog gubitka poverenja, to jest stvaranja negativne slike javnosti (državne institucije, dobavljači, kupci itd.) o poslovanju Društva; *pravni rizik*, koji se ispoljava u mogućnosti nastanka negativnih efekata usled kazni i sankcija proisteklih iz sudskih sporova zbog neispunjavanja ugovornih ili zakonskih obaveza; itd.

Kako je većina ovih, kao i pojedinih ostalih nepomenutih rizika, predmet drugih delova Napomena ili drugih internih akata Društva (na primer, minimiziranje operativnog rizika, putem usvojenih procedura i radnih instrukcija, između ostalog, predmet je Pravilnika o računovodstvu i računovodstvenim politikama Društva), u nastavku će se fokus staviti na razmatranje **finansijskih rizika**, pod kojima se, pre svega, misli na:

- kreditni rizik,
- tržišni rizik i
- rizik likvidnosti.

Finansijski rizici su značajno uslovljeni (eksternim) faktorima koji nisu neposredno pod kontrolom Društva. U tom smislu, na visinu finansijskog rizika značajno utiče stanje okruženja Društva, koje nije opredeljeno samo razvijenošću privrednog okruženja, već i pravnim, finansijskim i drugim relevantnim aspektima koji opredeljuju visinu sistemskih rizika.

Generalno, komparativno posmatrano sa tržištima razvijenih privreda, društva koja posluju na tržištima, kako nedovoljne privredne razvijenosti i makroekonomske stabilnosti, tako i visoke nelikvidnosti, kao što je Republika Srbija, značajno su izložena finansijskim rizicima. Pored navedenog, nedovoljna razvijenost finansijskog tržišta onemogućava korišćenje široke lepeze instrumenata „*hedžinga*“ koja su karakteristična za razvijena tržišta. Tako, na primer, društva koja posluju u Republici Srbiji nemaju mogućnost korišćenja većeg broja derivatnih finansijskih instrumenata u upravljanju finansijskim rizicima, iz razloga što takvi instrumenti nisu u širokoj upotrebi, niti postoji organizovano kontinuirano tržište finansijskih instrumenata.

Upravljanje finansijskim rizicima je sveobuhvatan i pouzdan sistem upravljanja, usmeren ka minimiziranju potencijalnih negativnih uticaja na finansijsko stanje i poslovanje Društva, u uslovima nepredvidivosti finansijskog tržišta.

Uvažavajući ograničenja u upravljanju finansijskim rizicima karakteristična za poslovanje na tržištu Srbije, jasna je neophodnost da se ovoj problematici adekvatno pristupi, što je prepoznato i od strane rukovodstva Društva. Suštinski, upravljanje finansijskim rizicima u Društvu treba da obezbedi da *rizični profil Društva* uvek bude u skladu sa *sklonošću Društva ka rizicima*, odnosno u skladu sa prihvatljivom strukturom i nivoom rizika koje Društvo namerava da preuzima za potrebe ostvarivanja svoje poslovne strategije i ciljeva.

Analizom poslovanja Društva u prethodnom periodu, kao i strukturom pozicija iz bilansa stanja i bilansa uspeha, može se zaključiti da je **Društvo u znatnoj meri izloženo različitim vrstama rizika.**

U nastavku će se prikazati:

- finansijski rizični profil Društva, odnosno procena strukture i nivoa finansijskih rizika kojima je Društvo izloženo u svom poslovanju;
- mere za upravljanje prepoznatim finansijskim rizicima Društva i
- upravljanje rizikom kapitala, koji, iako ne spada ni u jednu od pojedinačnih vrsta finansijskih rizika, u značajnoj meri utiče na visinu svake od razmatranih vrsta rizika.

8.1. Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Društva usled neizvršavanja, u preciziranim rokovima, obaveze dužnika prema Društvu.

Pod kreditnim rizikom se ne podrazumevaju samo dužničko-poverilački odnosi koji proizilaze iz prodaje proizvoda Društva, već i oni kreditni rizici koji proizilaze iz drugih finansijskih instrumenata, kao što su, na primer, potraživanja Društva po osnovu dugoročnih i kratkoročnih finansijskih plasmana.

Društvo ima značajne koncentracije kreditnog rizika naplate potraživanja od kupaca, koji imaju veoma dug period kreditiranja od strane Društva zbog njihove nelikvidnosti.

U narednim tabelama prikazana je:

- struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjenje vrednosti,

Energoprojekt Entel a.d.

- starosna struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjenje vrednosti,
- struktura kratkoročnih potraživanja za koje je izvršeno umanjenje vrednosti.

Struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjenje vrednosti	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Kupci u zemlji</i>		
ELEKTROPRIVREDA SRBIJE	60.187	25.978
B.D.S.P	9.462	11.361
RUDARSKI INSTITUT	1.062	
ENERGOPROJEKT VISOKOGRADNJA	1.115	974
ENERGOPROJEKT HIDROINZINJERING	3.197	347
Ostali	656	928
Svega	75.679	39.588
<i>Kupci u inostranstvu</i>		
ENERGONIGERIJA	5.302	
KOMPANIJA QATAR	45.714	121.172
KOMPANIJA OMAN	42.600	52.878
KOMPANIJA UAE	18.690	45.432
FICHTNER DUBAI	30.011	62.405
KAHRAMA QATAR	65.826	86.397
Ostali		21.836
Svega	208.143	390.120
UKUPNO	283.822	429.708

Starosna struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjenje vrednosti	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Tekuća		
0-30 dana od dospeća	174.391	220.850
30 - 60 dana od dospeća	6.920	200.987
60 - 90 dana od dospeća	95.837	1.981
preko 90 dana od dospeća	6.674	5.890
UKUPNO	283.822	429.708

Nedospela potraživanja od kupaca u iznosu od 174.391 hiljada dinara uglavnom dospevaju u roku od 15 dana nakon izdavanja fakture, shodno dogovorenim uslovima plaćanja.

Struktura kratkoročnih potraživanja za koje je tokom godine izvršeno umanj enje vrednosti	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Kupci u zemlji</i>		
IHP PRAHOVO	208	-
Ostali		
Svega		
UKUPNO	208	

8.2. Tržišni rizik

Tržišni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Društva zbog gubitaka u okviru bilansnih pozicija, nastalih kao posledica negativnih tržišnih kretanja cena i drugih relevantnih finansijskih parametara.

Tržišni rizik se sastoji od tri vrste rizika:

- valutnog rizika,
- kamatnog rizika i
- rizika od promene cena.

Valutni rizik, koji se još naziva devizni rizik ili rizik od promene kurseva, je rizik od fluktuiranja fer vrednosti ili budućih tokova gotovine finansijskog instrumenta usled promene deviznih kurseva. Valutni rizik se ispoljava kod finansijskih instrumenata koji su označeni u stranoj valuti, to jest u valuti koja je različita od valute (funkcionalne) u kojoj su finansijski instrumenti u finansijskim izveštajima odmereni.

Društvo posluje u međunarodnim okvirima i izloženo je riziku promena kurseva stanih valuta koji proističe iz poslovanja sa različitim valutama, prvenstveno dolarom.

Analiza osetljivosti, prezentovana u nastavku, pokazuje da bi negativna promena kurseva značajnije uticala na promenu rezultata Društva, pa se može zaključiti da je **Društvo značajno izloženo valutnom riziku**.

U sledećoj tabeli je, na osnovu podataka iz deviznog podbilansa, iskazana knjigovodstvena vrednost monetarnih sredstava i obaveza.

Sredstva u USD		Obaveze u USD	
2011.	2010.	2011.	2010.
202.841	390.120	2.523	2.792

Obzirom na iskazane razlike u deviznim podbilansima, u narednoj tabeli je urađena analiza osetljivosti Društva na nominalni rast kursa dinara od 10% u odnosu na strane valute. Stopa osetljivosti od 10% predstavlja procenu razumno očekivanih promena u kursovima stranih valuta. Analiza osetljivosti uključuje samo gotovinska sredstva, nenaplaćena potraživanja i neizmirene obaveze iskazane u stranoj valuti, i usklađuje njihovo prevođenje na kraju perioda za potencijalnu depresijaciju ili apresijaciju funkcionalne valute u odnosu na strane valute.

Iako, sa aspekta Društva, valutni rizik obuhvata više različitih valuta (analizom deviznog podbilansa Društva, može se konstatovati da je Društvo najosetljivije na promenu USD, a od ostalih valuta značajan uticaj može da ima promena EUR-a) analiza osetljivosti je urađena na način koji podrazumeva identičnu fluktuaciju svih za Društvo relevantnih valuta.

Uz nepromenjene ostale varijable, *apresijacija nacionalne valute* bi prouzrokovala pozitivan uticaj na rezultat tekućeg perioda zbog pozitivnih efekata neto kursnih razlika između deviznih sredstava i obaveza. Analogno iznetom, uz nepromenjene ostale varijable, *depresijacija nacionalne valute* bi prouzrokovala negativan uticaj na rezultat tekućeg perioda zbog negativnih efekata neto kursnih razlika između deviznih sredstava i obaveza.

Analiza osetljivosti rezultata u slučaju depresijacije nacionalne valute za 10%	u 000 dinara	
	2011.	2010.
NETO UTICAJ NA REZULTAT TEKUĆEG PERIODA	1.620	3.071

Napomena: Neto uticaj na rezultat tekućeg perioda izračunati su na sledeći način: (Devizna sredstva u USD - Devizne obaveze u USD) x 10% x Srednji kurs USD na datum bilansa stanja.

Kamatni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na rezultat i kapital Društva zbog nepovoljnih promena kamatnih stopa. Društvo je ovoj vrsti rizika izloženo preko pozicija finansijskih obaveza za kredite uzete sa potencijalno promenljivim kamatnim stopama (Belibor, Euribor), kao i usled odmeravanja zatezne kamate zbog neblagovremenog plaćanja.

U narednoj tabeli prikazani su najznačajniji dobavljači, prema stanju obaveza na datum bilansa stanja Društva.

Struktura obaveza prema dobavljačima	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Dobavljači u zemlji</i>		
ENERGOPROJEKT HOLDING	7.676	6.747
Ostali	3.438	1.389
Svega	11.114	8.136
<i>Dobavljači u inostranstvu</i>		
AGENT JERSEY	2.523	2.473
		2.609
Ostali		
Svega	2.523	5.082
UKUPNO	13.637	13.218

Starosna struktura obaveza prema dobavljačima	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Tekuća		
0-30 dana od dospeća	13.637	13.218
30 - 60 dana od dospeća		
60 - 90 dana od dospeća		
preko 90 dana od dospeća		
UKUPNO	13.637	13.218

Rizik od promene cena je rizik da će fer vrednost ili budući tokovi gotovine finansijskog instrumenta fluktuirati zbog promena tržišnih cena (koje nisu one koje nastaju usled kamatnog ili valutnog rizika), bilo da su te promene prouzrokovane faktorima specifičnim za pojedinačni finansijski instrument

ili njegovog emitenta, ili da faktori utiču na sve slične finansijske instrumente kojima se trguje na tržištu.

8.3. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik da će Društvo imati poteškoća da izmiruje dospele obaveze, uz održavanje potrebnog obima i strukture obrtnih sredstava i očuvanje dobrog kreditnog boniteta.

U narednoj tabeli su prikazani najznačajniji pokazatelji likvidnosti Društva i to:

- opšti ratio likvidnosti (količnik obrtnih sredstava i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara obrtnih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza;
- rigorozni ratio likvidnosti (količnik likvidnih sredstava, pod kojima se podrazumevaju ukupna obrtna sredstva umanjena za zalihe i aktivna vremenska razgraničenja; i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara likvidnih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza;
- gotovinski ratio likvidnosti (količnik gotovine uvećane za gotovinske ekvivalente i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara gotovinskih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza; i
- neto obrtna sredstva (vrednosna razlika između obrtnih sredstava i kratkoročnih obaveza).

Izvođenje zaključaka o pokazateljima likvidnosti, dobijenih na osnovu ratio analize, pored ostalog, podrazumeva njihovo upoređivanje sa zadovoljavajućim opštim standardima, koji su, takođe, prikazani u narednoj tabeli.

<i>Pokazatelji likvidnosti</i>	<i>Zadovoljavajući opšti standardi</i>	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Opšti ratio likvidnosti	2 : 1	4,17	2,46
Rigorozni ratio likvidnosti	1 : 1	4,15	2,45
Gotovinski ratio likvidnosti		0,30	0,454
Neto obrtna sredstva (u hiljadama dinara)	Pozitivna vrednost	443.499	387.483

8.4. Upravljanje rizikom kapitala

Cilj upravljanja rizikom kapitala je da Društvo zadrži sposobnost da nastavi da posluje u neograničeno dugom roku, kako bi se vlasnicima Društva obezbedio zadovoljavajući prinos (profit), uz očuvanje adekvatne strukture izvora sredstava, odnosno dobrog kreditnog boniteta.

Iako postoji više kriterijuma na osnovu kojih se mogu izvoditi zaključci o održivosti pretpostavke o dugoročnoj egzistenciji Društva, sigurno da su rentabilno poslovanje, kao i zadovoljavajuća finansijska struktura, jedni od osnovnih kriterijuma.

Najbolji reprezent **rentabilnosti** je *stopa prinosa na prosečan sopstveni kapital*, koja pokazuje koliko Društvo ostvaruje prinosa na jedan dinar prosečno angažovanih sopstvenih sredstava. Pri izračunavanju ovog pokazatelja rentabilnosti, prosečan sopstveni kapital je određen kao aritmetička sredina vrednosti kapitala na početku i na kraju godine.

Pokazatelji rentabilnosti	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Neto dobitak/gubitak	179.234	40.630
<i>Prosečan kapital</i>		
Kapital na početku godine	677.552	602.140
Kapital na kraju godine	697.094	677.552
Svega	1.374.646	1.279.692
Stopa prinosa na sopstveni kapital	0,26	0,06

Adekvatnost finansijske strukture se ogleda u visini i karakteru zaduženosti.

U narednim tabelama su prikazani najznačajniji pokazatelji finansijske strukture Društva, i to:

- udeo pozajmljenih u ukupnim izvorima sredstava, koji pokazuje koliko je jedan dinar sredstava Društva finansiran iz pozajmljenih izvora; i
- udeo dugoročnih u ukupnim izvorima sredstava, koji pokazuje koliko je jedan dinar sredstava Društva finansiran iz dugoročnih izvora.

Pokazatelji finansijske strukture	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Obaveze	139.955	265.276
Ukupna sredstva	858.180	964.318
Udeo pozajmljenih u ukupnim izvorima sredstava	0,17	0,27
<i>Dugoročna sredstva</i>		
Kapital	697.094	677.552
Dugoročna rezervisanje i dugoročne obaveze	153.105	278.801
Svega	850.199	956.353
Ukupna sredstva	858.180	964.318
Udeo dugoročnih u ukupnim izvorima sredstava	0,18	0,29

Racio neto zaduženosti pokazuje koliko je svaki dinar neto zaduženosti Društva pokriven kapitalom Društva.

Pod neto zaduženošću se podrazumeva razlika između:

- ukupnih (dugoročnih i kratkoročnih) finansijskih obaveza Društva (ukupna pasiva umanjena za kapital, dugoročna rezervisanja i odložene poreske obaveze Društva) i
- gotovine i gotovinskih ekvivalenata.

Parametri za izračunavanje racia neto zaduženosti prema ukupnom kapitalu	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Neto zaduženost</i>		
Finansijske obaveze	139.955	265.276
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	41.406	120.479
Svega	98.549	144.797
Kapital	697.094	677.552
RACIO NETO ZADUŽENOSTI PREMA UKUPNOM KAPITALU	7,09	4,68

9. BILANS USPEHA

9.1. Prihodi od prodaje

Društvo ostvaruje prihod pružanjem usluga na domaćem, struktura prihoda je prikazana u narednoj tabeli.

Struktura prihoda od prodaje	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Prihodi od prodaje povezanim pravnim licima</i>		
Prihodi od prodaje usluga zavisnim pravnim licima	205.765	282.781
Prihodi od prodaje usluga ostalim povezanim pravnim licima	77.472	54.555
Svega	283.237	337.336
<i>Prihodi od prodaje na domaćem tržištu</i>		
Prihodi od prodaje proizvoda	742	467
Prihodi od prodaje usluga	196.981	113.324
Svega	197.723	113.791
<i>Prihodi od prodaje na inostranom tržištu</i>		
Prihodi od prodaje proizvoda		
Prihodi od pružanja usluga	56.640	59.099
Svega	56.640	59.099
UKUPNO	537.600	510.226

Specifikacija najznačajnijih kupaca

naziv kupca	prihod
ELEKTROPRIVREDA SRBIJE	168.299
ENERGOPROJEKT OPREMA	67.765
KOMPANIJE ENTELA	204.553
BDSP	17.143

9.2. Ostali poslovni prihodi

Struktura ostalih poslovnih prihoda	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Prihod od zakupnina	81	78
Ostali poslovni prihodi	26	837
UKUPNO	107	915

Prihod od zakupnina je od izdavanja stana radniku Društva.

9.3. Nabavna vrednost prodate robe

Nabavna vrednost prodate robe se u celokupnom iznosu odnosi na nabavnu vrednost prodate robe zavisnim pravnim licima i to kompanijama u Qataru i Omanu: u 2011. godini je iznosila 742 hiljade RSD, a u 2010. godini 467 hiljade RSD.

9.4. Troškovi materijala

Struktura troškova materijala	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Troškovi materijala za izradu	65	1.216
Troškovi ostalog materijala	9.775	6.458
Troškovi goriva i energije	9.392	8.559
UKUPNO	19.232	16.233

9.5. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi

Struktura troškova zarada, naknada zarada i ostalih ličnih rashoda	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Troškovi zarada</i>		
Troškovi zarada i naknada zarada - bruto	217.950	225.252
Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	48.569	44.562
Svega	266.519	269.814
Troškovi ugovora o delu, autorskih ugovora, ugovora o privremenim i povremenim poslovima i sl.	11.245	7.610
Naknada članovima upravnog i nadzornog odbora	947	1.171
Ostali lični rashodi i naknade	11.807	12.527
UKUPNO	290.518	291.122

U okviru **ostalih ličnih rashoda**, najznačajniji su troškovi Društva po sledećim osnovama:

- troškovi solidarnih pomoći 1.917
- troškovi prevoza na posao 4.312
- troškovi službenih putovanja 3.538

9.6. Troškovi amortizacije

Struktura troškova amortizacije	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Amortizacija nematerijalnih ulaganja	1.396	1.059
Amortizacija nekretnina	3.668	3.668
Amortizacija postrojenja i opreme	9.440	8.879
Amortizacija investicionih nekretnina		
UKUPNO	14.504	13.606

9.7. Troškovi rezervisanja

Struktura troškova rezervisanja	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Troškovi rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih	688	2.878
Dugoročna rezervisanja po osnovu sudskih sporova		
Ostali troškovi rezervisanja		
UKUPNO	688	2.878

Troškovi rezervisanja za otpremnine prilikom odlaska u penziju u 2011. godini jednaki su razlici između, s jedne strane, iznosa rezervisanja za otpremnine na kraju 2011. godine umanjenog za iznos rezervisanja za otpremnine na dan 31.12.2010. godine umanjenog za iznos isplaćenih otpremnina u toku 2011. godine.

Procena rezervisanja na datum bilansa stanja po osnovu MRS 19 (za otpremnine prilikom odlaska u penziju, detaljnije je objašnjena u Napomeni 11.12.

9.8. Troškovi proizvodnih usluga

Struktura troškova proizvodnih usluga	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Troškovi usluga na izradi učinaka	-	12.776
Troškovi transportnih usluga	17.887	14.904
Troškovi investicionog i tekućeg održavanja	3.432	6.903
Troškovi zakupnina	522	3.298
Troškovi sajmovi	143	350
Troškovi reklame i propagande	1.876	1.179
Troškovi ostalih usluga	77.982	77.480
UKUPNO	101.842	116.890

U okviru **troškova transportnih usluga**, pored troškova transportnih usluga u zemlji i inostranstvu, iskazani su i troškovi fiksnih telefona, troškovi mobilnih telefona i dr.

Troškovi investicionog i tekućeg održavanja se prvenstveno odnosi na tekuće održavanje i to: opreme (u 2011. Godini 350 hiljada RSD; u 2010. godini 4.303 hiljade RSD), zgrade (u 2011. Godini 2.694 hiljada RSD; u 2010. Godini 2.277 hiljada RSD) i vozila (u 2011. Godini 388 hiljada RSD; u 2010. godini 323 hiljade RSD).

Troškovi zakupnina se, pre svega, odnose na zakup stanova u našim ino zaključcima.

Troškovi reklame i propagande se odnose na:

- troškove promocije (u 2011. Godini 143 hiljade RSD; u 2010. godini 350 hiljada RSD),
- troškove reklame, uključujući i troškove ispitivanja tržišta, kao i troškove izrade prospekata i publikacija (u 2011. Godini 1.876 hiljada RSD; u 2010. godini 1.179 hiljada RSD) i

U okviru **troškova ostalih usluga** najznačajniji deo se odnosi na:

- troškove Holdinga (u 2011. godini 73.696 hiljada RSD; u 2010. godini 70.165 hiljada RSD) i
- komunalne usluge u koje spadaju troškovi vode, čišćenja i dr. (u 2011. Godini 467 hiljada RSD; u 2010. godini 414 hiljada RSD).

Troškovi ostalih usluga se odnose na zaštitu na radu, registraciju vozila, troškove fotokopiranja i dr.
(u 2011. Godini 3.819 hiljada RSD; u 2010. godini 4.384 hiljade RSD)

9.9. Nematerijalni troškovi

Struktura nematerijalnih troškova	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Troškovi neproizvodnih usluga	33.588	22.354
Troškovi reprezentacije	7.500	7.218
Troškovi premija osiguranja	2.919	1.394
Troškovi platnog prometa i bankarskih usluga	9.794	2.240
Troškovi članarina	2.091	627
Troškovi poreza	4.289	4.782
Ostali nematerijalni troškovi	12.467	8.036
UKUPNO	72.648	46.651

U okviru **troškova neproizvodnih usluga** iskazani su troškovi: stručnog usavršavanja zaposlenih, zdravstvenih usluga, advokatskih usluga, konsalting usluga, revizije godišnjih računa i dr.

Troškovi reprezentacije se odnose na ugostiteljske usluge, poklone poslovnim partnerima, troškove reklamnih uzoraka i dr.

Najznačajniji deo **troškova premije osiguranja** se odnosi na troškove osiguranja imovine i lica (u 2011. godini 2.919 hiljada RSD; u 2010. godini 1.394 hiljade RSD)

Od ukupno iskazanih **troškova platnog prometa i bankarskih usluga**: na troškove platnog prometa se odnosi u 2011. godini 128 hiljada RSD (u 2010. godini 873 hiljade RSD), a na troškove bankarskih usluga se odnosi u 2011. godini 8.511 hiljada RSD (u 2010. godini 2.010 hiljada RSD).

Troškovi članarina se gotovo u celokupnom iznosu odnose na članarine Komorama (Privredna komora Srbije i Privredna komora grada Beograda), koje predstavljaju obavezu na isplaćene plate zaposlenih.

U okviru **troškova poreza** iskazani su troškovi: poreza na imovinu, naknada za korišćenje gradskog građevinskog zemljišta, poreza na upotrebu mobilnih

telefona i dr. Najznačajniji deo ovih troškova se odnosi na porez na imovinu i takse za uređenje građevinskog zemljišta (u 2011. Godini 3.682 hiljade RSD; u 2010. godini 4.113 hiljada RSD).

Ostali nematerijalni troškovi se odnose na: takse (administrativne, sudske i dr.), troškove stručne literature, troškove oglasa i tendera i sl.

- troškove sponzorstva (u 2011. godini 2.843 hiljade RSD; u 2010. godini 1.987 hiljada RSD).
- troškove donacija (u 2011. godini 7.338 hiljada RSD; u 2010. Godini 2.179 hiljada RSD).

9.10. Finansijski prihodi

Struktura finansijskih prihoda	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Prihodi od kamata</i>		
Prihodi od kamate iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	-	-
Prihodi od kamate iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima	-	-
Prihodi od kamate po drugim osnovama	582	2.269
Svega	582	2.269
<i>Pozitivne kursne razlike</i>		
Pozitivne kursne razlike iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	2.204	113
Pozitivne kursne razlike iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima		
Pozitivne kursne razlike po drugim osnovama	6.030	14.487
Svega	8.234	14.600
Prihodi od efekata valutne klauzule	1.362	2.410
Učešća u dobitku zavisnih pravnih lica	156.961	6.300
Ostali finansijski prihodi	2.006	6
UKUPNO	169.145	25.585

Najznačajniji deo **prihoda od kamata po drugim osnovama** je posledica kamata od banke za sredstva na računima i plasiranim sredstvima (u 2011. godini 582 hiljade RSD; u 2010. godini 2.269 hiljada RSD).

9.11. Finansijski rashodi

Struktura finansijskih rashoda	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Rashodi kamata</i>		
Rashodi od kamate iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima		
Rashodi od kamate iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima		
Rashodi od kamate po drugim osnovama	46	49
Svega	46	49
<i>Negativne kursne razlike</i>		
Negativne kursne razlike iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima		
Negativne kursne razlike iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima		
Negativne kursne razlike po drugim osnovama	24.636	9.430
Svega	24.636	9.430
Rashodi od efekata valutne klauzule	867	128
Ostali finansijski rashodi	23	4
UKUPNO	25.572	9.611

Najznačajniji deo rashoda po osnovu efekata valutne klauzule se odnosi na negativne efekte po osnovu faktura prema kupcima sa valutnom klauzulom (u 2011. godini 867 hiljada RSD; u 2010. godini 128.hiljada RSD)

Ostali finansijski rashodi se gotovo u celokupnom iznosu odnose na troškove obrade zahteva banke potrebnih za tendere (u 2011. godini 23 hiljade RSD; u 2010. godini 4hiljade RSD).

9.12. Ostali prihodi

Struktura ostalih prihoda	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Ostali prihodi</i>		
Dobici od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme	-	1.542
Dobici od prodaje učešća i dugoročnih hartija od vrednosti	258	
Viškovi		8
Naplaćena otpisana potraživanja		
Prihodi od smanjenja obaveza		
Prihodi po osnovu efekata ugovorene zaštite od rizika		
Prihodi od ukidanja rezervisanja		
Ostali nepomenuti prihodi		4.958
Svega	258	6.508
<i>Prihodi od usklađivanja vrednosti imovine</i>		
Nematerijalne imovine		
Nekretnina, postrojenja i opreme	1.619	30
Dugoročnih finansijskih plasmana i hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju		
Zaliha		
Potraživanja i kratkoročnih finansijskih plasmana		
Ostale imovine akcije Garanta	2.200	
Svega		
UKUPNO OSTALI PRIHODI I PRIHODI OD USKLAĐIVANJA VREDNOSTI IMOVINE	3.819	30
Dobitak poslovanja koje se obustavlja		
Pozitivan efekat promene računovodstvenih politika i ispravke grešaka iz ranijih perioda		
UKUPNO	4.077	6.538

9.13. Ostali rashodi

Struktura ostalih rashoda	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Ostali rashodi</i>		
Gubici od prodaje i rashodovanja nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme	690	79
Gubici od prodaje i rashodovanja materijala		
Manjkovi		
Rashodi po osnovu direktnog otpisa potraživanja	598	13
Rashodi po osnovu rashodovanja zaliha materijala i robe		
Ostali nepomenuti rashodi	1.369	1.855
Svega	2.657	1.947
<i>Rashodi po osnovu obezvređenja imovine</i>		
Nematerijalne imovine		
Nekretnina, postrojenja i opreme		
Dugoročnih finansijskih plasmana i drugih hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju		266
Zaliha materijala i sirovine		
Potraživanja i kratkočnih finansijskih plasmana		
Ostale imovine		
Svega	-	266
UKUPNO OSTALI RASHODI I RASHODI OD USKLADIVANJA VREDNOSTI IMOVINE		
Gubitak poslovanja koje se obustavlja		
Negativan efekat promene računovodstvenih politika i ispravke grešaka iz ranijih perioda		
UKUPNO	2.657	2.213

Najznačajniji deo **ostalih nepomenutih rashoda** se odnosi na izdatke za humanitarne, kulturne i zdravstvene (u 2011. godini 1.369 hiljada RSD, a u 2010. godini 1.855 hiljada RSD).

9.14. Dobitak pre oporezivanja

Struktura bruto rezultata	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Poslovni prihodi i rashodi</i>		
Poslovni prihodi	537.707	511.141
Poslovni rashodi	500.174	487.847
Poslovni rezultat	37.533	23.294
<i>Finansijski prihodi i rashodi</i>		
Finansijski prihodi	170.764	25.585
Finansijski rashodi	25.572	9.611
Finansijski rezultat	145.192	15.974
<i>Ostali prihodi i rashodi</i>		
Ostali prihodi	2.458	6.538
Ostali rashodi	2.657	2.213
Rezultat ostalih prihoda i rashoda	-199	4.325
<i>Efekti poslovanja koje se obustavlja, promene računovodstvene politike i korekcije grešaka iz ranijeg perioda</i>		
Prihod		
Rashod		
Neto efekat		
<i>Ukupan bruto rezultat</i>		
UKUPNI PRIHODI	710.929	543.264
UKUPNI RASHODI	528.403	499.671
DOBITAK/GUBITAK PRE OPOREZIVANJA	182.526	43.593

9.15. Porez na dobitak i neto dobitak

Struktura obračuna poreza na dobitak i neto dobitak	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Dobitak pre oporezivanja	182.526	43.593
Usklađivanje i korekcija prihoda/rashoda u poreskom bilansu		
Kapitalni dobici/gubici iskazani u bilansu uspeha		
Oporeziva dobit	182.526	43.593
Kapitalni dobici/gubici obračunati u		

Energoprojekt Entel a.d.

skladu sa zakonom		
Poreska osnovica		
Obračunati porez (10% od poreske osnovice)		
Ukupna umanjeno obračunatog poreza		
Obračunati porez po umanjeno	182.526	43.593
Dobitak/gubitak pre oporezivanja	3.140	3.171
Poreski rashod perioda	152	208
Odloženi poreski rashod/prihod perioda	179.234	40.630
Neto dobitak		

9.16. Neto dobitak po akciji

<i>Pokazatelj</i>	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Neto dobitak (gubitak) u 000 dinarima	177.776	40.630
Prosečan broj akcija tokom godine	422.495	422.495
Neto dobitak po akciji u dinarima	424	96

10. BILANS STANJA

10.1. Nematerijalna ulaganja

10.1. Nematerijalna ulaganja				
Struktura i promena stanja nemat. ulaganja	u 000 dinara			
	Nemat. ulaganja u pripremi	Avansi za nemater. ulaganja	Ostala nemater. ulaganja	Ukupno
Nabavna vrednost				
Početno stanje (1.1.2011.)			6.171	6.171
Korekcije početnog stanja				
Nove nabavke u toku godine	1.527		1.527	3.054
Prenos sa jednog oblika na drugi	-1.527			-1.527
Revalorizacija - efekti procene				
Otuđivanje, rashodovanje i dr.			-142	-142
Ostalo				

Energoprojekt Entel a.d.

Krajnje stanje (31.12.2011.)			7.556	7.556
<i>Ispravka vrednosti</i>				
Početno stanje (01.1.2011.)			2.699	2.699
Korekcije početnog stanja				
Amortizacija za 2011. godinu			1.396	1.396
Prenos sa jednog oblika na drugi				
Revalorizacija - efekti procene			-95	-95
Otuđivanje, rashodovanje i dr.			28	28
Ostalo				
Krajnje stanje (31.12.2011.)			4.028	4.028
<i>Sadašnja (neotpisana) vrednost</i>				
Stanje 1.1.2011.			3.472	3.472
Stanje 31.12.2011.			3.528	3.528

10.2. Nekretnine, postrojenja i oprema

Struktura i promena stanja nekretnina, postrojenja i opreme	u 000 dinara					
	Zemljište	Grad. objekti	Postrojenja i oprema	Nekret. postr. i oprema u pripremi	Investici one nekretni ne	UKUPNO
<i>Nabavna vrednost</i>						
Početno stanje (1.1.2011.)		281.193	59.782		0	340.975
Korekcije početnog stanja						0
Nove nabavke u toku godine			5.630	5630		11.260
Prenos sa jednog oblika na drugi				-5.630	10.560	4.930
Revalorizacija - efekti procene						0
Otuđivanje, rashodovanje i dr.			-3.879			-3.879
Prenos na kompaniju			-15.466			-15.466
Krajnje stanje (31.12.2011.)	0	281.193	46.067	0	10.560	337.820

Energoprojekt Entel a.d.

<i>Ispravka vrednosti</i>					
Početno stanje (01.1.2011.)	86.283	28.490			114.773
Korekcije početnog stanja					0
Amortizacija za 2011. godinu	3.668	9.440			13.108
Prenos sa jednog oblika na drugi					0
Revalorizacija - efekti procene					0
Otuđivanje, rashodovanje i dr.		-3.290			-3.290
Prenos na kompaniju		-9.600			-9.600
Kursne razlike		-2.470			-2.470
Krajnje stanje (31.12.2011.)	89.951	22.570	0	0	112.521
<i>Sadašnja (neotpisana) vrednost</i>					
Početno stanje 1.1.2011.	194.910	31.292			226.202
Krajnje stanje 31.12.2011.	191.242	23.497		10.569	225.299

Na konto investicionih nekretnina prebačen je sa konta stalna sredstva namenjena prodaji stan koji je dobijen u kompenzaciji sa Energoprojekt Visokogradnjom.

10.3. Dugoročni finansijski plasmani

Struktura dugoročnih finansijskih plasmana	<i>u 000 dinara</i>	
	2011.	2010.
<i>Učešće u kapitalu zavisnih pravnih lica</i>		
OSNIVACKI ULOG U KOMPANIJU LLC. OMAN	16.463	20.615
OSNIVACKI ULOG U ENERGOCONSALT UAE	2.634	3.238
OSNIVACKI ULOG U KOMPANIJU QATAR	3.877	4.757
Svega	22.974	28.610
<i>Učešće u kapitalu ostalih pravnih lica i druge H.o.V. namenjene prodaji</i>		
AIK BANKA NIS	21.241	40.976
GARANT		649
Svega	21.241	41.625
UKUPNO		
<i>Ostali dugoročni finansijski plasmani</i>		
Depoziti za garancije banaka	1.684	9.344
Dugoročni stambeni		954

Energoprojekt Entel a.d.

kreditni dati zaposlenima		
Svega	1.684	10.298
UKUPNO	45.899	80.533

Učešće u kapitalu u našim kompanijama je shodno zahtevima MRS 21 koji kaže "Efekti promena deviznih kurseva", učešća u kapitalu predstavljaju nemonetarnu stavku, i kao takva nisu podložna kursiranju na kraju godine vratili učešće na iznose u RSD kada su nastali.

Akcije AIK Banke Niš iskazane su po fer vrednosti (cena na berzi na dan 31.12.2011. RSD 1.648,00)

Društvo poseduje 12.889 akcija AIK BANKE što predstavlja 0,15 % vlasništva.

10.4. Zalihe i dati avansi

Struktura zaliha i Datih avansa	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Dati avansi	2.503	1.669
UKUPNO	2.503	1.669

10.5. Stalna sredstva namenjena prodaji

Stalna sredstva namenjena prodaji	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Stanovi namenjeni prodaji	0	8.942
UKUPNO	0	8.942

Sa ovog konta je stan koji je dobijen u kompenzaciji sa Energoprojekt Visokogradnjom prenet je na investicione nekretnine. Trenutno teška situacija na tržištu stanova primorala nas je da odustanemo od prodaje.

10.6. Kratkoročna potraživanja

Struktura kratkoročnih potraživanja	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Potraživanja po osnovu prodaje</i>		
Kupci – matična i zavisna pravna lica	107.004	225.380
Kupci – ostala povezana pravna lica	4.961	1.729

<i>Energoprojekt Entel a.d.</i>		
---------------------------------	--	--

Kupci u zemlji	70.718	37.902
Kupci u inostranstvu ostala pravna lica	101.139	171.792
Svega	283.822	436.803
<i>Potraživanja iz specifičnih poslova</i>		
Ostala potraživanja iz specifičnih poslova	247.999	72.676
Svega	247.999	72.676
<i>Druga potraživanja</i>		
Potraživanja za kamatu i dividende	1	770
Potraživanja od zaposlenih	57	144
Potraživanja od državnih organa i organizacija	345	
Potraživanja za više plaćen porez na dobit	1.629	1.565
Potraživanja po osnovu preplaćenih ostalih poreza i doprinosa	1.267	320
Svega	3.299	1.234
UKUPNO	535.120	512.278

Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja su nekamatonosna.
Nemamo neusaglašenih stanja potraživanja

10.7. Kratkoročni finansijski plasmani

Struktura kratkoročnih finansijskih plasmana	<i>u 000 dinara</i>	
	2011.	2010.
<i>Ostali kratkoročni krediti i plasmani</i>		
Namensko oročenje sredstava kod domaćih poslovnih banaka	4.099	8.324
Svega	4.099	8.324
UKUPNO	4.099	8.324

Ostali kratkoročni plasmani uključuju deponovana sredstva kod domaćih poslovnih banaka - overnight depozit.
Sredstava su deponovana po stopi od Beonia umanjeno za 200 b.p. na godišnjem nivou.

10.8. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Struktura gotovine i gotovinskih ekvivalenata	<i>u 000 dinara</i>	
	2011.	2010.

Energoprojekt Entel a.d.

Tekući računi (dinarski)	110	10.502
Tekući računi (devizni)	41.269	109.702
Dinarska blagajna	-	50
Devizna blagajna	27	225
UKUPNO	41.406	120.479

U okviru **tekućih dinarskih i deviznih računa** Društva iskazan su sredstva:

- u poslovnim bankama u zemlji (Raiffaisen bank, Erste Banke i Alpha banke) i
- na deviznim računima (Doha banka i ADCB Bank Dubai)

**10.9. Porez na dodatu vrednost i
aktivna vremenska razgraničenja**

Struktura poreza na dodatu vrednosti i aktivnih vremenskih razgraničenja	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Porez na dodatu vrednost	66	1.067
Unapred plaćeni troškovi	260	
Razgraničeni porez na dodatu vrednost	326	1.067
UKUPNO		

Razgraničeni PDV u iznosu od 1.315 hilj. RSD obuhvata iskazan PDV u primljenim fakturama koje se odnose na tu godinu, a pravo na odbitak prethodnog poreza nastaje u narednom obračunskom periodu, iz razloga što su ulazne fakture stigle nakon sastavljanja poreske prijave za decembar te godine.

10.10. PROMENE NA KAPITALU

OPIS	Osnovni kapital	Ostali kapital	Emisiona premija	Rezerve	Revalorizaci- one rezerve	Nerealizovani dobici/gubici po osnovu HoV	Neraspoređeni dobitak	Gubitak do visine kapitala	Otkupljene sopstvene akcije	Ukupno
Stanje na dan 31.12.2010. godine	173.166	2.335		20.713	111.233	17.813	352.292			677.552
Ispravka greške i promena računovodstvene politike										
Korigovano početno stanje	173.166	2.335		20.713	111.233	17.813	352.292			677.552
Povećanje osnovnog kapitala		3		2.031	1.976		182.526			186.536
Umnoženje u toku godine					(11.385)	(17.813)	(127.796)			(166.994)
Promene u fer vrednosti HoV raspoloživih za prodaju										
Neto dobitak tekućeg perioda										
Raspodela dobiti										
Prodaja / (sticanje) sopstvenih akcija										
Korekcija dobitka po osnovu poreza na dobit za 20... godinu										
Stanje 31.12.2011. godine	173.166	2.338		22.744	101.824		397.022			697.094

10.11. Osnovni kapital

Struktura kapitala	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Osnovni kapital</i>		
Osnovni kapital	173.166	173.166
Ostali osnovni kapital	2.338	2.335
UKUPNO	175.504	175.501

10.12. Rezerve

Rezerve obuhvataju sledeće oblike rezervi:

Struktura rezervi	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Emisiona premija		
Zakonske rezerve	22.744	20.713
Statutarne i druge rezerve		
UKUPNO	22.744	20.713

Zakonske rezerve su obavezno formirane do 2004. godine, tako što se svake godine iz dobitka unosilo najmanje 5%, dok rezerve ne dostignu najmanje 10% osnovnog kapitala.

Opštim aktom Društva utvrđene su statutarne rezerve o čijoj visini odlučuje Skupština akcionara Društva na predlog Upravnog odbora, a koje ne mogu biti manje od 5% ostvarenog neto dobitka. Skupština je donela odluku da se u 2011. Godini na osnovu raspodele dobiti u rezerve izdvoji iznos od 2.031 hilj. RSD.

10.13. Revalorizacije rezerve, nerealizovani dobici i gubici po osnovu hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju

Struktura revalorizacionih rezervi, nerealizovanih dobitaka/gubitaka po osnovu hartija od vrednosti	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Revalorizacije rezerve	65.078	64.980
Nerealizovani dobici od HoV raspoloživih za prodaju		17.813
Nerealizovani gubici od HoV raspoloživih za prodaju		
Rezerve po osnovu preračuna finansijskih izveštaja prikazanih u drugoj funkcionalnoj valuti u odnosu na izveštajnu valutu	36.746	46.253
UKUPNO	101.824	129.046

Do promene na revalorizacionim rezervama došlo je zbog ukidanja rezervi po učešću u kapitalu kompanija Društva zbog primene MRS 21. Ukinute su rezerve i iznosu od 7.564 hiljade RSD i to po kompanijama:

- Oman 4.822 hilj. RSD
- UAE 1.044 hilj. RSD
- Qatar 1.698 hilj. RSD

Promene na revalorizacionim rezervama odnose se na usklađivanje vrednosti hartija od vrednosti koje se nalaze u portfoliju hartija od vrednosti Društva, sa njihovom fer vrednošću na sekundarnom tržištu hartija od vrednosti na dan sastavljanja finansijskih izveštaja.

10.14. Neraspoređeni dobitak

Stanje i promena stanja **neraspoređenog dobitka** je prikazana u narednoj tabeli.

Stanje i promena stanja neraspoređenog dobitka	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Stanje na dan 01.01.	352.292	316.614
Korekcija dobitka po osnovu poreza na dobitak		
Korekcija dobitka po osnovu primene MRS 12		
Korekcija dobitka po osnovu primene MRS 19		
Raspodela dobitka (dividende)	-133.086	

Energoprojekt Entel a.d.

Raspodela dobitka (povećanje nominalne vrednosti po akciji)		
Raspodela dobitka u statutarne rezerve	-2.031	
Ostalo	613	4.952
Dobit tekuće godine	179.234	40.630
Stanje na dan 31. decembra	397.022	352.292

Doneta je odluka o raspodeli godišnje dobiti Društva za 2010. godinu. Akcionarima će biti isplaćene dividende u iznosu od 315,00 RSD bruto, po akciji.

10.15. Dugoročna rezervisanja

Struktura dugoročnih rezervisanja	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Rezervisanje po osnovu sudskih sporova u skladu sa MRS 37		
Rezervisanje za naknade i druge beneficije zaposlenih	13.150	13.525
Ostala dugoročna rezervisanja		
UKUPNO	13.150	13.525

Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih (rezervisanja za nedospele otpremnine prilikom odlaska u penziju), su iskazana na osnovu aktuarskog obračuna stručnog tima iz sistema Energoprojekt.

Prilikom projekcija obračuna rezervisanja po MRS 19 korišćen je deduktivni pristup, odnosno sva preduzeća iz sistema Energoprojekt su posmatrana kao celina, i na osnovu opštih pravilnosti, i korišćenjem broja radnika „kao ključa“, izvršena je alokacija na konkretne privredne subjekte. Uzevši u obzir da su sva zavisna preduzeća u većinskom vlasništvu istog privrednog subjekta, primenjeni pristup je objektivan i rezultati projekcija se mogu uvažiti kao očekivani.

Smanjenje iznosa rezervisanja sistema Energoprojekt po osnovu sadašnje vrednosti otpremnina (za 13,07%), u bilansu stanja na dan 31.12.2011. godine u odnosu na dan 31.12.2010. godine je posledica promene više faktora od kojih:

- s jedne strane, promena pojedinih faktora utiče na povećanje iznosa rezervisanja (povećanje očekivanog iznosa prosečne otpremnine za 7,39%); a
- s druge strane strane, promena pojedinih faktora utiče na snižavanje iznosa rezervisanja (pre svega, stupanje na snagu Zakona o izmenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju kojima se, tokom „prelaznog perioda“, povećava broj potrebnih godina staža za odlazak u penziju zaposlenih ženskog pola; a na snižavanje iznosa rezervisanja utiče i smanjenje ukupnog broja zaposlenih za 11,05%, povećanje realne diskontne stope za 0,5%, snižavanje prosečnih godina staža provedenih u Preduzeću za 4,33% i povećanje neoporezivog iznosa otpremnina prilikom redovnog odlaska u penziju).

Pored navedenog, promena u strukturi rezervisanja po konkretnim preduzećima je rezultat promene alikvotnog dela učešća broja zaposlenih u pojedinim preduzećima u ukupnom broju zaposlenih u celom sistemu Energoprojekt.

Postupak projekcije rezervisanja, uvažavanjem relevantnih odredbi MRS 19, obavljao se u više sledećih koraka:

- *prvo, shodno polu, ukupnim godinama staža radnika i godinama staža u Društvu; uvažavanjem očekivane godišnje stope fluktuacije i mortaliteta (procenjena godišnja stopa fluktuacije i mortaliteta), procenjen je broj zaposlenih koji će iskoristiti pravo na otpremninu, kao i period kada će navedene naknade zaposleni primiti;*
- *drugo, uvažavajući odredbe Kolektivnog ugovora Društva, procenjena je visina otpremnine za svaku godinu staža, koje su bile aktuelne na datum bilansa stanja; i*
- *treće, svođenje na sadašnju vrednost očekivanih odliva za otpremnine vršena je primenom diskontnog faktora, koji predstavlja količnik diskonte stope i očekivanog rasta zarada.*

Otpremnine prilikom odlaska u penziju se u Preduzeću isplaćuju na osnovu člana 48 Kolektivnog ugovora, po kome je Poslodavac dužan da zaposlenom isplati otpremninu pri odlasku u penziju u visini: 1) njegove trostruke neto zarade isplaćene za mesec koji prethodi mesecu odlaska u penziju, 2) trostrukog iznosa neto prosečne zarade kod Poslodavca u mesecu koji prethodi mesecu odlaska u penziju, 3) u iznosu utvrćenom zakonom; u zavisnosti koji je od navedenih iznosa najpovoljniji za zaposlenog.

Prilikom diskontovanja uvažene su sledeće pretpostavke:

- *očekivani godišnji rast zarada u Društvu od 7,5% i*
- *diskontna stopa od 10% .*

U paragrafu 78, MRS 19, kao i u paragrafu BC 33 u okviru Osnova za zaključivanje MRS 19, se eksplicitno navodi da stopa koja se koristi za diskontovanje treba da bude određena u skladu sa tržišnim prinosima na datum Bilansa stanja za visoko kvalitetne korporativne obveznice. U zemljama gde ne postoji razvijeno tržište za ovakve obveznice treba koristiti tržišne prinose (na datum Bilansa stanja) državnih obveznica. Valuta i rok obveznica treba da budu u skladu sa valutom i procenjenim rokom obaveza za primanja po prestanku zaposlenja.

Kako je finansijsko tržište u Srbiji nedovoljno razvijeno, najrealnije je kao reper za određivanje diskontne stope na datum bilansa stanja koristiti realni godišnji prinos koji se ostvaruje kupovinom državnih obveznica (obveznice stare devizne štednje) čiji je garant Republika Srbija. Obzirom na nominalni godišnji prinos državnih obveznica, projektovanu inflaciju u zemljama EURO zone i pretpostavku da se devizni kurs formira na bazi modela teorije pariteta kupovne snage (pod pretpostavkom da u trenutnom kursu nema izraženih dispariteta, projektovana godišnja devalvacija je uslovljena razlikom između projektovane godišnje inflacije u Srbiji i u zemljama EURO zone), realni godišnji prinos repernih hartija od vrednosti je oko 4,5%, odnosno pri projektovanoj nominalnoj inflaciji u Srbiji od 5,5%, nominalni godišnji prinos je oko 10%. Kako je rok dospeća repernih hartija od vrednosti kraći od prosečnog procenjenog roka dospeća primanja koja su predmet ovog obračuna, pri određivanju diskontne stope kompariran je prinos na dugoročne (petnaestogodišnje) državne zapise (T-bills) emitovane na primarnom tržištu od strane Ministarstva finansija Republike Srbije, Uprave za trezor u EUR (sa aukcije održane 01.06.2011. godine) i prinos na obveznice stare devizne štednje koji je u tom mom momentu bio aktuelan na sekundarnom tržištu. Time su ispunjeni zahtevi iz paragrafa 81, MRS 19.

Godišnja diskontna stopa i godišnji rast zarada zavise od stope inflacije.

“Odlukom o utvrđivanju programa monetarne politike Narodne banke Srbije”, koja je stupila na snagu 01.01.2012. godine, utvrđen je Program Monetarne politike Narodne banke Srbije u 2012. godini. Programom je, pored ostalog, utvrđena ciljna stopa inflacije za 2012. godinu (kraj 2012. godine u odnosu na kraj 2011. godine) od 4%, sa dozvoljenim odstupanjem (pozitivnim i negativnim) od 1,5 procentnih poena. Kako je inflacija u 2011. godini za više od 1,5% prekoračila ciljanu inflaciju (uvećanu za dozvoljeno

odstupanje), najrealnije je inflaciju za narednu godinu, u dozvoljenim okvirima predviđenim Programom, planirati uz maksimalno dozvoljeno odstupanje (+1,5%).

Dakle, rezervisanje će se proceniti shodno planiranoj godišnjoj inflaciji od 5,5%.

Iz navedenog sledi da je u Preduzeću planiran dugoročni godišnji rast realnih zarada od 2% (primenjen i na rezervisanja prethodnih godina), a da je dugoročna godišnja realna diskontna stopa planirana na nivou od 4,5%.

Ako bi u budućnosti došlo do pada stope inflacije, primenjena logika rezultirala bi snižavanju nominalnih zarada, ali takođe i diskontne stope (koja je dominantno opredeljena stopom inflacije), tako da ta promena ne bi dovela do promene rezultata prezentiranih u ovom materijalu. Primenjen metodološki postupak, koji za rezultantu ima dugoročno planiran godišnji rast zarada u Preduzeću od 7,5% i dugoročnu godišnju diskontnu stopu od 10%, pretpostavlja istu inflaciju u celom budućem periodu. Ova pretpostavka je i zahtevana paragrafom 75, MRS 19.

10.16. Obaveze iz poslovanja

Struktura obaveza iz poslovanja	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Primljeni avansi, depoziti i kaucije	46.410	62.330
Dobavljači – matična i zavisna pravna lica	7.676	7.135
Dobavljači – ostala povezana pravna lica	623	357
Dobavljači u zemlji	2.814	2.405
Dobavljači u inostranstvu	2.523	3.321
Ostale obaveze iz poslovanja		
Obaveze iz specifičnih poslova	21.857	79.465
UKUPNO	81.903	155.013

Obaveze prema dobavljačima ne sadrže kamatu.

Obaveze prema dobavljačima na dan 31. decembra 2011 godine u iznosu od 3.321 hiljada RSD su izražene u stranoj valuti, uglavnom u Qatarskim rijalima.

Ostale obaveze iz poslovanja se najvećim delom odnose na obavezu prema partneru po ugovoru za Phasu VI u Qataru (za retenš ne naplaćen i neplaćen partneru (u 2011. godini 21.857 hiljada RSD, a u 2010. godini 79.465 hiljada RSD).

Rukovodstvo Društva smatra da iskazana vrednost obaveza iz poslovanja odražava njihovu fer vrednost na dan bilansa stanja.

10.17. Ostale kratkoročne obaveze

Struktura kratkoročnih obaveza i pasivna vremenska razgraničenja	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Obaveze po osnovu zarada i naknada zarada - bruto	47.232	49.668
Obaveze po osnovu kamata i troškova finansiranja		
Obaveze za dividende/učešće u dobitku	3.696	1505
Obaveze prema zaposlenima	559	0
Obaveze prema članovima upravnog i nadzornog odbora	28	66
Obaveze prema fizičkim licima za naknade po ugovoru	552	226
Ostale obaveze	293	209
UKUPNO	52.360	51.674

Obaveze po osnovu zarada i ostale nepomenute obaveze se najvećim delom odnose na obaveze (neto, porezi i doprinosi, obaveze Komorama) za decembarsku zaradu, koja je u Društvu isplaćena u januaru naredne godine.

Ostale obaveze se najvećim delom odnose na neisplaćene dividende (razlog akcionari nisu otvorili račune za svoje hartije od vrednosti).

Rukovodstvo Društva smatra da iskazana vrednost ostalih kratkoročnih obaveza odgovara njihovoj fer vrednosti na dan bilansa stanja.

10.18. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost, ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgraničenja

Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost, ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgraničenja	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost i ostalih javnih prihoda</i>		
Obaveze za PDV	5.338	3.568
Obaveze za retnšn		

Energoprojekt Entel a.d.

Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine	354	226
Svega	5.692	3.794
<i>Pasivna vremenska razgraničenja</i>		
Unapred obračunati troškovi		
Obračunati prihodi budućeg perioda		
Odloženi prihodi i primljene donacije		54.795
Ostala pasivna vremenska razgraničenja		54.795
UKUPNO		54.795

Obaveze za PDV se odnose na razliku obračunatog poreza i prethodnog poreza. Ova obaveza je u Društvu izmirena u zakonskom roku, početkom naredne godine.

10.19. Odložene poreske obaveze

Odložene poreske obaveze i odložena poreska sredstva	<i>u 000 dinara</i>	
	2011.	2010.
Odložene poreske obaveze	7.981	7.965
Neto poreska sredstva/obaveze	7.981	7.965

Odložene poreske obaveze odnose se na revalorizaciju poslovne zgrade.

Odložene poreske obaveze koje su iskazane na dan 31. decembra se odnose na *oporezive privremene razlike* između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu amortizaciji i njihove poreske osnovice. Naime, usled različitih odredbi na bazi kojih se u Društvu određuje računovodstvena amortizacija (shodno odredbama profesionalne regulative; MRS i MSFI i dr.) i odredbi kojima se određuje poreska amortizacija (Shodno Zakonu o porezu na dobit pravnih lica), Društvo će u budućem periodu platiti veći porez na dobitak nego što bi platilo da mu se sa aspekta poreskog zakonodavstva prizna stvarno iskazana knjigovodstvena amortizacija. Iz navedenog razloga, Društvo priznaje odloženu poresku obavezu, koja predstavlja porez na dobitak koji će biti plativ kada Društvo „povrati“ knjigovodstvenu vrednost sredstava.

Iznos odloženih poreskih obaveza izračunat je množenjem visine oporezive privremene razlike na kraju godine sa stopom poreza na dobit Društva (10%).

10.20. Usaglašavanje potraživanja i obaveza

Društvo je izvršilo **usaglašavanje potraživanja** sa domaćim i inostranim kupcima sa stanjem na dan 31.12.2011. godine.

Od ukupno 20 *domaćih kupaca*, na dan 31.12.2011. godine, u iznosu od 75.679 hiljada RSD, usaglašeno je 75.200 hiljada RSD, a neusaglašeno je 479 hiljada RSD. Neusaglašeni iznos je posledica ne primene deviznog obeležja od stane naših kupaca.

Od ukupno 6 *inostranih kupaca*, na dan 31.12.2011. godine, u iznosu od 208.143 hiljada RSD, usaglašeno je 112.306 hiljada RSD, a neusaglašeno je 95.837 hiljada RSD koji se odnosi na naše kupce u Qataru i Dubaiu koji ne primnjaju međunarodne standarde i nešalju usaglašenje stanja.

Društvo je izvršilo **usaglašavanje obaveza** sa domaćim i inostranim kupcima sa stanjem:

- na dan 31.12.2011. godine i
- sa stanjem na dan 31.12.2011. godine.

Od ukupno primljenih 35 Izvoda otvorenih stavki od *domaćih dobavljača*, na dan 30.12.2011. godine, u iznosu od 11.114 hiljada RSD, usaglašeno je 11.114 hiljada RSD.

Što se tiče Izvoda otvorenih stavki od *inostranih dobavljača*, na dan 31.12.2011. godine, u iznosu od 2.523 hiljade RSD, neusaglašeno je 2.523 hiljada RSD koji se odnosi na našeg dobavljača u Qataru koji ne primnjuje međunarodne standarde i nešalju usaglašenje stanja.

10.21. Vanbilansna aktiva i vanbilansna pasiva

Shodno zakonskim odredbama (Pravilnik o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike), Društvo je u svojim finansijskim izveštajima iskazalo vanbilansnu aktivu i vanbilansne pasivu. Stavke iskazane u okviru vanbilansne aktive i vanbilansne pasive, a koje su prikazane u narednoj tabeli, ne predstavljaju sredstva ni obaveze Društva, već prvenstveno služe u kontekstu informativne uloge korisnika finansijskih izveštaja.

Struktura vanbilansne aktive i pasive	u 000.dinara	
	2011.	2010.
Primljene hartije od vrednosti - vaučeri		
<i>Primljene garancije, avali i druga jemstva</i>		
Primljene garancije - domaći dobavljači		
Primljene garancije i druga jemstva - devizni deo		
Primljene garancije - zalog pokretnih stvari		
Primljene garancije		
Svega		
<i>Date garancije, avali i druga jemstva</i>		
Date garancije - dinarski deo	41	27.229
Date garancije - devizni deo		
Data jemstva - dinarski deo		
Data jemstva - devizni deo	981.414	
Date garancije		
Svega	981.455	27.229
<i>Ostala vanbilansna aktiva/pasiva</i>		
Ostala vanbilansna aktiva		
Svega		
UKUPNO		

Entel je jemac ENERGOPROJEKT HOLDINGU za kredit kod fonada za razvoj republike Srbije u iznosu od 325.231 dok je iznos od 656.183 jemstvo- sudužništvo EP Opremi prema Intesa Banci za Garanciju za dobro izvršenje posla - iznos EUR 6.252.054,65 za posao po ugovoru za EPS TE Kostolac.

11. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM STRANAMA

Shodno zahtevima iz MRS 24 - Obelodanjivanja povezanih strana, u nastavku je izvršeno obelodanjivanje odnosa, transakcija i dr.; između Društva i povezanih strana. Povezanim stranama se, sa aspekta Društva, smatra: **zavisna društva i ključno rukovodeće osoblje** (ona lica koja imaju ovlašćenja i odgovornost za planiranje, usmeravanje i kontrolisanje

Energoprojekt Entel a.d.

aktivnosti entiteta, direktno ili indirektno, uključujući i sve direktore, bez obzira da li su izvršni ili ne) i njihove bliske članove porodice.

Sa aspekta **zavisnih društva**, u sledeće dve tabele su prikazane transakcije koje rezultiraju iskazanim prihodom i rashodom u bilansu uspeha, i iskazanim obavezama i potraživanjima u bilansu stanja.

Struktura prihoda i rashoda od povezanih pravnih lica	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Prihodi</i>		
Prihod od prodaje		
• kompanija Qatar	132.658	174.607
• kompanija Oman	38.816	59.879
• kompanija ENERGOCONSULT	33.823	48.766
• UNOS DOBITI IZ KOMPANIJE QATAR	156.961	
	362.258	283.252
Ostala poveza pravna lica		
• EP OPREMA	68.209	49.595
• EP HOLDING	1.212	3.002
• EP ARHITEKTURA I URBAN	606	589
• EP ENERGO DATA	143	206
• EP GARANT	159	167
• EP INDUSTRIJA	1.469	1.645
• EP VISOKOGRADNJA	2.617	2.511
• EP HIDROINŽENJERING	4.711	1.216
• EP ENERGO NIGERIJA	13.120	
	92.246	58.931
Svega	454.504	342.183
<i>Rashodi</i>		
Zavisna pravna lica		
• kompanija Qatar	10.546	
• kompanija Oman	2.165	
• kompanija ENERGOCONSULT	2.135	
Ostala povezana pravna lica		
• EP OPREMA	203	

Energoprojekt Entel a.d.

• EP HOLDING	82.381	74.977
• EP ENERGODATA	6.747	4.363
• EP GARANT	310	604
• EP VISOKOGRADNJA	1.747	248
• EP HIDROINŽENJERING	83	66
• EP ARHITEKTURA I URBAN	29	1.174
• EP INDUSTRIJA		2.789
Svega	106.346	84.221

Prihodi potiču od izvršenih usluga prema kompanijama.

Struktura obaveza i potraživanja prema povezanim pravnim licima	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Potraživanja</i>		
Zavisna pravna lica		
kompanija Qatar	202.675	127.087
kompanija Oman	42.600	52.304
kompanija ENERGOCONSULT	18.690	14.521
	263.965	193.912
Ostala povezana pravna lica		
• EP OPREMA	170	209
• EP ARHITEKTURA I URBAN	190	116
• EP GARANT	21	
• EP VISOKOGRADNJA	1.115	974
• EP ENERGOINŽENJERING	5.302	
• EP INDUSTRIJA	268	84
• EP HIDROINŽENJERING	3.197	347
	10.263	1.730
Svega	274.228	195.642
<i>Dugovanja</i>		
Ostala povezana pravna lica		
• EP OPREMA	30.757	41.612
• EP HOLDING	7.676	7.135
• EP ENERGODATA	419	364
• EP VISOKOGRADNJA	205	
• EP ENERGOINŽENJERING	1.645	316
	40.702	49.427
Svega	304.667	245.069

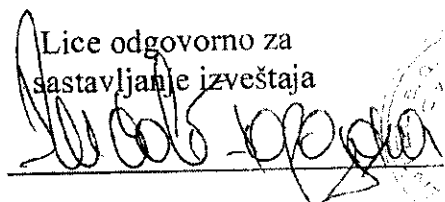
Potraživanja od povezanih pravnih lica potiču od izvršenih usluga i dospevaju za 90 dana nakon datuma izvršenih usluga, nisu obezbeđena i nemaju kamatu).

12. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA

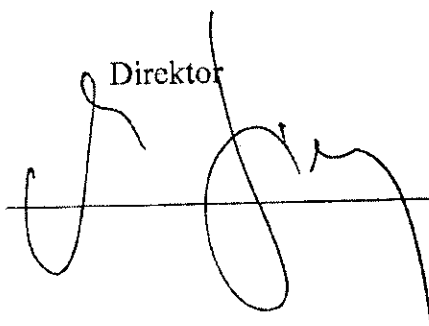
Nakon bilansa stanja nije bilo događaja koji bi bitnije uticali na verodostojnost iskazanih finansijskih izveštaja.

U Beogradu,
27.02.2012. godine

Lice odgovorno za
sastavljanje izveštaja

Direktor

2. IZVEŠTAJ O REVIZIJI (u celini)

Energoprojekt Entel a.d., Beograd

**Finansijski izveštaji za 2011. godinu
i
Izveštaj nezavisnog revizora**

IBDO

SADRŽAJ

	Strana
IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	1 - 2
FINANSIJSKI IZVEŠTAJI	
Bilans stanja	
Bilans uspeha	
Izveštaj o tokovima gotovine	
Izveštaj o promenama na kapitalu	
Statistički aneks	
Napomene uz finansijske izveštaje	

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA**Akcionarima društva Energoprojekt Entel a.d., Beograd**

Izvršili smo reviziju priloženih finansijskih izveštaja društva Energoprojekt Entel a.d., Beograd (u daljem tekstu "Društvo"), koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembra 2011. godine i odgovarajući bilans uspeha, izveštaj o promenama na kapitalu i izveštaj o tokovima gotovine za godinu koja se završava na taj dan, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i napomene uz finansijske izveštaje. Statistički aneks predstavlja sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izveštaje

Rukovodstvo Društva je odgovorno za sastavljanje i istinito prikazivanje ovih finansijskih izveštaja u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Republici Srbiji, zasnovanim na Zakonu o računovodstvu i reviziji ("Službeni glasnik Republike Srbije", br. 46/2006, 111/2009 i 99/2011), kao i za one interne kontrole koje rukovodstvo odredi kao neophodne u pripremi finansijskih izveštaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usled kriminalne radnje ili greške.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o ovim finansijskim izveštajima na osnovu izvršene revizije. Reviziju smo izvršili u skladu sa Međunarodnim standardima revizije. Ovi standardi nalažu da se pridržavamo etičkih zahteva i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj meri, uverimo da finansijski izveštaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze.

Revizija uključuje sprovođenje postupaka radi pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i obelodanjivanjima u finansijskim izveštajima. Odabrani postupci su zasnovani na revizorskom prosuđivanju, uključujući procenu rizika postojanja materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izveštajima, nastalih usled kriminalne radnje ili greške. Prilikom procene rizika, revizor sagledava interne kontrole relevantne za sastavljanje i istinito prikazivanje finansijskih izveštaja radi osmišljavanja revizijskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o delotvornosti internih kontrola pravnog lica. Revizija takođe uključuje ocenu adekvatnosti primenjenih računovodstvenih politika i opravdanost računovodstvenih procena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocenu opšte prezentacije finansijskih izveštaja.

Smatramo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući i da obezbeđuju osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Mišljenje

Po našem mišljenju, finansijski izveštaji prikazuju istinito i objektivno, po svim materijalno značajnim pitanjima, finansijsku poziciju Društva na dan 31. decembra 2011. godine, kao i rezultate njegovog poslovanja i tokove gotovine za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Republici Srbiji.

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA (Nastavak)

Akcionarima društva Energoprojekt Entel a.d., Beograd

Ostalo

Godišnji finansijski izveštaji Društva za 2010. godinu su bili predmet revizije od strane drugog revizora, koji je u svom Izveštaju od 28. februara 2011. godine izrazio pozitivno mišljenje na ove finansijske izveštaje.

Beograd, 16. mart 2012. godine

Igor Radmanović
Ovlašćeni revizor

Sedište : BEOGRAD, BULEVAR MIHAJLA PUPINA 12

BILANS STANJA

7005010691050

na dan 31.12.2011. godine

- u hiljadama dinara

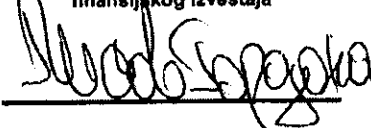
Grupa račun	Opis	Kod	Ukupno	2017	2018
	AKTIVA				
	A. STALNA IMOVINA (002+003+004+005+009)	001	274726	310207	
00	I. NEUPLACENI UPISANI KAPITAL	002			
012	II. GOODWILL	003			
01 bez 012	III. NEMATERIJALNA ULAGANJA	004	3528	3472	
	IV. NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA I BIOLOSKA SREDSTVA (006+007+008)	005	226299	226202	
020, 022, 023, 026, 027(deo), 028 (deo), 029	1. Nekretnine, postrojenja i oprema	006	214739	226202	
024, 027(deo), 028 (deo)	2. Investicione nekretnine	007	10560	0	
021, 025, 027(deo), 028(deo)	3. Biološka sredstva	008			
	V. DUGOROCNI FINANSIJSKI PLASMANI (010+011)	009	45899	60533	
030 do 032, 039 (deo)	1. Učesca u kapitalu	010	44216	70236	
033 do 038, 039 (deo) minus 037	2. Ostali dugoročni finansijski plasmani	011	1684	10298	
	B. OBRTNA IMOVINA (013+014+015)	012	583454	652759	
10 do 13, 15	I. ZALIHE	013	2503	1669	
14	II. STALNA SREDSTVA NAMENJENA PRODAJI I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA	014	0	8942	
	III. KRATKOROCNA POTRAZIVANJA, PLASMANI I GOTOVINA (016+017+018+019+020)	015	580961	642148	
20, 21 i 22, osim 223	1. Potraživanja	016	533491	510713	
223	2. Potraživanja za više plaćen porez na dobitak	017	1629	1565	
23 minus 237	3. Kratkoročni finansijski plasmani	018	4099	8324	
24	4. Gotovinski ekvivalenti i gotovina	019	41408	120479	

Grupa pozicija	POZICIJA	KOD	1.12.2015.	1.12.2014.	
27 i 28 osim 288	5. Porez na dodatu vrednost i aktivna vremenska razgranicenja	020	10.9	326	1067
288	V. ODLOZENA PORESKA SREDSTVA	021		0	1352
	G. POSLOVNA IMOVINA (001+012 +021)	022		858180	964318
29	D. GUBITAK IZNAD VISINE KAPITALA	023			
	DJ. UKUPNA AKTIVA (022+023)	024		858180	964318
88	E. VANBILANSNA AKTIVA	025		981455	41
	PASIVA				
	A.KAPITAL (102+103+104+105+106-107+108-109-110)	101	10.10.	697094	677552
30	I. OSNOVNI KAPITAL	102	10.11	175504	175501
31	II. NEUPLACENI UPISANI KAPITAL	103			
32	III. REZERVE	104	10.12	22744	20713
330 i 331	IV. REVALORIZACIONE REZERVE	105	10.13	101824	111233
332	V. NEREALIZOVANI DOBICI PO OSNOVU HARTIJA OD VREDNOSTI	106		0	17813
333	VI. NEREALIZOVANI GUBICI PO OSNOVU HARTIJA OD VREDNOSTI	107			
34	VII. NERASPOREDJENI DOBITAK	108	10.14	397022	352292
35	VIII. GUBITAK	109			
037 i 237	IX. OTKUPLJENE SOPSTVENE AKCIJE	110			
	B. DUGOROCNA REZERVISANJA I OBAVEZE (112+113+116)	111		153105	278801
40	I. DUGOROCNA REZERVISANJA	112	10.15	13150	13525
41	II. DUGOROCNE OBAVEZE (114+115)	113			
414, 415	1. Dugorocni krediti	114			
41 bez 414 i 415	2. Ostale dugorocne obaveze	115			
	III. KRATKOROCNE OBAVEZE (117+118+119+120+121+122)	116		139955	265276
42, osim 427	1. Kratkoročne finansijske obaveze	117			
427	2. Obaveze po osnovu sredstava namenjenih prodaji i sredstava poslovanja koje se obustavlja	118			
43 i 44	3. Obaveza iz poslovanja	119	10.16	81903	155013
45 i 46	4. Ostale kratkorocne obaveze	120	10.17	52360	51674
47, 46 osim 481 i 49 osim 498	5. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost i ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgranicenja	121	10.18	5692	58589
481	6. Obaveze po osnovu poreza na dobitak	122			

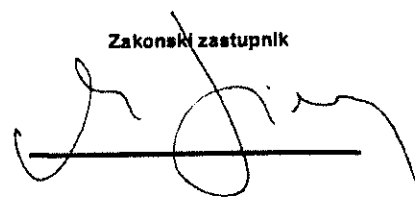
Grupa račun Redni broj	Opis računa	Redni broj	Godišnja iznosa	Godišnja iznosa	Godišnja iznosa
498	V. ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE	123	1019	7981	7965
	G. UKUPNA PASIVA (101+111 +123)	124		858180	964318
89	D. VANBILANSNA PASIVA	125	1021	981455	41

u BEOGRADU

dana 27.2. 2012. godine

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izveštaja

Zakonski zastupnik

Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Sluzbeni glasnik RS", br.114/08, 5/07, 119/08 i 2/10)

Popunjiva pravno lice - preduzetnik	
07470975 Matični broj	 Sifra delatnosti
 PIB	
Popunjiva Agencija za privredne registre	
750 1 2 3	 19
 20 21 22 23 24 25 26	
Vrsta posla	

Naziv : ENERGOPROJEKT ENTEL

Sediste : BEOGRAD, BULEVAR MIHAJLA PUPINA 12

BILANS USPEHA

7005010691067

u period 01.01.2011 do 31.12.2011

- u hiljadama dinara

Grupa redovnih računa	Opis poslovanja	Redovni račun	Priloga račun	Priloga račun	Priloga račun
	A. PRIHODI I RASHODI IZ REDOVNOG POSLOVANJA				
	I. POSLOVNI PRIHODI (202+203+204+205+206)	201		537707	511141
60 i 61	1. Prihodi od prodaje	202	9.1	537600	510226
62	2. Prihodi od aktiviranja ucinaka i robe	203			
630	3. Povećanje vrednosti zaliha ucinaka	204			
631	4. Smanjenje vrednosti zaliha ucinaka	205			
64 i 65	5. Ostali poslovni prihodi	206	9.2	107	915
	II. POSLOVNI RASHODI (208 DO 212)	207		500174	487847
50	1. Nabavna vrednost prodane robe	208	9.3	742	467
51	2. Troškovi materijala	209	9.4	19232	16233
52	3. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	210	9.5	290516	291122
54	4. Troškovi amortizacije i rezervisanja	211	9.6, 7	15192	16484
53 i 55	5. Ostali poslovni rashodi	212	9.8, 9	174490	163541
	III. POSLOVNI DOBITAK (201-207)	213		37533	23294
	IV. POSLOVNI GUBITAK (207-201)	214			
66	V. FINANSIJSKI PRIHODI	215	9.10	169145	25585
56	VI. FINANSIJSKI RASHODI	216	9.11	25572	9611
67 i 68	VII. OSTALI PRIHODI	217	9.12	4077	6538
57 i 58	VIII. OSTALI RASHODI	218	9.13	2657	2213
	IX. DOBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRE OPOREZIVANJA (213-214+ 215-216+217-218)	219	9.14	182526	43593
	X. GUBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRE OPOREZIVANJA (214-213- 215+216-217+218)	220			
69 - 59	XI. NETO DOBITAK POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA	221			
59 - 69	XII. NETO GUBITAK POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA	222			

Redni broj	Opis	Redni broj	Ukupna iznosa	Ukupna iznosa	Ukupna iznosa
	B. DOBITAK PRE OPOREZIVANJA (219-220+221-222)	223	9.14	182526	43593
	V. GUBITAK PRE OPOREZIVANJA (220-219+222-221)	224			
	G. POREZ NA DOBITAK				
721	1. Poreski rashod perioda	225	9.15	3140	3171
722	2. Odloženi poreski rashodi perioda	226	9.15	152	0
722	3. Odloženi poreski prihodi perioda	227		0	208
723	D. Isplacena licna primanja poslodavcu	228			
	DJ. NETO DOBITAK (223- 224- 225- 228+ 227- 228)	229	9.15	179234	40630
	E. NETO GUBITAK (224- 223+ 225+ 226- 227 + 228)	230			
	Ä...Ä* NETO DOBITAK KOJI PRIPADA MANJINSKIM ULAGACIMA	231			
	Z. NETO DOBITAK KOJI PRIPADA VLASNICIMA MATICNOG PRAVNOG LICA	232			
	I. ZARADA PO AKCIJI				
	1. Osnovna zarada po akciji	233	9.16	424	96
	2. Umanjenja (razvodnjena) zarada po akciji	234			

Beograd

dana 27.2. 2012. godine

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izveštaja

[Signature]

Zakonski zastupnik

[Signature]

Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS", br.114/06, 5/07, 119/08 i 2/10)

Popunjiva pravno lice - preduzetnik		
07470975 Matični broj	 Sifra delatnosti	 PIB
Popunjiva Agencija za privredne registre		
750 1 2 3	 19	20 21 22 23 24 25 26
Vrsta posla		

Naziv : **ENERGOPROJEKT ENTEL**

Sediste : **BEOGRAD, BULEVAR MIHAJLA PUPINA 12**

IZVESTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE

7005010691074

u periodu od 01.01.2011. do 31.12.2011. godine

- u hiljadama dinara

POZICIJA	KOD	Priliv gotovine	Odliv gotovine
A. TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI			
I. Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 3)	301	597417	464258
1. Prodaja i primljeni avansi	302	589612	458949
2. Primljene kamate iz poslovnih aktivnosti	303	60	2269
3. Ostali prilivi iz redovnog poslovanja	304	7745	3040
II. Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 5)	305	576575	525082
1. Isplate dobavljačima i dati avansi	306	250987	192101
2. Zarade, naknade zarada i ostali lični rashodi	307	298654	290348
3. Plaćene kamate	308	43	37
4. Porez na dobitak	309	3204	12685
5. Plaćanja po osnovu ostalih javnih prihoda	310	23687	29911
III. Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti (I-II)	311	20842	0
IV. Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti (II-I)	312	0	60824
B. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA			
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 5)	313	284490	320319
1. Prodaja akcija i udela (neto prilivi)	314		
2. Prodaja nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava	315	0	1572
3. Ostali finansijski plasmani (neto prilivi)	316	258981	214500
4. Primljene kamate iz aktivnosti investiranja	317	522	2195
5. Primljene dividende	318	24987	102052
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 3)	319	260687	225166
1. Kupovina akcija i udela (neto odlivi)	320		
2. Kupovina nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava	321	5630	13666
3. Ostali finansijski plasmani (neto odlivi)	322	255057	211500
III. Neto priliv gotovine iz aktivnosti investiranja (I - II)	323	23803	95153
IV. Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja (II - I)	324		

POZICIJA	KOD	POSREDOVANJE	POSREDOVANJE
V. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA			
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 3)	325		
1. Uvecanje osnovnog kapitala	326		
2. Dugorocni i kratkorocni krediti (neto prilivi)	327		
3. Ostale dugorocne i kratkorocne obaveze	328		
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 4)	329	131714	22
1. Otkup sopstvenih akcija i udela	330		
2. Dugorocni i kratkorocni krediti i ostale obaveze (neto odlivi)	331		
3. Finansijski ilzing	332		
4. Isplacene dividende	333	131714	22
III. Neto priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja (I - II)	334		
IV. Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja (II - I)	335	131714	22
G. SVEGA PRILIVI GOTOVINE (301+313+325)	336	881907	784577
D. SVEGA ODLIVI GOTOVINE (305+319+329)	337	968976	750270
DJ. NETO PRILIVI GOTOVINE (336-337)	338	0	34307
E. NETO ODLIV GOTOVINE (337-336)	339	67069	0
Ä...Ä. GOTOVINA NA POCETKU OBRACUNSKOG PERIODA	340	120479	74501
Z. POZITIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERACUNA GOTOVINE	341	14976	20430
I. NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERACUNA GOTOVINE	342	6980	8759
J. GOTOVINA NA KRAJU OBRACUNSKOG PERIODA (338-339+340+341-342)	343	41406	120479

DELOPOSREDAVAC

dana 27.2. 2012. godine

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izvestaja

[Signature]

Zakonski zastupnik

[Signature]

Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS", br.114/06, 5/07, 119/08 i 2/10)

Popunjiva pravno lice - preduzetnik	
07470975 Maticni broj	Sifra delatnosti
PIB	
Popunjiva Agencija za privredne registre	
750 1 2 3	19 20 21 22 23 24 25 26
Vrsta posla	

Naziv : **ENERGOPROJEKT ENTEL**

Sediste : **BEOGRAD, BULEVAR MIHAJLA PUPINA 12**

IZVESTAJ O PROMENAMA NA KAPITALU

7005010691098

u periodu od **01.01.2011. do 31.12.2011. godine**

- u hiljadama dinara

Red. br.	Opis promena	AGP	AGP	AGP	AGP	AGP	AGP
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine _____	401	173166	414	2281	427	440
2	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - povecanja	402		415		428	441
3	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenje	403		416		429	442
4	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. prethodne godine _____ (red.br. 1+2-3)	404	173168	417	2281	430	443
5	Ukupna povecanja u prethodnoj godini	405		418	54	431	444
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	406		419		432	445
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine _____ (red.br. 4+5-6)	407	173166	420	2335	433	446
8	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - povecanja	408		421		434	447
9	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - smanjenje	409		422		435	448
10	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. tekuce godine _____ (red.br. 7+8-9)	410	173166	423	2335	436	449
11	Ukupna povecanja u tekucoj godini	411		424	3	437	450
12	Ukupna smanjenja u tekucoj godini	412		425		438	451
13	Stanje na dan 31.12. tekuce godine _____ (red.br. 10+11-12)	413	173166	426	2338	439	452

1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine _____	453	14509	466	88520	479	7050	492	
2	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - povecanja	454		467		480		493	
3	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenje	455		468		481		494	
4	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. prethodne godine _____ (red.br. 1+2-3)	456	14509	469	88520	482	7050	495	
5	Ukupna povecanja u prethodnoj godini	457	6204	470	28134	483	10763	496	
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	458		471	5421	484		497	
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine _____ (red.br. 4+5-6)	459	20713	472	111233	485	17813	498	
8	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - povecanje	480		473		486		499	
9	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - smanjenje	461		474		487		500	
10	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. tekuce godine _____ (red.br. 7+8-9)	462	20713	475	111233	488	17813	501	
11	Ukupna povecanja u tekucoj godini	463	2031	476	1976	489		502	
12	Ukupna smanjenja u tekucoj godini	464		477	11385	490	17813	503	
13	Stanje na dan 31.12. tekuce godine _____ (red.br. 10+11-12)	465	22744	478	101824	491		504	

Red. br.	Opis	505	506	507	508	509	510	511	512
1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine _____	505	316614	518		531		544	602140
2	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - povecanje	506		519		532		545	
3	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenje	507		520		533		546	
4	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. prethodne godine _____ (red.br. 1+2-3)	508	316614	521		534		547	602140
5	Ukupna povecanja u prethodnoj godini	509	41882	522		535		548	87037
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	510	6204	523		536		549	11625
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine _____ (red.br. 4+5-6)	511	352292	524		537		550	677552
8	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - povecanje	512		525		538		551	
9	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - smanjenje	513		526		539		552	
10	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. tekuce godine _____ (red.br. 7+8-9)	514	352292	527		540		553	677552
11	Ukupna povecanja u tekucoj godini	515	181162	528		541		554	185172
12	Ukupna smanjenja u tekucoj godini	516	136432	529		542		555	165630
13	Stanje na dan 31.12. tekuce godine _____ (red.br. 10+11-12)	517	397022	530		543		556	697094

1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine _____	557	
2	Ispravka materijalno znacenih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - povecanje	558	
3	Ispravka materijalno znacenih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenje	559	
4	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. prethodne godine _____ (red.br. 1+2-3)	560	
5	Ukupna povecanja u prethodnoj godini	561	
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	562	
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine _____ (red.br. 4+5-6)	563	
8	Ispravka materijalno znacenih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - povecanja	564	
9	Ispravka materijalno znacenih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - smanjenje	565	
10	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. tekuce godine _____ (red.br. 7+8-9)	566	
11	Ukupna povecanja u tekucoj godini	567	
12	Ukupna smanjenja u tekucoj godini	568	
13	Stanje na dan 31.12. tekuce godine _____ (red.br. 10+11-12)	569	

u 2012. dana 27.2. 2012. godine

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izveštaja

[Signature]

Zakonski zastupnik

[Signature]

Obrazac propisan Pravilnikom o sadrzini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna drustva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Sluzbeni glasnik RS", br.114/06 , 5/07, 119/08 i 2/10)

Popunjiva pravno lice - preduzetnik	
07470975 Maticni broj	 Sifra delatnosti
 PIB	
Popunjiva Agencija za privredne registre	
750 1 2 3	 19
Vrsta posla	

Naziv : **ENERGOPROJEKT ENTEL**

Sediste : **BEOGRAD, BULEVAR MIHAJLA PUPINA 12**

STATISTICKI ANEKS

7005010691081

za 2011. godinu

I OPSTI PODACI O PRAVNOM LICU ODNOSNO PREDUZETNIKU

OPIS	ADP	Prethodna godina	Prethodna godina
1. Broj meseci poslovanja (oznaka od 1 do 12)	601	12	12
2. Oznaka za velicinu (oznaka od 1 do 3)	602	2	2
3. Oznaka za vlasnistvo (oznaka od 1 do 5)	603	2	2
4. Broj stranih (pravnih ili fizickih) lica koja imaju ucesce u kapitalu	604		
5. Prosecan broj zaposlenih na osnovu stanja krajem svakog meseca (ceo broj)	605	191	195

II BRUTO PROMENE NEMATERIJALNIH ULAGANJA I NEKRETNINA, POSTROJENJA, OPREME I BIOLOSKIH SREDSTAVA

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa meseci	OPIS	ADP	Prethodna godina	Prethodna godina
01	1. Nematerijalna ulaganja			
	1.1. Stanje na pocetku godina	606	6171	2699
	1.2. Povecanja (nabavke) u toku godine	607	1527	XXXXXXX
	1.3. Smanjenja u toku godine	608	1471	XXXXXXX
	1.4. Revalorizacija	609		XXXXXXX
	1.5. Stanje na kraju godine (606+607-608+609)	610	6227	2699
02	2. Nekretnine, postrojenja, oprema i bioloska sredstva			
	2.1. Stanje na pocetku godine	811	334375	108173
	2.2. Povecanja (nabavke) u toku godine	812	16190	XXXXXXX
	2.3. Smanjenja u toku godine	813	17093	XXXXXXX
	2.4. Revalorizacija	814		XXXXXXX
	2.5. Stanje na kraju godine (811+812-813+814)	815	333472	108173

- iznosi u hiljadama dinara

III STRUKTURA ZALIIHA

Grupa računa	OPIS	AOB	Takodje iznosi	Prilagodna godina
1	2	3	4	5
10	1. Zaliha materijala	616		
11	2. Nedovršena proizvodnja	617		
12	3. Gotovi proizvodi	618		
13	4. Roba	619		
14	5. Stalna sredstva namenjena prodaji	620	0	8942
15	6. Dati avansi	621	2503	1689
	7. SVEGA (616+617+618+619+620+621=013+014)	622	2503	10611

- iznosi u hiljadama dinara

IV STRUKTURA OSNOVNOG KAPITALA

Grupa računa	OPIS	AOB	Takodje iznosi	Prilagodna godina
1	2	3	4	5
300	1. Akcijski kapital	623	173166	173166
	u tome : strani kapital	624		
301	2. Udeli društva sa ogranicenom odgovornoscu	625		
	u tome : strani kapital	626		
302	3. Ulozi clanova ortakog i komanditnog društva	627		
	u tome : strani kapital	628		
303	4. Drzavni kapital	629		
304	5. Društveni kapital	630		
305	6. Zadrusni udeli	631		
309	7. Ostali osnovni kapital	632	2338	2335
30	SVEGA (623+625+627+629+630+631+632=102)	633	175504	175501

- broj akcija kao ceo broj

V STRUKTURA AKCIJSKOG KAPITALA

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa računa	OPIS	AOB	Takodje iznosi	Prilagodna godina
1	2	3	4	5
	1. Obicne akcije			
	1.1. Broj obicnih akcija	634	422495	422495
deo 300	1.2. Nominalna vrednost obicnih akcija - ukupno	635	173166	173166
	2. Prioritetne akcije			
	2.1. Broj prioriternih akcija	636		
dao 300	2.2. Nominalna vrednost prioriternih akcija - ukupno	637		
300	3. SVEGA -nominalna vrednost akcija (635+637=623)	638	173166	173166

VI POTRAZIVANJE I OBAVEZE

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa poslovanja	Opis poslovanja	639	640	641
20	1. Potrazivanja po osnovu prodaje (stanja na kraju godine 639 <= 016)	639	283822	436803
43	2. Obaveze iz poslovanja (stanje na kraju godine 640 <= 119)	640	60046	75425
deo 228	3. Potrazivanja u toku godine od drustava za osiguranje za naknadu stete (dugovni promet bez pocetnog stanja)	641	3291	1507
27	4. Porez na dodatu vrednost - prethodni porez (godisnji iznos po poreskim prijavama)	642	28325	23242
43	5. Obaveze iz poslovanja (potrazni promet bez pocetnog stanja)	643	222838	281857
450	6. Obaveze za neto zarade i naknade zarada (potrazni promet baz pocetnog stanja)	644	140213	153994
451	7. Obaveze za porez na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog (potrazni promet bez pocetnog stanja)	645	30347	28104
452	8. Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog (potrazni promet bez pocetnog stanja)	646	47390	43481
461, 462 i 723	9. Obaveze za dividende, ucesce u dobitku i licna primanja poslodavca (potrazni promet bez pocetnog stanja)	647	133086	0
465	10. Obaveze prema fizickim licima za naknade po ugovorima (potrazni promet bez pocetnog stanja)	648	4557	2184
47	11. Obaveze za PDV (godisnji iznos po poreskim prijavama)	649	62678	65022
	12. Kontrolni zbir (od 639 do 649)	650	1016593	1111619

VII DRUGI TROSKOVI I RASHODI

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa poslovanja	Opis poslovanja	651	652	653
513	1. Troškovi goriva i energije	651	9392	8559
520	2. Troškovi zarade i naknada zarada (bruto)	652	217950	225252
521	3. Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	653	48568	44562
522, 523, 524 i 525	4. Troškovi naknada fizickim licima (bruto) po osnovu ugovora	654	11246	7610
526	5. Troškovi naknada clanovima upravnog i nadzornog odbora (bruto)	655	947	1171
529	6. Ostali licni rashodi i naknada	656	11807	12527
53	7. Troškovi proizvodnih usluga	657	101842	116865
533, deo 540 i deo 525	8. Troškovi zakupnina	658		
deo 533, deo 540 i deo 525	9. Troškovi zakupnina zemljišta	659		
536, 537	10. Troškovi istrazivanja i rezvoja	660		
540	11. Troškovi amortizacije	661	14505	13606
552	12. Troškovi premija osiguranja	662	2919	1394
553	13. Troškovi platnog prometa	663	9794	2240

- iznosi u hiljadama dinara

Grafičarski račun	OPIS	ADP	Težnja počin	Priloga počin
554	14. Troškovi članarina	664	2091	627
555	15. Troškovi poreza	665	4289	4785
556	16. Troškovi doprinosa	666		
562	17. Rashodi kamata	667	48	49
deo 560, deo 561 i 562	18. Rashodi kamata i deo finansijskih rashoda	668	48	49
deo 560, deo 561 i deo 562	19. Rashodi kamata po kreditima od banaka i dfo	669		
deo 579	20. Rashodi za humanitarne, kulturne, zdravstvene, obrazovne, naučne i verske namene, za zaštitu čovekove sredine i za sportske namene	670	1370	1855
	21. Kontrolni zbir (od 551 do 670)	671	436816	441151

VIII DRUGI PRIHODI

- iznosi u hiljadama dinara

Grafičarski račun	OPIS	ADP	Težnja počin	Priloga počin
60	1. Prihodi od prodaje robe	672	742	467
640	2. Prihodi od premija, subvencija, dotacija, regresa, kompenzacija i povraćaja poreskih dazbina	673		
641	3. Prihodi po osnovu uslovljenih donacija	674	0	838
deo 650	4. Prihodi od zakupnina za zemljište	675	81	77
651	5. Prihodi od članarina	676		
deo 660, deo 661, 662	6. Prihodi od kamata	677	582	2269
deo 660, deo 661 i deo 662	7. Prihodi od kamata po računima i depozitima u bankama i ostalim finansijskim organizacijama	678	60	74
deo 660, deo 661 i deo 669	8. Prihodi na osnovu dividendi i ucesca u dobitku	679	158834	293
	9. Kontrolni zbir (672 do 679)	680	160299	4018

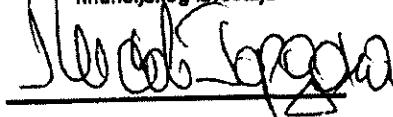
IX OSTALI PODACI

- Iznosi u hiljadama dinara

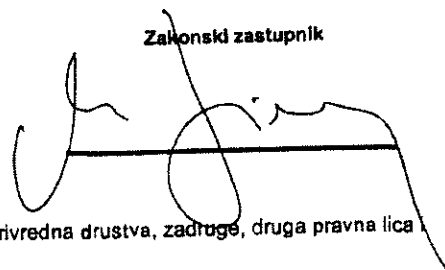
1. Obaveze za akcize (prema godisnjem obracunu akciza)	681		
2. Obracunate carine i druge uvozne dazbine (ukupan godisnji iznos prema obracunu)	682		
3. Kapitalne subvencije i druga drzavna dodeljivanja za izgradnju i nabavku osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja	683		
4. Drzavna dodeljivanja za premije, regres i pokrvice tekucih troškova poslovanja	684		
5. Ostala drzavna dodeljivanja	685		
6. Primljene donacije iz inostranstva i druga bespovratna sredstva u novcu ili naturi od inostranih pravnih i fizickih lica	686		
7. Licna primanja preduzetnika iz neto dobitka (popunjavaju samo preduzetnici)	687		
8. Kontrolni zbir (od 681 do 687)	688		

BEOGRADU

dana 27.2. 2012. godine

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izvestaja

Zakonski zastupnik

Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica preduzetnike ("Sluzbeni glasnik RS", br.114/06, 5/07, 119/08 i 2/10)

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
ZA 2011. GODINU**

Beograd, 2012. godine

SADRŽAJ

1. OSNOVNI PODACI O DRUŠTVU	5
2. UPRAVLJAČKA STRUKTURA	7
3. VLASNIČKA STRUKTURA.....	7
4. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA	7
5. RAČUNOVODSTVENA NAČELA	10
6. GREŠKE IZ PRETHODNOG PERIODA, MATERIJALNOST GREŠKE I KOREKCIJA POČETNOG STANJA	11
7. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA.....	12
7.1. Procenjivanje	13
7.2. Efekti kurseva stranih valuta	14
7.3. Prihodi	15
7.4. Rashodi	15
7.5. Kamata i drugi troškovi pozajmljivanja	16
7.6. Porez na dobitak	16
7.7. Nematerijalna ulaganja	18
7.8. Nekretnine, postrojenja i oprema	19
7.9. Finansijski lizing.....	20
7.10. Amortizacija nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme	21
7.11. Umanjenje vrednosti nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme	21
7.12. Investicije nekretnine	23
7.13. Zalihe.....	24

7.14. Stalna sredstva namenjena prodaji	25
7.15. Finansijski instrumenti.....	26
7.16. Gotovina i gotovinski ekvivalenti	29
7.17. Kratkoročna potraživanja.....	29
7.18. Finansijski plasmani.....	31
7.19. Obaveze	31
7.20. Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina	32
7.21. Naknade zaposlenima	34
 8. FINANSIJSKI RIZICI I UPRAVLJANJE	
FINANSIJSKIM RIZICIMA U DRUŠTVU	35
8.1. Kreditni rizik	37
8.2. Tržišni rizik	39
8.3. Rizik likvidnosti.....	42
8.4. Upravljanje rizikom kapitala.....	43
 9. BILANS USPEHA	45
9.1. Prihodi od prodaje.....	45
9.2. Ostali poslovni prihodi.....	45
9.3. Nabavna vrednost prodate robe	46
9.4. Troškovi materijala	46
9.5. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi.....	46
9.6. Troškovi amortizacije	47
9.7. Troškovi rezervisanja.....	47
9.8. Troškovi proizvodnih usluga.....	48
9.9. Nematerijalni troškovi	49
9.10. Finansijski prihodi	50
9.11. Finansijski rashodi	51
9.12. Ostali prihodi	52
9.13. Ostali rashodi.....	53
9.14. Dobitak pre oporezivanja	54
9.15. Porez na dobitak i neto dobitak	54
9.16. Neto dobitak po akciji.....	55
 10. BILANS STANJA	55
10.1. Nematerijalna ulaganja	55
10.2. Nekretnine, postrojenja i oprema	56
10.3. Investicione nekretnine	57
10.4. Dugoročni finansijski plasmani.....	58

10.5. Zalihe i dati avansi	58
10.6. Kratkoročna potraživanja.....	58
10.7. Kratkoročni finansijski plasmani.....	59
10.8. Gotovina i gotovinski ekvivalenti	59
10.9. Porez na dodatu vrednost i aktivna vremenska razgraničenja	60
10.10. Promene na kapitalu.....	61
10.11. Osnovni kapital.....	62
10.12. Rezerve.....	62
10.13. Revalorizacija rezerve, nerealizovani dobici i gubici po po osnovu harija od vrednosti raspoloživih za prodaju.....	63
10.14. Neraspoređeni dobitak	63
10.15. Dugoročna rezervisanja.....	64
10.16. Obaveze iz poslovanja	67
10.17. Ostale kratkoročne obaveze	68
10.18. Obaveze po osnovu PDV, ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgraničenja	68
10.19. Odložene poreske obaveze i odložena poreska sredstva	69
10.20. Usaglašavanje potraživanja i obaveza	70
10.21. Vanbilansna aktiva i pasiva.....	70
 11. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM STRANAMA	71
 12. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA	74

1. OSNOVNI PODACI O DRUŠTVU

Opšti podaci o Društvu

<i>Sedište</i>	Beograd, Bulevar Mihaila Pupina 12
<i>Matični broj</i>	07470975
<i>Šifra i naziv delatnosti</i>	7112
<i>Poreski identifikacioni broj</i>	100389086

Relevantne pravne činjenice vezane za istorijat Društva su sledeće:

Relevantne pravne činjenice vezane za istorijat Društva su sledeće:

Društvo je osnovano 1990. kao posebno pravno lice, upisano je u registar kod Trgovinskog suda u Beogradu, na registarskom ulošku broj 1-4706-00, rešenjem Fi-425/90 od 12.01.1990. i upisano je kao Deoničko društvo za projektovanje, konsalting i inženjering termoelektričnih, nuklearnih, elektroenergetskih i telekomunikacionih objekata I sistema "ENERGOPROJEKT ENTEL" sa potpunom odgovornošću Beograd. Na osnovu Odluke o izdavanju internih deonica i Odluke o promeni statusa od 13. juna 1991. godine kao deoničko društvo. Rešenjem IV.Fi.12129/02 od 28. 11.2002. Društvo posluje kao akcionarsko društvo.

Registровано je kod Trgovinskog suda u Beogradu, registarski uložak br. 1-4703-00. Registrovano je i kod Agencije za privredne registre, Registar privrednih društava broj BD 8049 od 29.3.2005. godine.

Privatizacija društva je započeta po starim zakonima važećom u doba SFRJ i na osnovu zaključenog Sporazuma o promenama u sistemu Energoprojekt kada su organizovana deonička društva. U toku 1991. god. na osnovu Zakona o izmenama i dopunama Zakona o prometu i raspolaganju društvenim kapitalom doneta je odluka o izdavanju internih deonica nakon čega je u odgovarajući registar društvo upisano kao mešovito deoničko društvo.

Kasnija privatizacija društva vršena je krajem 2000.g. i završila se 2001.g. po Zakonu o svojinskoj transformaciji - sticanje akcija po osnovu upisa - prvi krug.

Ministarstvo za privredu i privatizaciju u postupku zakonitosti i postupka svojinske transformacije, na osnovu Zakona o privatizaciji verifikovala je

sproveden postupak privatizacije i po dobijanju Rešenja, na osnovu Zakona o preduzećima upisano je u odgovarajući registar kao akcionarsko društvo s tim što je jedan deo kapitala izražen u akcijama prenet Fondu PIO a preostali deo prenet je Akcijskom fondu. EP Holding je bio većinski vlasnik sa 51%.

Krajem 2006. završen je postupak konverzije tako što je jedan broj akcionara (fizička lica, Fond PIO i Akcijski fond) zamenio svoje akcije sa akcijama EP Holdinga tako da je EP Holding po osnovu izvršene konverzije stekao vlasništvo od 86,26% .

Shodno registraciji u Agenciji za Privredne registre, osnovna delatnost Društva je projektovanje, konsalting i inženjering termoeenergetskih, nuklearnih, elektroenergetskih i telekomunikacionih objekata i sistema.

Shodno registraciji u Agenciji za Privredne registre, **osnovna delatnost Društva** je INŽENJERSKE DELATNOSTI I TEHNIČKO SAVETOVANJE

Društvo je matično društvo koje sa tri zavisna društava:

- kompanija ENERGOPROJEKT QATAR
- kompanija ENERGOPROJEKT ENTEL OMAN L.L.C
- kompanija ENERGO CONSULT UAE

- čini **grupaciju**:

- Energoprojekt Entel

Procenat vlasništva Društva u navedenim zavisnim društvima je prikazan u narednoj tabeli.

<i>Učešće u kapitalu zavisnih pravnih lica</i>	
kompanija ENERGOPROJEKT QATAR	100 % vlasništva
kompanija ENERGOPROJEKT ENTEL OMAN L.L.C	100 % vlasništva
kompanija ENERGO CONSULT UAE	100 % vlasništva

Društvo je, shodno kriterijumima preciziranim Zakonom o računovodstvu i reviziji, razvrstano u **srednje pravno lice**.

U Društvu je **prosečan broj zaposlenih radnika**, na osnovu stanja krajem svakom meseca, iznosio:

- 2011. godine 191 i

- 2010. godine: 195 radnika.

Godišnji finansijski izveštaji koji su predmet ovih Napomena su **pojedinačni finansijski izveštaji Društva** i odobreni su od strane UPRAVNOG ODBORA ENERGOPROJEKTE ENTEL-a dana 27.02.2012. godine. Odobreni finansijski izveštaji mogu naknadno biti izmenjeni u skladu sa važećim propisima.

2. UPRAVLJAČKA STRUKTURA

Ključni rukovodeći kadar Društva u 2011. godini sačinjavala su sledeća lica:

MLADEN SIMOVIĆ	direktor
GORDANA LISOV	Izvršni direktora za finansije, računovodstvo
JAROSLAV UROŠEVIĆ	Izvršni direktor za realizaciju projekta,

3. VLASNIČKA STRUKTURA

Društvo je u većinskom vlasništvu Energoprojekt Holding a.d. sa 86,26% dok ostatak čine mali akcionari sa 12,14% druga pravna lica sa 0,96% i Kastodi račun sa 0,64%.

4. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA

U Republici Srbiji je **Zakon o računovodstvu i reviziji** (»Službeni glasnik RS« broj 46/2006 i 111/09) osnovni pravni akt kojim se preciziraju različita pitanja vezana za obavljanje računovodstvenih aktivnosti.

Pri sastavljanju i prezentaciji finansijskih izveštaja Društva uvažena je odredba Zakona o računovodstvu i reviziji, po kojoj su pravna lica dužna da vođenje poslovnih knjiga, priznavanje i procenjivanje imovine, obaveza, prihoda i rashoda; sastavljanje, prikazivanje, dostavljanje i obelodanjivanje finansijskih izveštaja, vrše shodno:

- zakonskoj regulativi,
- profesionalnoj regulativi i
- internoj regulativi.

Pod **zakonskom regulativom** se podrazumevaju zakoni i podzakonski propisi doneti za izvršavanje zakona.

Pri izradi finansijskih izveštaja Društva, između ostalih, uvaženi su sledeći zakoni i podzakonski propisi:

- Zakon o računovodstvu i reviziji (»Službeni glasnik RS« broj 46/2006 i 111/2009),
- Zakon o porezu na dobit pravnih lica (»Službeni glasnik RS« broj 25/2001, 80/2002, 43/2003, 84/2004, 18/2010),
- Zakon o porezu na dodatu vrednost (»Službeni glasnik RS« broj 84/2004, 86/2004, 61/2005, 61/2007),
- Pravilnik o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike (»Službeni glasnik RS« broj 114/2006, 05/2007, 119/2008, 02/2010);
- Pravilnik o kontnom okviru i sadržini računa u Kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike (»Službeni glasnik RS« broj 114/2006, 119/2008, 09/2009, 04/2010, 03/2011);
- Pravilnik o izmenama i dopunama pravilnika o Kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike (»Službeni glasnik RS« broj 04/2010, 03/2011),
- Pravilnik o sadržaju poreskog bilansa i drugim pitanjima od značaja za način utvrđivanja poreza na dobit pravnih lica (»Službeni glasnik RS« broj 99/2010),
- Pravilnik o sadržaju poreske prijave za obračun poreza na dobit pravnih lica (»Službeni glasnik RS« broj 99/2010),
- Pravilnik o načinu razvrstavanja stalnih sredstava po grupama i načinu utvrđivanja amortizacije za poreske svrhe (»Službeni glasnik RS« broj 116/2004 i 99/2010).

Profesionalna regulativa se prvenstveno odnosi na:

- Okvir za pripremanje i prezentaciju finansijskih izveštaja (u nastavku: Okvir),
- Međunarodne računovodstvene standarde (u nastavku: MRS),
- Međunarodne standarde finansijskog izveštavanja (u nastavku: MSFI) i
- Tumačenja koje je doneo Komitet za tumačenje međunarodnog finansijskog izveštavanja.

Napominjemo da u pojedinim slučajevima, pri izradi finansijskih izveštaja Društva, nisu u potpunosti uvažene sve relevantne odredbe MRS/MSFI i Tumačenja. Razlozi za iznetu konstataciju su prvenstveno posledica nepotpune usaglašenosti, s jedne strane, zakonske regulative, a sa druge strane, profesionalne regulative. Otuda, kako je zakonska regulativa u predmetnom kontekstu primarna, finansijski izveštaji u pojedinim aspektima odstupaju od profesionalne regulative.

Računovodstveni propisi Republike Srbije, a time i prezentovani finansijski izveštaji Društva, odstupaju od MSFI u sledećem:

- Finansijski izveštaji se u Republici Srbije prikazuju u formatu propisanim Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS" broj 114/2006, 5/2007, 119/2008 i 2/2010), koji odstupa od prezentacije i naziva pojedinih finansijskih izveštaja opšte namene, kao i od načina prikazivanja određenih bilansnih pozicija kako to predviđa Revidirani MRS 1 – „Prezentacija finansijskih izveštaja“;
- Vanbilansna sredstva i vanbilansne obaveze su prikazana na obrascu bilansa stanja, a ove stavke, po profesionalnoj regulativi, ne predstavljaju ni sredstva ni obaveze Društva.

Pored navedenog, odstupanja nastaju i kao posledica vremenske razlike između objavljivanja Standarda i Tumačenja, koja su podložna kontinuiranim promenama, i momenta kada ti Standardi i Tumačenja postanu važeći u Republici Srbiji. Tako, na primer, odstupanja od profesionalne regulative nastaju kao posledica toga što objavljeni Standardi i Tumačenja, koji su stupili na snagu, još nisu u Republici Srbiji zvanično prevedeni i usvojeni; kao posledica toga što objavljeni Standardi i Tumačenja još nisu stupili na snagu; ili kao posledica drugih razloga na koje Društvo nema mogućnost uticaja.

Od pravnih akata koji predstavljaju **internu regulativu Društva**, pri sastavljanju finansijskih izveštaja korišćen je aktuelni Pravilnik o računovodstvu i računovodstvenim politikama društva, koji je donet 28.02.2007. od strane Upravnog odbora Društva). Pored navedenog, korišćena su i druga interna akta Društva, kao što je, na primer, Kolektivni ugovor Društva.

Finansijski izveštaji Društva za 2011. godinu prikazani su u formi i sadržini koja je precizirana Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih

izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike. Ovim Pravilnikom je, pored ostalog, propisana sadržina pozicija u obrascima Bilansa stanja, Bilansa uspeha, Izveštaja o tokovima gotovine, Izveštaja o promenama na kapitalu, Napomena uz finansijske izveštaje i Statističkog aneksa; za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike koji poslovne knjige vode po sistemu dvojnog knjigovodstva.

Pravilnikom je, takođe, precizirano da se podaci u Bilansu stanja, Bilansu uspeha, Izveštaju o tokovima gotovine, Izveštaju o promenama na kapitalu i Statističkom aneksu upisuju u hiljadama dinara, a da se broj zaposlenih radnika upisuje u celom broju; što je uvaženo i u objašnjenjima prezentovanim kroz ove Napomene.

5. RAČUNOVODSTVENA NAČELA

Pri sastavljanju finansijskih izveštaja Društva uvažena su sledeća načela:

- Načelo stalnosti,
- Načelo doslednosti,
- Načelo opreznosti,
- Načelo suštine iznad forme,
- Načelo uzročnosti prihoda i rashoda i
- Načelo pojedinačnog procenjivanja.

Uvažavanjem **načela stalnosti**, finansijski izveštaji se sastavljaju pod pretpostavkom da imovinski, finansijski i prinosni položaj Društva, kao i ekonomska politika zemlje i ekonomske prilike u okruženju, omogućavaju poslovanje u neograničeno dugom roku („*Going Concern*“ princip).

Načelo doslednosti podrazumeva da se način procenjivanja stanja i promena na imovini, obavezama, kapitalu, prihodima, rashodima i rezultatu poslovanja, to jest da se način procenjivanja bilansnih pozicija Društva, ne menja u dužem vremenskom razdoblju. Ako, na primer, zbog usaglašavanja sa zakonskom i profesionalnom regulativom, do promene ipak dođe, obrazlaže se razlog promene, a efekat promene se iskazuje shodno zahtevima iz profesionalne regulative vezanim za promenu načina procenjivanja.

Načelo opreznosti podrazumeva uključivanje određenog nivoa opreza pri sastavljanju finansijskih izveštaja Društva, koje treba da rezultira da imovina

i prihodi nisu procenjeni, a da obaveze i troškovi nisu potcenjeni. Međutim, uvažavanje načela opreznosti ne treba razumeti na način svesnog, nerealnog umanjenja prihoda i kapitala Društva; to jest svesnog, nerealnog uvećanja rashoda i obaveza Društva. Naime, u Okviru za pripremu i prezentaciju finansijskih izveštaja je potencirano da uvažavanje načela opreznosti ne sme da ima za posledicu značajno stvaranje skrivenih rezervi, namerno umanjenje imovine ili prihoda, ili namerno preuveličavanje obaveza ili troškova, jer u tom slučaju finansijski izveštaji ne bi bili neutralni i, stoga, ne bi bili pouzdani.

Načelo **suština iznad forme** podrazumeva da pri evidentiranju transakcija Društva, a time, posledično, i pri sastavljanju finansijskih izveštaja, računovodstveno obuhvatanje treba da se vrši u skladu sa suštinom transakcija i njihovom ekonomskom realnošću, a ne samo na osnovu njihovog pravnog oblika.

Uvažavanjem **načela uzročnosti prihoda i rashoda**, priznavanje efekata transakcija i drugih događaja u Društvu nije vezano za momenat kada se gotovina ili gotovinski ekvivalenti, po osnovu tih transakcija i događaja, prime ili isplate, već se vezuju za momenat kada se dogode. Takvim pristupom omogućeno je da se korisnici finansijskih izveštaja ne informišu samo o prošlim transakcijama Društva koje su prouzrokovale isplatu i primanja gotovine, već i o obavezama Društva da isplati gotovinu u budućnosti, kao i o resursima koji predstavljaju gotovinu koje će Društvo primiti u budućnosti. Drugim rečima, uvažavanjem načela uzročnosti prihoda i rashoda obezbeđuje se informisanje o prošlim transakcijama i drugim događajima na način koji je najupotrebljiviji za korisnike pri donošenju ekonomskih odluka.

Načelo **pojedinačnog procenjivanja** podrazumeva da eventualna grupna procenjivanja različitih bilansnih pozicija Društva (na primer, imovine ili obaveza), radi racionalizacije, proističu iz njihovog pojedinačnog procenjivanja.

6. GREŠKE IZ PRETHODNOG PERIODA, MATERIJALNOST GREŠKE I KOREKCIJA POČETNOG STANJA

Greške iz prethodnog perioda su izostavljeni ili pogrešno iskazani podaci iz finansijskih izveštaja Društva za jedan ili više perioda koji proizilaze iz neupotrebljavanja ili pogrešne upotrebe pouzdanih informacija koje su bile

dostupne kada su finansijski izveštaji za date periode bili odobreni za izdavanje i za koje se moglo razumno očekivati da budu dobijene i uzete u obzir pri sastavljanju i prezentaciji tih finansijskih izveštaja.

Materijalno značajna greška otkrivena u tekućem periodu, koja se odnosi na prethodni period je ona greška koja ima značajan uticaj na finansijske izveštaje jednog ili više prethodnih perioda i zbog koje se ti finansijski izveštaji ne mogu više smatrati pouzdanim.

Društvo vrši retrospektivnu korekciju *materijalno značajnih grešaka* u prvom setu finansijskih izveštaja odobrenom za objavljivanje nakon otkrivanja tih grešaka, tako što će prepraviti uporedne iznose za prezentovan(e) raniji(e) period(e) u kojem(ima) su se greške dogodile; ili, ako se greška dogodila pre najranijeg prezentovanog prethodnog perioda, prepraviti početna stanja sredstava, obaveza i kapitala za najraniji prezentovani prethodni period.

Ako je neizvodljivo utvrditi efekat greške iz određenog perioda na uporedne informacije za jedan ili više prezentovanih prethodnih perioda, Društvo prepravljajući početna stanja sredstava, obaveza i kapitala za najraniji period za koji je retrospektivno prepravljanje podataka izvodljivo (što može biti tekući period).

Naknadno *ustanovljene greške koje nisu materijalno značajne* ispravljaju se na teret rashoda, odnosno u korist prihoda perioda u kojem su greške identifikovane.

Materijalnost greške se procenjuje shodno relevantnim odredbama iz Okvira za pripremu i prezentaciju finansijskih izveštaja, po kojima materijalnost implicira da izostavljanje, ili pogrešno knjigovodstveno evidentiranje poslovne transakcije, može uticati na ekonomske odluke korisnika donete na osnovu finansijskih izveštaja. U Društvu će se materijalnost određivati shodno visini greške u odnosu na ukupni prihod. Materijalno značajna greška smatra se greška koja je u pojedinačnom iznosu ili u kumulativnom iznosu sa ostalim greškama **veća od 1,5% ostvarenog ukupnog prihoda Društva u prethodnoj godini.**

7. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Osnovne računovodstvene politike primenjene za sastavljanje ovih finansijskih izveštaja navedene su u daljem tekstu. Ove politike su

konzistentno primenjene na sve prikazane godine, osim ako nije drugačije naznačeno.

Značajne računovodstvene politike primenjene na finansijske izveštaje koji su predmet ovih Napomena, a koje su izložene u nastavku, prvenstveno su zasnovane na Pravilniku o računovodstvu i računovodstvenim politikama Društva. Ako pojedini knjigovodstveni aspekti nisu jasno precizirani Pravilnikom, primenjene računovodstvene politike su zasnovane na važećoj zakonskoj, profesionalnoj i internoj regulativi.

Od opštih podataka napominjemo da je, u skladu sa MRS 21, **funkcionalna valuta i valuta za prezentaciju u finansijskim izveštajima Društva dinar**. Pored podataka za tekuću godinu, u finansijskim izveštajima Društva su kao **uporedni podaci** iskazani podaci iz finansijskih izveštaja za 2010. godinu.

Pri sastavljanju finansijskih izveštaja uvažene su relevantne odredbe MRS 10, koje se odnose na događaje koji nastaju od datuma bilansa stanja do datuma kada su finansijski izveštaji odobreni za objavljivanje. Preciznije, **za efekte događaja koji pružaju dokaz o okolnostima koje su postojale na datum bilansa stanja**, korigovani su već priznati iznosi u finansijskim izveštajima Društva, kako bi se odrazili korektivni događaji posle bilansa stanja; a **za efekte događaja koji ukazuju na okolnosti koje su nastale posle datuma bilansa stanja**, nisu vršene korekcije priznatih iznosa, već se, u slučaju da ih je bilo, u ovim Napomenama vrši obelodanjivanje prirode događaja i procena njihovih finansijskih efekata.

7.1. Procenjivanje

Sastavljanje i prikazivanje finansijskih izveštaja, u skladu, kako sa zahtevima profesionalne regulative, tako i sa zahtevima važeće zakonske regulative u Republici Srbiji, zahteva od rukovodstva Društva korišćenje najboljih mogućih procena i razumnih pretpostavki. Iako se, razumljivo, stvarni budući rezultati mogu razlikovati, procene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na datum bilansa stanja.

Najznačajnije procene se odnose na utvrđivanje obezvređenja finansijske i nefinansijske imovine, priznavanje odloženih poreskih sredstava i obaveza, utvrđivanje rezervisanja za garancije i definisanje pretpostavki neophodnih za aktuarski obračun dugoročnih naknada zaposlenima po osnovu otpremnina.

U kontekstu procenjivanja, poslovna politika Društva je, ako se fer vrednost značajno razlikuje od knjigovodstvene, da obelodani informacije o fer

(pravičnoj) vrednosti aktive i pasive. U Republici Srbiji je čest problem sa pouzdanom procenom fer vrednosti aktive i pasive usled nedovoljno razvijenog finansijskog tržišta, nedostatka stabilnosti i likvidnosti kod kupovine i prodaje, na primer, finansijske aktive i pasive, i zbog toga što tržišne informacije nisu uvek raspoložive. I pored navedenog, ova problematika u Društvu nije zanemarena, već rukovodstvo vrši kontinuirane procene, uvažavajući rizike, i kada se proceni da je nadoknadiva (fer ili upotrebna) vrednost sredstava u poslovnim knjigama Društva precenjena, vrši se ispravka vrednosti.

7.2. Efekti kurseva stranih valuta

Transakcije u stranoj valuti, pri početnom priznavanju, evidentiraju se u dinarskoj protivvrednosti, primenom zvaničnog srednjeg kursa koji važi na dan transakcije.

Shodno odredbama MRS 21 - Efekti promene deviznih kurseva, na svaki datum bilansa stanja se monetarne stavke u stranoj valuti (devizna sredstva, potraživanja i obaveze) preračunavaju primenom važećeg kursa, to jest zvaničnog srednjeg kursa na datum bilansa stanja.

Kursne razlike nastale po osnovu transakcija u stranoj valuti (osim za kursne razlike nastale na monetarnim stavkama koje čine deo neto investicija Društva u inostrano poslovanje, a koje se obuhvataju shodno zahtevima iz MRS 21) se priznaju kao prihod ili rashod Društva u periodu u kojem su kursne razlike nastale.

Zvanični srednji kursevi Narodne banke Srbije na dan bilansa stanja, za strane valute koje su korišćene za preračunavanje monetarnih stavki stranih valuta u dinarsku protivvrednost, su prikazane u narednoj tabeli.

Zvanični srednji kurs Narodne banke Srbije

<i>Valuta</i>	<i>31.12.2011.</i>	<i>31.12.2010.</i>
	<i>Iznos u dinarima</i>	
1 EUR	104,6409	105,4982
1 USD	80,8662	79,2802
1 QR	22,2160	21,7803
1 AED	22,0170	21,5836

7.3. Prihodi

U okviru **poslovnih prihoda** najznačajniji su prihodi od prodaje roba, proizvoda i usluga, a kao ostali prihodi mogu da se jave: prihodi od aktiviranja učinaka i robe, povećanje vrednosti zaliha nedovršenih i gotovih proizvoda i nedovršenih usluga (ako je tokom godine došlo do smanjenja navedenih zaliha, za iznos smanjenja se umanjuje ukupan poslovni prihod), prihodi od premija, subvencija, dotacija i sl.; i drugi poslovni prihodi.

Prihodi od prodaje proizvoda i robe se priznaju kada su kumulativno zadovoljeni sledeći uslovi: Društvo je na kupca prenelo značajne rizike i koristi od vlasništva nad proizvodom i robom, Društvo ne zadržava učešće u upravljanju prodatim proizvodom i robom u meri koja se uobičajeno povezuje sa vlasništvom, niti zadržava kontrolu nad prodatim proizvodom i robom; iznos prihoda se može pouzdano izmeriti, verovatan je priliv ekonomske koristi u Društvo povezane sa tom transakcijom i troškovi koji su nastali ili će nastati u datoj transakciji se mogu pouzdano izmeriti.

Prihodi od pružanja usluga, shodno relevantnim odredbama MRS 18 - Prihodi, *prihod povezan sa određenom transakcijom se priznaje prema stepenu dovršenosti te transakcije na datum bilansa*. Rezultat transakcije se može pouzdano proceniti: kada se iznos prihoda može pouzdano odmeriti, kada je verovatan priliv ekonomskih koristi vezanih za tu transakciju u Društvo, kada se stepen dovršenosti te transakcije na datum bilansa stanja može pouzdano odmeriti i kada troškovi nastali zbog te transakcije i troškovi završavanja transakcije mogu pouzdano da se odmere.

Finansijski prihodi obuhvataju finansijske prihode od zavisnih i drugih povezanih pravnih lica, pozitivne kursne razlike, prihode od kamata i druge oblike finansijskih prihoda.

U okviru **ostalih prihoda**, pored drugih ostalih prihoda, iskazuju se *dobici* koji mogu, ali ne moraju da proisteknu iz uobičajenih aktivnosti Društva. Dobici uključuju, na primer, dobitke od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme; po većoj vrednosti od knjigovodstvene u momentu prodaje.

7.4. Rashodi

Rashodi predstavljaju odlive ekonomskih koristi tokom datog perioda koji rezultira smanjenjem kapitala društva, osim smanjenja koji se odnosi na raspodelu dobiti vlasnicima ili smanjenja koje je posledica povlačenja iz

poslovanja dela kapitala od strane vlasnika. Rashodi se odražavaju kroz odliv sredstava, smanjenje vrednosti sredstava ili povećanje obaveza.

Rashodi obuhvataju poslovne rashode, finansijske rashode i ostale rashode (uključujući i rashode po osnovu obezvređenja imovine).

U okviru **poslovnih rashoda** iskazuje se: nabavna vrednost prodate robe, troškovi materijala, troškovi zarada, troškovi proizvodnih usluga, nematerijalni troškovi, troškovi amortizacije i rezervisanja i dr.

Finansijski rashodi obuhvataju finansijske rashode od povezanih pravnih lica, pozitivne kursne razlike, rashode kamata i druge finansijske rashode.

U okviru ostalih rashoda, pored drugih ostalih rashoda, iskazuju se i gubici koji mogu, ali ne moraju, da proisteknu iz uobičajenih aktivnosti Društva. Gubici (na primer, manjkovi ili gubici nastali prodajom sredstava po nižoj vrednosti od knjigovodstvene) predstavljaju smanjenje ekonomskih koristi i, kao takvi, po svojoj prirodi, nisu različiti od drugih rashoda.

7.5. Kamata i drugi troškovi pozajmljivanja

Troškovi pozajmljivanja su kamata i drugi troškovi koje Društvo ima u vezi sa pozajmljivanjem sredstava.

Na osnovu relevantnih odredbi MRS 23 - Troškovi pozajmljivanja, kamata i drugi troškovi pozajmljivanja se priznaju kao rashod u periodu u kojem su nastali, osim u slučaju kada su direktno pripisivi sticanju, izgradnji ili proizvodnji određenog sredstva koje se kvalifikuje (sredstvo kojem je potreban značajan vremenski period da bi bilo spremno za svoju nameravanu upotrebu ili prodaju), kada se kamata i drugi troškovi pozajmljivanja kapitalizuju kao deo nabavne vrednosti (cene koštanja) tog sredstva.

7.6. Porez na dobitak

Porez na dobitak se računovodstveno evidentira kao zbir:

- tekućeg poreza i
- odloženog poreza.

Tekući porez je iznos obaveze za plativ (povrativ) porez na dobitak koji se odnosi na oporezivi dobitak (poreski gubitak) za period. Drugim rečima, tekući porez je plativ porez na dobitak koji je utvrđen u poreskoj prijavi za porez na dobitak, u skladu sa poreskim propisima.

Odloženi porez se ispoljava u vidu:

- odloženih poreskih sredstava ili
- odloženih poreskih obaveza.

Odloženi porez se knjigovodstveno evidentira na osnovu relevantnih odredbi MRS 12 - Porezi na dobitak, kojima je, između ostalog, precizirano da se *odložena poreska sredstva i odložene poreske obaveze ne diskontuju*.

Odložena poreska sredstva su iznosi poreza na dobitak nadoknadivi u budućim periodima koji se odnose na:

- odbitne privremene razlike,
- neiskorišćene poreske gubitke prenete na naredni period i
- neiskorišćeni poreski kredit prenet na naredni period.

Za sredstva koja podležu amortizaciji, odložena poreska sredstva priznaju se za sve **odbitne privremene razlike** između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu amortizaciji i njihove poreske osnovice (vrednosti koji su dodeljeni tim sredstvima za poreske svrhe). Odbitna privremena razlika postoji kada je knjigovodstvena vrednost sredstava manja od njihove poreske osnovice. U tom slučaju se priznaju odložena poreska sredstva, pod uslovom da se proceni da je verovatno da će u budućim periodima postojati oporeziva dobit za čije umanjeње će Društvo moći da iskoristi odložena poreska sredstva.

Odloženo poresko sredstvo po osnovu **neiskorišćenih poreskih gubitaka** priznaje se samo ukoliko rukovodstvo proceni da će u narednim periodima Društvo imati oporezivu dobit, koja će moći da bude umanjena po osnovu neiskorišćenih poreskih gubitaka.

Odloženo poresko sredstvo po osnovu **neiskorišćenog poreskog kredita** za ulaganja u osnovna sredstva se priznaje samo do iznosa za koji je verovatno da će u budućim periodima biti ostvarena oporeziva dobit u poreskom bilansu, odnosno obračunati porez na dobit za čije umanjeње će moći da se iskoristi neiskorišćeni poreski kredit.

Odložena poreska sredstva mogu da se priznaju i po drugim osnovama za koje se u Društvu utvrdi da će iznosi poreza na dobitak biti nadoknadivi u budućim periodima (na primer, za rezervisanja za nedospele otpremnine prilikom redovnog odlaska u penziju, koja su određena shodno relevantnim odredbama MRS 19).

Odložene poreske obaveze su iznosi poreza na dobitak plativi u budućim periodima u odnosu na oporezive privremene razlike.

Po pitanju sredstava koja podležu amortizaciji, odložene poreske obaveze se priznaju uvek kada postoji oporeziva privremena razlika između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu amortizaciji i njihove poreske osnovice. Oporeziva privremena razlika nastaje u slučajevima kada je knjigovodstvena vrednost sredstava veća od njihove poreske osnovice.

Oporeziva privremena razlika utvrđuje se na datum bilansa stanja i utvrđuje se primenom propisane (ili očekivane) poreske stope poreza na dobit Društva na iznos oporezive privremene razlike.

Odložena poreske obaveze mogu da se priznaju i po drugim osnovama za koje se u Društvu utvrdi da će iznosi poreza na dobitak biti plativi u budućim periodima u odnosu na oporezive privremene razlike.

7.7. Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja (imovina) su sredstva bez fizičke suštine, koja se mogu identifikovati, kao što su: licence, koncesije, patent, ulaganja u razvoj, žigovi i sl. Imovina ispunjava kriterijum mogućnosti identifikovanja kada je: odvojiva, odnosno kada se može odvojiti od Društva i prodati, preneti, licencirati, iznajmiti ili razmeniti, bilo pojedinačno ili zajedno sa povezanim ugovorom, imovinom ili obavezom; ili nastaje po osnovu ugovornih ili drugih zakonskih prava, bez obzira da li su ta prava prenosiva ili odvojiva od Društva ili od drugih prava ili obaveza.

Da bi se nematerijalno ulaganje priznalo, neophodno je da budu ispunjeni zahtevi propisani MRS 38 - Nematerijalna imovina, odnosno:

- da je verovatno da će se buduće ekonomske koristi, pripisive imovini, uliti u Društvo;
- da Društvo ima mogućnost kontrole nad tom imovinom i

- da se nabavna vrednost (cena koštanja) može pouzdano odmeriti.

Knjigovodstveno priznavanje interno generisane nematerijalne imovine je uslovljena procenom da li je rezultanta:

- faze istraživanja ili
- faze razvoja.

Nematerijalna imovina koja proističe iz *istraživanja, ili iz faze istraživanja internog projekta*, se ne priznaje kao nematerijalno ulaganje. Izdaci po osnovu istraživanja, ili izdaci koji nastanu u fazi istraživanja internog projekta, se priznaju kao rashod u periodu u kojem su izdaci nastali.

Cena koštanja interno generisane nematerijalne imovine koja proističe iz *razvoja* (ili iz faze razvoja internog projekta) uključuje sve direktno pripisive troškove neophodne za kreiranje, proizvodnju i pripremu imovine za funkcionisanje na način kako je rukovodstvo Društva predvidelo.

Početno merenje nematerijalnog ulaganja vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja).

Naknadno merenje nematerijalnog ulaganja, nakon početnog priznavanja, vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja) umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke od umanjenja vrednosti (shodno relevantnim odredbama MRS 36 - Umanjenje vrednosti imovine).

Amortizacija nematerijalne imovine je uslovljena procenom da li je koristan vek trajanja:

- neograničen ili
- ograničen.

Nematerijalna imovina ne podleže proceni ako se proceni da je koristan vek trajanja neograničen, to jest ako se na osnovu analize svih relevantnih faktora ne može predvideti završetak perioda kada se očekuje da će nematerijalna imovina generisati prilive neto tokova gotovine u Društvo.

7.8. Nekretnine, postrojenja i oprema

Kao **nekretnine, postrojenja i oprema** priznaju se materijalna sredstva koja se: koriste u proizvodnji, za isporuku dobara, za pružanje usluga, za

iznajmljivanje drugima, ili u administrativne svrhe; i za koja se očekuje da će se koristiti duže od jednog obračunskog perioda.

Navedeno opšte načelo za priznavanje nekretnina, postrojenja i opreme se ne primenjuje samo u slučajevima kada se radi o priznavanju sredstava manje vrednosti (na primer, rezervni delovi i oprema za servisiranje), koji se iskazuju na zalihama. Stavljanjem u upotrebu ovih sredstava njihova se celokupna vrednost prenosi na troškove perioda.

Nekretnine, postrojenja i oprema se priznaju kao sredstvo: ako je verovatno da će se buduće ekonomske koristi povezane sa tim sredstvom prilivati u Društvo i ako se nabavna vrednost (cena koštanja) tog sredstva može pouzdano odmeriti.

Početno merenje nekretnina, postrojenja i opreme vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja), koja obuhvata: nabavnu cenu i sve zavisne troškove nabavke, to jest sve direktno pripisive troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti.

Naknadno merenje nekretnina, postrojenja i opreme vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja) umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke zbog umanjenja vrednosti (shodno MRS 36).

7.9. Finansijski lizing

Lizing je sporazum po kojem davalac lizinga prenosi na korisnika lizinga pravo korišćenja sredstva za dogovoreni vremenski period u zamenu za plaćanje ili niz plaćanja.

U slučaju **finansijskog lizinga**, shodno odredbama MRS 17 - Lizing, korisnik lizinga **početno merenje** vrši tako što priznaje kao sredstvo i obavezu u svom bilansu stanja, u iznosima koji su na početku trajanja lizinga jednaki fer vrednosti sredstava koja su predmet lizinga, ili po sadašnjoj vrednosti minimalnih plaćanja za lizing, ako je ona niža. *Fer vrednost* je iznos po kojem se predmet lizinga može razmeniti između upoznatih, voljnih strana u okviru nezavisne transakcije.

Prilikom izračunavanja sadašnje vrednosti minimalnih plaćanja za lizing, *diskontna stopa* se generalno utvrđuje na osnovu kamatne stope sadržane u lizingu. Ako se kamatna stopa ne može utvrditi, kao diskontna stopa koristi

se inkrementalna kamatna stopa na zaduživanje, to jest očekivana kamatna stopa koju bi Društvo platilo u slučaju pozajmljivanja sredstava na sličan rok i sa sličnim garancijama za kupovinu sredstava koje je predmet lizinga.

Svi inicijalni direktni troškovi korisnika lizinga dodaju se iznosu koji je priznat kao sredstvo.

Po pitanju **naknadnog merenja**, minimalna plaćanja lizinga treba podeliti između finansijskih troškova i smanjenja neizmirene obaveze. Finansijski trošak se alocira na periode tokom trajanja lizinga, tako da se ostvaruje konstantna periodična kamatna stopa na preostali saldo obaveze.

7.10. Amortizacija nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme

Amortizacijom se iznos sredstava (nematerijalnih sredstava, nekretnina, postrojenja i opreme) koji se amortizuje vremenski alocira u toku korisnog veka trajanja sredstava.

Koristan vek trajanja sredstva se u Društvu određuje primenom vremenskog metoda, tako da se koristan vek trajanja sredstava može razumeti kao vremenski period tokom kojeg se očekuje da je sredstvo raspoloživo Društvu za upotrebu i korišćenje.

Iznos koji se amortizuje, odnosno nabavna vrednost ili drugi iznos koji zamenjuje tu vrednost u finansijskim izveštajima Društva; se sistematski alocira tokom korisnog veka trajanja sredstava.

Za sredstvo pribavljeno putem finansijskog lizinga, amortizacija se obračunava kao i za druga sredstva, osim kada se ne zna da li će Društvo steći pravo vlasništva nad tim sredstvom, kada se sredstvo u potpunosti amortizuje u kraćem periodu od trajanja lizinga i korisnog veka trajanja.

Amortizacija se vrši **primenom metoda pravolinijskog otpisa** (proporcionalna metoda), a **obračun amortizacije počinje** kada sredstvo postane raspoloživo za upotrebu, odnosno kada se nalazi na lokaciji i u stanju spremnom za poslovanje na način kako je to predviđeno u Društvu.

Amortizacija se ne obračunava za sredstva koja vremenom ne gube na vrednosti (na primer, umetnička dela) ili sredstva koja imaju neograničeni vek trajanja.

Za potrebe sastavljanja poreskog bilansa, to jest za poreske svrhe, amortizacija sredstava se vrši prema važećim zakonskim propisima.

7.11. Umanjenje vrednosti nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme

Na svaki datum bilansa stanja se od strane kompetentnih osoba, iz ili van Društva, proverava da li postoje indicije da je knjigovodstvena vrednost nekog sredstva (nematerijalnog sredstva, nekretnina, postrojenja i opreme) umanjena, to jest da li knjigovodstvena vrednost premašuje nadoknadiivi iznos tog sredstva.

Ako naznake o umanjenju vrednosti postoje, shodno relevantnim odredbama MRS 36, vrši se procena nadoknativog iznosa tog sredstva.

Nadoknadiivi iznos je viša vrednost od:

- fer vrednosti, umanjena za troškove prodaje; i
- upotrebne vrednosti.

Fer vrednost umanjena za troškove prodaje je očekivana neto prodajna cena tog sredstva, odnosno to je iznos koji se može dobiti prodajom nekog sredstva u nezavisnoj transakciji između upoznatih, voljnih strana, umanjena za troškove otuđenja.

Upotrebna vrednost je sadašnja vrednost procenjenih budućih novčanih tokova za koje se očekuje da će nastati iz kontinuirane upotrebe imovine kroz njen koristan vek trajanja, te prodaje na kraju veka trajanja. Diskontna stopa koja se koristi pri utvrđivanju sadašnje vrednosti odražava tekuće tržišne procene vremenske vrednosti novca, kao i rizike specifične za to sredstvo.

Nadoknadiivi iznos se procenjuje za svako zasebno sredstvo ili, ako to nije moguće, za jedinicu koja generiše gotovinu kojoj to sredstvo pripada. Jedinica koja generiše gotovinu je najmanja prepoznatljiva grupa sredstava koja generiše prilive gotovine koji su u najvećoj meri nezavisni od priliva gotovine drugih sredstava ili grupa sredstava.

Ako se utvrdi da je došlo do umanjenja vrednosti, knjigovodstvena vrednost se svodi na nadoknadiivi iznos. Gubitak zbog umanjenja se knjigovodstveno obuhvata na sledeći način:

- u slučaju da je prethodno za to sredstvo formirana revalorizacijska rezerva, smanjivanjem revalorizacionih rezervi; i
- u slučaju da prethodno za to sredstvo nije formirana revalorizacijska rezerva, kao rashod perioda.

7.12. Investicione nekretnine

Investicijska nekretnina je nekretnina koju drži vlasnik ili korisnik lizinga u okviru finansijskog lizinga u cilju ostvarivanja prihoda od zakupnina, ili porasta vrednosti kapitala, ili i jednog i drugog, a ne za:

- korišćenje u proizvodnji, pri nabavci dobara i usluga, ili u administrativne svrhe; ili
- prodaju u okviru redovnog poslovanja.

Investicijska nekretnina se, shodno odredbama iz MRS 40 - Investicione nekretnine, priznaje kao sredstvo: ako je verovatno da će Društvo u budućnosti ostvariti ekonomsku korist od te investicione nekretnine; i ako se njena nabavna vrednost (cena koštanja) može pouzdano odmeriti.

Početno merenje investicione nekretnine prilikom sticanja (nabavke) vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja), pri čemu se zavisni troškovi nabavke uključuju u nabavnu vrednost.

Naknadni izdatak koji se odnosi na već priznatu investicionu nekretninu pripisuje se iskazanom iznosu investicione nekretnine ako ispunjava uslove da se prizna kao stalno sredstvo, to jest ako je vek trajanja izdatka duži od jednog obračunskog perioda, ako je verovatno da će se buduće ekonomske koristi povezane sa tim izdatkom priliti u Društvo i ako se nabavna vrednost (cena koštanja) tog izdatka može pouzdano odmeriti.

Nakon početnog priznavanja, **naknadno merenje investicione nekretnine** se vrši po fer (poštenoj) vrednosti, pod kojom se podrazumeva njena tržišna vrednost, odnosno najverovatnija vrednost koja realno može da se dobije na tržištu, na dan bilansa stanja.

Promena fer vrednosti investicione imovine tokom određenog perioda se uključuje u rezultat perioda u kojem je povećanje/smanjenje nastalo.

Investicione nekretnine *ne podležu obračunu amortizacije niti se na njima vrši procena umanjenja vrednosti imovine.*

7.13. Zalihe

Zalihe su sredstva: koja se drže za prodaju u uobičajenom toku poslovanja, koja su u procesu proizvodnje, a namenjene su za prodaju; ili u obliku osnovnog i pomoćnog materijala koji se troši u proizvodnom procesu ili prilikom pružanja usluga.

Zalihe obuhvataju: osnovni i pomoćni materijal (uključujući i rezervne delove, alat i inventar) koji će biti iskorišćeni u procesu proizvodnje, nedovršene proizvode čija je proizvodnja u toku, gotove proizvode koje je proizvelo Društvo i robu.

Zalihe se (shodno MRS 2 - Zalihe) **odmeravaju** po nižoj vrednosti od:

- nabavne vrednosti (cene koštanja) i
- neto ostvarive vrednosti.

Nabavna vrednost (cena koštanja) obuhvata sve:

- troškove nabavke,
- troškove konverzije i
- druge troškove nastale u procesu dovođenja zaliha na sadašnju lokaciju i stanje.

Troškovi nabavke materijala, koji su osnov za vrednovanje zaliha materijala, obuhvataju nabavnu cenu, uvozne dažbine i druge fiskalne izdatke (osim onih koje Društvo može naknadno da povрати od poreskih vlasti, kao što je, na primer, porez na dodatu vrednost koji Društvo može odbiti kao prethodni porez), troškove prevoza, manipulativne troškove i druge troškove koji se mogu direktno pripisati nabavci materijala. Popusti, rabati i druge slične stavke oduzimaju se pri utvrđivanju troškova nabavke.

Vrednovanje izlaska materijala prilikom njihovog trošenja vrši se primenom **FIFO metode**, koja polazi od pretpostavke da se stavke zaliha materijala koje su najranije nabavljene najranije i utroše u proizvodnom procesu.

Po pitanju priznavanja sredstava manje vrednosti (na primer, rezervni delovi i oprema za servisiranje), njihovim stavljanjem u upotrebu njihova celokupna vrednost (100% otpis) se prenosi na troškove perioda.

Troškovi konverzije i drugi troškovi nastali u procesu dovođenja zaliha na sadašnju lokaciju i stanje, su značajni prilikom vrednovanja zaliha nedovršene proizvodnje i zaliha gotovih proizvoda. U ove troškove spadaju: troškovi direktnog rada, troškovi direktnog materijala i indirektni, odnosno opšti proizvodni troškovi.

Suštinski, vrednovanje zaliha gotovih proizvoda i zaliha nedovršene proizvodnje nastaje kao rezultat računovodstva troškova i učinaka (proizvodno računovodstvo). Preciznije, zalihe nedovršene proizvodnje i zalihe gotovih proizvoda, koja nastaju kao rezultat proizvodnog procesa, vode se po standardnoj ceni koštanja. Razlika između vrednosti zaliha po stvarnoj ceni koštanja utvrđena nakon pogonskog obračuna i vrednosti zaliha po standardnoj ceni koštanja predstavlja odstupanje od cene gotovih proizvoda.

Neto ostvariva vrednost je procenjena cena prodaje u okviru redovnog poslovanja umanjena za troškove dovršenja i procenjene troškove neophodne za realizaciju prodaje. Prilikom procene neto ostvarive vrednosti polazi se od najpouzdanijih dokaza raspoloživih u vreme procene o iznosima po kojima se zalihe mogu realizovati.

Iznos bilo kog otpisa zaliha na neto ostvarivu vrednost i svi gubici zaliha se priznaju kao rashod u periodu u kom je nastao otpis ili gubitak.

7.14. Stalna sredstva namenjena prodaji

Društvo priznaje i iskazuje stalno sredstvo (ili raspoloživu grupu) kao **sredstvo namenjeno prodaji**, ako se njegova knjigovodstvena vrednost može prvenstveno povratiti prodajnom transakcijom, a ne daljim korišćenjem. Da bi se ovaj zahtev smatrao ispunjenim:

- sredstvo mora da bude dostupno za momentalnu prodaju u svom trenutnom stanju, isključivo pod uslovima koji su uobičajeni za prodaju takve imovine (ili grupe za otuđenje); i
- prodaja sredstva mora biti vrlo verovatna.

Stalno sredstvo koje je priznato kao sredstvo namenjeno prodaji **meri se** (iskazuje) po nižem iznosu od:

- knjigovodstvene vrednosti i
- fer (poštene) vrednosti umanjene za troškove prodaje.

Knjigovodstvena vrednost je sadašnja (neotpisana) vrednost iskazana u poslovnim knjigama Društva.

Fer (poštena) vrednost je iznos za koji sredstvo može da bude razmenjeno između obaveštenih i voljnih strana u nezavisnoj transakciji, to jest tržišna vrednost na dan prodaje.

Troškovi prodaje su troškovi koji se mogu direktno pripisati prodaji sredstva.

Otpisana sredstva, kao i sredstva čija je neotpisana (knjigovodstvena) vrednost beznačajna, neće biti priznato kao sredstvo namenjeno prodaji.

7.15. Finansijski instrumenti

Finansijski instrumenti uključuju finansijska sredstva i obaveze koje se evidentiraju u bilansu stanja Društva, počevši od momenta kada Društvo ugovornim obavezama postane vezano za finansijski instrument, a zaključno sa gubitkom kontrole nad pravima koja proizilaze iz finansijskog sredstva (realizacijom, isticanjem, ustupanjem itd.), to jest sa izmirenjem, ukidanjem ili isticanjem finansijske obaveze.

Finansijska sredstva i finansijske obaveze, shodno odredbama MRS 32, mogu imati veliki broj javnih oblika, kao što su: gotovina, instrument kapitala drugog entiteta, ugovorno pravo primanja gotovine, drugog finansijskog sredstva ili razmene finansijskih sredstava i obaveza sa drugim entitetom koji su za Društvo potencijalno povoljni; ugovorna obaveza davanja gotovine ili drugog finansijskog sredstva drugom entitetu, ili pravo razmenjivanja finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza sa drugim entitetom prema potencijalno nepovoljnim uslovima za Društvo itd.

Iskazivanje i knjigovodstveno evidentiranje vezano za finansijske instrumente je uslovljeno njihovom klasifikacijom koju, shodno karakteristikama finansijskih instrumenta, vrši rukovodstvo Društva.

Pri klasifikaciji svakog pojedinačnog finansijskog instrumenta, rukovodstvo Društva može da ga klasifikuje u jednu od četiri moguće vrste finansijskih instrumenata koje su precizirane odredbama MRS 39, i to:

- finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha,
- investicije koje se drže do dospeća,

- krediti (zajmovi) i potraživanja i
- finansijska sredstva raspoloživa za prodaju.

Finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha obuhvataju finansijska sredstva i obaveze čije se promene fer vrednosti evidentiraju kao prihodi ili rashodi u bilansu uspeha.

Finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza klasifikovana u ovu kategoriju treba da ispuni bilo koji od sledećih uslova:

- klasifikovano je kao ono koje se drži radi trgovanja ili
- posle početnog priznanja naznačeno je da se u Društvu razvrstava i iskazuje kao finansijsko sredstvo (obaveza) kroz bilans uspeha.

Finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza se klasifikuje kao ono koje se drži radi trgovanja ako je: stečeno ili nastalo prvenstveno radi prodaje ili ponovne kupovine u bliskoj budućnosti, deo portfelja identifikovanih finansijskih instrumenata kojima se zajedno upravlja i za koje postoji dokaz o nedavnom aktuelnom modelu kratkoročnog ostvarenja dobitka, ili derivat (osim derivata koji je instrument „*hedžinga*“).

Društvo može da naznači da se finansijski instrument iskazuje kroz bilans uspeha samo kada to rezultira relevantnijim informacijama, budući da se eliminiše ili u značajnoj meri otklanja nedoslednost odmeravanja ili priznavanja koja bi inače nastala usled odmeravanja sredstava ili obaveza, ili priznavanja dobitaka ili gubitaka, po različitim osnovama; ili se grupom finansijskih sredstava, finansijskih obaveza ili oboma upravlja i njihove performanse se procenjuju na osnovu fer vrednosti, u skladu sa dokumentovanom strategijom upravljanja rizikom ili investiranja, i informacije o grupi se interno sačinjavaju prema toj osnovi za ključne rukovodioce Društva.

Investicije koje se drže do dospeća su nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili odredivim isplatama i fiksnim dospećem koja Društvo definitivno namerava i može da drži do dospeća, osim onih koje Društvo nakon početnog priznavanja naznači po fer vrednosti kroz bilans uspeha ili kao raspoložive za prodaju i onih koja zadovoljavaju definiciju zajmova i potraživanja.

Kredit (zajmovi) i **potraživanja** su nederivatna finansijska sredstva Društva sa fiksnim ili odredivim isplatama koja nisu kotirana na aktivnom tržištu osim:

- sredstava za koja Društvo ima nameru da ih proda odmah ili u kratkom roku i koja bi onda bila klasifikovana kao sredstva koja se drže radi trgovanja,
- sredstava koja posle početnog priznavanja Društvo naznači po fer vrednosti kroz bilans uspeha i
- sredstava za koja imalac ne može u značajnoj meri povratiti svoju celokupnu početnu investiciju, koja će biti klasifikovana kao raspoloživa za prodaju.

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju su nederivatna finansijska sredstva koja su naznačena kao raspoloživa za prodaju i nisu klasifikovana u prethodno naznačene vrste finansijskih instrumenata.

Pri **početnom odmeravanju** finansijskog instrumenta, Društvo odmeravanje vrši po fer vrednosti uvećanoj, u slučaju da finansijski instrument nije naznačen za odmeravanje po fer vrednosti sa promenama fer vrednosti kroz bilans uspeha, za troškove transakcije koji se mogu direktno pripisati sticanju ili emitovanju finansijskog sredstva ili finansijske obaveze.

Naknado odmeravanje finansijskih instrumenata vrši se po fer vrednostima, bez oduzimanja troškova transakcije koji mogu nastati prodajom ili pri drugom otuđenju, osim za sledeća finansijska sredstva:

- zajmove i potraživanja, koji se odmeravaju po amortizovanoj vrednosti korišćenjem metoda efektivne kamate;
- investicije koje se drže do dospeća, koje se odmeravaju po amortizovanoj vrednosti korišćenjem metoda efektivne kamate; i
- investicije u instrumente kapitala koji nemaju kotiranu tržišnu cenu na aktivnom tržištu i čija se fer vrednost ne može pouzdano odmeriti, koji se odmeravaju po nabavnoj vrednosti.

Fer vrednost sredstva je iznos za koji se sredstvo može razmeniti ili obaveza izmiriti u slučaju obaveštenih, voljnih strana u okviru nezavisne transakcije. Ako za finansijski instrument postoji aktivno tržište, fer vrednost se određuje shodno informacijama sa tog tržišta; a ako ne postoji aktivno tržište, fer vrednost se određuje tehnikama procene preciziranim relevantnim odredbama MRS 39. Pozitivni (negativni) efekti promene fer vrednosti se, za finansijske instrumente iskazane po fer vrednosti kroz bilans uspeha,

iskazuju kao dobitak (gubitak) u periodu nastanka promene; a kod finansijskih instrumenata raspoloživih za prodaju, iskazuju se u okviru nerealizovanih dobitaka/gubitaka po osnovu hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju sve do momenta prodaje, kada se efekti prenose u dobitak (gubitak). Izuzetak od navedenog su troškovi od trajnog obezvređenja i devizni dobici (gubici) koji se za finansijske instrumente klasifikovane kao raspoložive za prodaju odmah priznaju u dobitak (gubitak).

Amortizovana vrednost je sadašnja vrednost svih očekivanih budućih gotovinskih isplata ili primanja tokom očekivanog roka trajanja finansijskog instrumenta. Pri izračunavanju amortizovane vrednosti finansijskog instrumenta koristi se metod diskontovanja uz primenu efektivne kamatne stope. Pozitivni (negativni) efekti promene amortizovane vrednosti finansijskih instrumenata se priznaju u momentu prestanka priznavanja finansijskog instrumenta, osim u slučaju da je došlo do umanjenja vrednosti, kada se gubitak odmah priznaje.

7.16. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Najlikvidniji oblici finansijskih sredstava Društva predstavljaju **gotovina i gotovinski ekvivalenti**, koji se procenjuju po nominalnoj, to jest po fer vrednosti. U okviru gotovine i gotovinskih ekvivalenata Društva iskazuju se: sredstva na računima kod banaka, gotovina u blagajni i dr., i visoko likvidna sredstva sa vrlo kratkim rokom dospeća, a koja se mogu brzo konvertovati u gotovinu, uz beznačajan rizik od promene vrednosti.

7.17. Kratkoročna potraživanja

Kratkoročna potraživanja obuhvataju potraživanja od povezanih pravnih lica (zavisnih i pridruženih), kao i potraživanja od ostalih pravnih i fizičkih lica u zemlji i inostranstvu, po osnovu prodaje proizvoda, robe i usluga; za koje se očekuje da će biti realizovana u roku od 12 meseci od datuma bilansiranja. *Kratkoročna potraživanja od kupaca* mere se po vrednosti iz originalne fakture. Ako se vrednost u fakturi iskazuje u stranoj valuti, vrši se preračunavanje u funkcionalnu valutu po srednjem kursu važećem na dan transakcije. Promene deviznog kursa od datuma transakcije do datuma naplate potraživanja iskazuju se kao kursne razlike u korist prihoda ili na teret rashoda. Potraživanja iskazana u stranoj valuti se na dan bilansa stanja

preračunavaju prema važećem srednjem kursu, a kursne razlike se priznaju kao prihod ili rashod perioda.

U Društvu se na dan bilansa stanja za svako pojedinačno potraživanje vrši procena realnosti potraživanja, kao i verovatnoće njegove naplate, odnosno za svako pojedinačno potraživanje se vrši procena da li je došlo do umanjenja vrednosti.

Prilikom **procene umanjenja vrednosti potraživanja**, smatra se da je Društvo pretrpelo gubitke zbog umanjenja vrednosti ako postoji objektivni dokaz (na primer, velike finansijske teškoće dužnika, neuobičajeno kršenje ugovora od strane dužnika, potencijalno bankrotstvo dužnika i sl.) umanjenja vrednosti kao rezultat događaja koji se odigrao posle prvobitnog priznavanja sredstava i taj nastanak gubitka ima uticaj na procenjene buduće tokove gotovine od finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava koji se mogu pouzdano proceniti. Ako nema objektivnih dokaza, osobe koje vrše procenu koriste svoje iskustvo i rasuđivanje za procenu naplativosti potraživanja.

Ako se proceni da je došlo do umanjenja vrednosti kratkoročnih potraživanja vrši se njihov:

- indirektan otpis ili
- direktan otpis.

Indirektan otpis potraživanja od kupaca, na teret rashoda Društva, se vrši preko računa ispravke vrednosti. Odluku o indirektnom otpisu (ispravci vrednosti) potraživanja od kupaca preko računa ispravke vrednosti, na predlog Komisije za otpis i rashod, donosi Upravni odbor Društva.

Direktan otpis potraživanja od kupaca se vrši ako je nenaplativost izvesna i dokumentovana (na primer, Društvo nije uspelo sudskim putem da izvrši naplatu potraživanja). Odluku o direktnom otpisu potraživanja od kupaca, na osnovu predloga računopolagača, nakon razmatranja i predloga Komisije za otpis i rashod, donosi Upravni odbor Društva.

Indirektan i direktan otpis potraživanja se vrši samo na osnovu relevantnih okolnosti i stanja koja su postojala na datum bilansa stanja. Gubici očekivani kao rezultat budućih događaja, to jest događaja nakon datuma bilansa stanja, bez obzira koliko verovatni, se ne priznaju, već se obelodanjuju u Napomenama uz finansijske izveštaje.

7.18. Finansijski plasmani

Kratkoročni finansijski plasmani obuhvataju kredite, hartije od vrednosti i ostale kratkoročne finansijske plasmane sa rokom dospeća, odnosno prodaje do godinu dana od datuma bilansa stanja.

U okviru kratkoročnih finansijskih plasmana iskazuje se i deo datih dugoročnih kredita Društva čija se naplata očekuje u roku od godinu dana od datuma bilansa stanja.

U okviru **dugoročnih finansijskih plasmana** iskazuju se ulaganja u dugoročna finansijska sredstva, kao što su dugoročni krediti, reprogramirana dugoročna potraživanja na osnovu dogovora postignutih sa kupcima, hartije od vrednosti i ostali dugoročni finansijski plasmani; sa rokom dospeća dužim od godinu dana od dana bilansa.

Po pitanju naknadnog odmeravanja dugoročnih finansijskih plasmana, relevantna je klasifikacija koje rukovodstvo Društva vrši shodno karakteru finansijskog instrumenta (finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha, investicije koje se drže do dospeća, krediti (zajmovi) i potraživanja i finansijska sredstva raspoloživa za prodaju).

7.19. Obaveze

Obaveza je rezultat prošlih transakcija ili događaja, čije izmirenje obično podrazumeva odricanje od ekonomskih koristi (resursa) Društva da bi se zadovoljio zahtev druge strane.

Prilikom **vrednovanja obaveza**, a shodno relevantnim odredbama Okvira za pripremu i prezentaciju finansijskih izveštaja, obaveza se priznaje u bilansu stanja: kada je verovatno da će odliv resursa koji sadrže ekonomske koristi imati za rezultat izmirenje sadašnje obaveze i kada iznos za izmirenje može pouzdano da se odmeri. Pored navedenog, pri vrednovanju se uvažava *načelo opreznosti*, pod kojim se podrazumeva uključivanje opreza pri procenjivanju, tako da imovina i prihodi nisu precenjeni, a obaveze ili troškovi potcenjeni. Međutim, načelo opreznosti ne treba da rezultira stvaranjem skrivenih rezervi (na primer, kao posledica namerno precenjenih obaveza ili troškova), obzirom da u tom slučaju finansijski izveštaji ne bi bili neutralni i, stoga, ne bi bili pouzdani.

Obavezama se smatraju: dugoročne obaveze (obaveze prema zavisnim i drugim povezanim pravnim licima; dugoročni krediti i ostale dugoročne obaveze); kratkoročne finansijske obaveze (obaveze prema zavisnim i drugim povezanim pravnim licima, kratkoročni krediti, deo dugoročnih kredita i obaveza koje dospevaju do jedne godine i ostale kratkoročne finansijske obaveze), kratkoročne obaveze iz poslovanja (dobavljači i ostale obaveze iz poslovanja) i ostale kratkoročne obaveze.

Kratkoročnim obavezama se smatraju obaveze za koje se očekuje da će biti izmirene u roku do godinu dana od datuma bilansa stanja, uključujući i deo dugoročnih obaveza koje ispunjavaju navedeni uslov, dok se *dugoročnim obavezama* smatraju obaveze čije se izmirenje očekuje u dužem roku.

Smanjenje obaveza po osnovu sudskih odluka, vanparničnog poravnanja i sl.; vrši se direktnim otpisivanjem.

7.20. Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina

Rezervisanje, **shodno MRS 37** - Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina, predstavlja obavezu neizvesnog vremena dospeća ili iznosa. Društvo priznaje rezervisanje samo ako su ispunjena sledeća tri uslova:

- kada Društvo ima sadašnju obavezu (zakonsku ili izvedenu) kao posledicu prošlog događaja,
- kada je verovatno da će odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi biti zahtevan da se izmiri obaveza i
- kada može da se napravi pouzdana procena iznosa obaveze.

Suština rezervisanja je da se formira samo za obaveze nastale iz prošlih događaja, koje postoje nezavisno od budućih radnji Društva. Otuda, rezervisanja se ne priznaju za buduće poslovne gubitke.

Za svrhu priznavanja rezervisanja, smatra se da je verovatno da će zahtevano izmirivanje obaveza Društva prouzrokovati odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi, kada je verovatnije nego da nije, da će odliv resursa nastati, to jest verovatnoća da će izmirenje tih obaveza Društva prouzrokovati odliv resursa je veća od verovatnoće da neće.

Rezervisanja mogu da se formiraju po različitim osnovama, i to: za troškove u garantnom roku, za troškove obnavljanja prirodnih bogatstava, za zadržane kaucije i depozite, za troškove restrukturiranja, za naknade i druge beneficije

zaposlenih i po drugim osnovama (na primer, za očekivane gubitke koji će nastati po započetim sudskim sporovima).

Prilikom odmeravanja rezervisanja, iznos priznat kao rezervisanje je najbolja procena izdataka Društva zahtevanih da se izmiri sadašnja obaveza na datum bilansa stanja. Drugim rečima, to je iznos koje bi Društvo platilo na datum bilansa stanja da se izmiri obaveza ili da se ta obaveza prenese na treću stranu.

Rezervisanja za troškove i rizike se prate po vrstama, ispituju se na dan svakog bilansa stanja i koriguju tako da odražavaju najbolju sadašnju procenu. Ako više nije verovatno da će odliv resursa biti potreban za izmirenje obaveze, ukida se rezervisanje. Ukidanje, kao i smanjenje rezervisanja, se vrši u korist prihoda.

Kada je učinak vremenske vrednosti novca značajan, iznos rezervisanja predstavlja sadašnju vrednost izdataka za koje se očekuje da će biti potrebni za izmirenje obaveze. Pri izračunavanju sadašnje vrednosti se koriste diskontne stope, to jest stope pre oporezivanja, koje odražavaju tekuće tržišne procene vremenske vrednosti novca i rizike specifične za obavezu.

Potencijalna imovina je moguća imovina koja nastaje po osnovu prošlih događaja i čije postojanje će biti potvrđeno jedino nastankom ili nenastankom jednog ili više neizvesnih budućih događaja koji nisu u potpunosti pod kontrolom Društva.

Potencijalna imovina se ne priznaje u finansijskim izveštajima Društva, već se, u slučaju da je priliv ekonomskih koristi verovatan, vrši njeno obelodanjivanje.

Potencijalna imovina se stalno iznova procenjuje (najmanje na datum bilansa stanja) da bi se obezbedilo da finansijski izveštaji na odgovarajući način odražavaju razvoj predmetnog događaja. Ako postane sigurno da će priliv ekonomskih koristi po osnovu potencijalne imovine nastati, imovina i prihod u vezi sa njom se priznaju u finansijskim izveštajima Društva u periodu u kojem je promena nastala.

Potencijalna obaveza je: moguća obaveza koja nastaje po osnovu prošlih događaja i čije postojanje će biti potvrđeno samo nastankom ili nenastankom jednog ili više neizvesnih budućih događaja koji nisu u potpunosti pod kontrolom Društva; i sadašnja obaveza koja nastaje po osnovu prošlih događaja, ali nije priznata jer nije verovatno da će odliv resursa koji

predstavljaju ekonomske koristi Društva biti zahtevan za izmirenje obaveze ili iznos obaveze ne može da bude dovoljno pouzdano procenjen.

Potencijalna obaveza se ne priznaje u finansijskim izveštajima Društva, već se, u slučaju da je odliv ekonomskih koristi moguć, a mogućnost odliva resursa nije vrlo mala, vrši njeno obelodanjivanje.

Potencijalna obaveza se stalno iznova procenjuje (najmanje na datum bilansa stanja). Kada odliv ekonomskih koristi po osnovu potencijalnih obaveza postane verovatan, rezervisanje i rashod se priznaju u finansijskim izveštajima Društva u periodu u kojem promena verovatnoće nastaje (osim u retkim okolnostima kada pouzdana procena ne može da se napravi).

7.21. Naknade zaposlenima

Po pitanju naknada zaposlenima, obelodaniće se obaveze Društva za:

- poreze i doprinose za obavezno socijalno osiguranje i
- otpremnine.

Sa aspekta poreza i doprinosa za obavezno socijalno osiguranje, Društvo je, u skladu sa propisima koji se primenjuju u Republici Srbiji, obavezno da uplaćuje doprinose raznim državnim fondovima za socijalnu zaštitu. Ove obaveze uključuju doprinose na teret zaposlenih i na teret poslodavca u iznosima koji se obračunavaju primenom propisanih stopa. Društvo ima zakonsku obavezu da obustavi obračunate doprinose iz bruto zarada zaposlenih, kao i da za njihov račun prenese obustavljena sredstva u korist odgovarajućih državnih fondova.

Doprinosi na teret zaposlenih i na teret poslodavca knjiže se na teret troškova Društva u periodu na koji se odnose. Društvo, nakon odlaska zaposlenih u penziju, nema obavezu da im plaća nikakve naknade.

Za procenu rezervisanja po osnovu naknada i drugih beneficija zaposlenih, primenjuju se relevantne odredbe **MRS 19 - Primanja zaposlenih**. Rezervisanja za Naknade i druge beneficije zaposlenih uključuju, na primer: rezervisanja za nedospele otpremnine prilikom redovnog odlaska u penziju i rezervisanja za otpremnine koje se isplaćuju kao rezultat odluke Društva da prekine rad nekog zaposlenog pre uobičajenog datuma penzionisanja ili odluke zaposlenog da dobrovoljno prihvati da je višak, u zamenu za ta primanja.

Prilikom procene obaveza prilikom prestanka zaposlenja, na osnovu relevantnih odredbi MRS 19, stopa koja se koristi za diskontovanje se načelno određuje u skladu sa tržišnim prinosima na datum bilansa stanja za visoko kvalitetne korporativne obveznice.

Alternativno, a što je takođe precizirano MRS 19, sve do momenta dok u Republici Srbiji ne bude postojalo razvijeno tržište za korporativne obveznice, za procenu obaveza Društva prilikom prestanka zaposlenja koristiće se tržišni prinosi (na datum bilansa stanja) državnih obveznica. Valuta i rok korporativnih ili državnih obveznica treba da budu u skladu sa valutom i procenjenim rokom obaveza za primanja po prestanku zaposlenja. Ako Društvo za procenu obaveza prilikom prestanka zaposlenja, usled nerazvijenog tržišta državnih obveznica, kao „reper“ koristi prinos na državne obveznice čiji je rok dospeća kraći od procenjenog roka dospeća isplata po osnovu odnosnih primanja, diskonta stopa se određuje tako što se prinos na „reperne“ hartije od vrednosti procenjuje na duže rokove.

Otpremnine prilikom odlaska u penziju se u Društvu isplaćuje zaposlenima u visini trostrukog iznosa zarade koju su ostvarili za mesec koji prethodi mesecu u kojem se isplaćuje otpremnina (u skladu sa uslovima definisanim Pojedinačnim kolektivnim ugovorom) ili u iznosu definisanom Zakonom o radu ukoliko je to povoljnije za zaposlenog.

8. FINANSIJSKI RIZICI I UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA U DRUŠTVU

Neizvesnost po pitanju budućih događaja je jedna od osnovnih specifičnosti poslovanja u uslovima tržišnog privrednog ambijenta, koja se ogleda u više mogućih, odnosno potencijalnih ishoda. Usled neizvesnosti, to jest usled nepoznavanja i nesigurnosti koji će se od potencijalnih događaja stvarno desiti, pravni subjekti su u poslovanju izloženi raznovrsnim rizicima, a koji mogu imati uticaj na njihovu buduću tržišnu poziciju.

Sa aspekta Društva, postoji veliki broj potencijalnih rizika koji u različitom intenzitetu mogu da imaju negativan uticaj na stanje i poslovanje Društva. Pojedini (specifični) rizici su uslovljeni internim faktorima, kao što su, na primer: *rizik koncentracije*, koji se u slučaju Društva može manifestovati izloženosti ka jednoj ili manjoj grupi kupaca ili dobavljača; *operativni rizik*, koji se manifestuje u mogućnosti nastanka negativnih efekata usled nenamernih i namernih propusta u radu zaposlenih, neodgovarajućih

unutrašnjih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim sistemima u Društvu i sl.; *reputacioni rizik*, pod kojim se podrazumeva mogućnost pogoršanja tržišne pozicije Društva zbog gubitka poverenja, to jest stvaranja negativne slike javnosti (državne institucije, dobavljači, kupci itd.) o poslovanju Društva; *pravni rizik*, koji se ispoljava u mogućnosti nastanka negativnih efekata usled kazni i sankcija proisteklih iz sudskih sporova zbog neispunjavanja ugovornih ili zakonskih obaveza; itd.

Kako je većina ovih, kao i pojedinih ostalih nepomenutih rizika, predmet drugih delova Napomena ili drugih internih akata Društva (na primer, minimiziranje operativnog rizika, putem usvojenih procedura i radnih instrukcija, između ostalog, predmet je Pravilnika o računovodstvu i računovodstvenim politikama Društva), u nastavku će se fokus staviti na razmatranje **finansijskih rizika**, pod kojima se, pre svega, misli na:

- kreditni rizik,
- tržišni rizik i
- rizik likvidnosti.

Finansijski rizici su značajno uslovljeni (eksternim) faktorima koji nisu neposredno pod kontrolom Društva. U tom smislu, na visinu finansijskog rizika značajno utiče stanje okruženja Društva, koje nije opredeljeno samo razvijenošću privrednog okruženja, već i pravnim, finansijskim i drugim relevantnim aspektima koji opredeljuju visinu sistemskih rizika.

Generalno, komparativno posmatrano sa tržištima razvijenih privreda, društva koja posluju na tržištima, kako nedovoljne privredne razvijenosti i makroekonomske stabilnosti, tako i visoke nelikvidnosti, kao što je Republika Srbija, značajno su izložena finansijskim rizicima. Pored navedenog, nedovoljna razvijenost finansijskog tržišta onemogućava korišćenje široke lepeze instrumenata „*hedžinga*“ koja su karakteristična za razvijena tržišta. Tako, na primer, društva koja posluju u Republici Srbiji nemaju mogućnost korišćenja većeg broja derivatnih finansijskih instrumenata u upravljanju finansijskim rizicima, iz razloga što takvi instrumenti nisu u širokoj upotrebi, niti postoji organizovano kontinuirano tržište finansijskih instrumenata.

Upravljanje finansijskim rizicima je sveobuhvatan i pouzdan sistem upravljanja, usmeren ka minimiziranju potencijalnih negativnih uticaja na finansijsko stanje i poslovanje Društva, u uslovima nepredvidivosti finansijskog tržišta.

Uvažavajući ograničenja u upravljanju finansijskim rizicima karakteristična za poslovanje na tržištu Srbije, jasna je neophodnost da se ovoj problematici adekvatno pristupi, što je prepoznato i od strane rukovodstva Društva. Suštinski, upravljanje finansijskim rizicima u Društvu treba da obezbedi da *rizični profil Društva* uvek bude u skladu sa *sklonošću Društva ka rizicima*, odnosno u skladu sa prihvatljivom strukturom i nivoom rizika koje Društvo namerava da preuzima za potrebe ostvarivanja svoje poslovne strategije i ciljeva.

Analizom poslovanja Društva u prethodnom periodu, kao i strukturom pozicija iz bilansa stanja i bilansa uspeha, može se zaključiti da je **Društvo u znatnoj meri izloženo različitim vrstama rizika.**

U nastavku će se prikazati:

- finansijski rizični profil Društva, odnosno procena strukture i nivoa finansijskih rizika kojima je Društvo izloženo u svom poslovanju;
- mere za upravljanje prepoznatim finansijskim rizicima Društva i
- upravljanje rizikom kapitala, koji, iako ne spada ni u jednu od pojedinačnih vrsta finansijskih rizika, u značajnoj meri utiče na visinu svake od razmatranih vrsta rizika.

8.1. Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Društva usled neizvršavanja, u preciziranim rokovima, obaveze dužnika prema Društvu.

Pod kreditnim rizikom se ne podrazumevaju samo dužničko-poverilački odnosi koji proizilaze iz prodaje proizvoda Društva, već i oni kreditni rizici koji proizilaze iz drugih finansijskih instrumenata, kao što su, na primer, potraživanja Društva po osnovu dugoročnih i kratkoročnih finansijskih plasmana.

Društvo ima značajne koncentracije kreditnog rizika naplate potraživanja od kupaca, koji imaju veoma dug period kreditiranja od strane Društva zbog njihove nelikvidnosti.

U narednim tabelama prikazana je:

- struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjenje vrednosti,

Energoprojekt Entel a.d.

- starosna struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjenje vrednosti,
- struktura kratkoročnih potraživanja za koje je izvršeno umanjenje vrednosti.

Struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjenje vrednosti	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Kupci u zemlji</i>		
ELEKTROPRIVREDA SRBIJE	60.187	25.978
B.D.S.P	9.462	11.361
RUDARSKI INSTITUT	1.062	
ENERGOPROJEKT VISOKOGRADNJA	1.115	974
ENERGOPROJEKT HIDROINZINJERING	3.197	347
Ostali	656	928
Svega	75.679	39.588
<i>Kupci u inostranstvu</i>		
ENERGONIGERIJA	5.302	
KOMPANIJA QATAR	45.714	121.172
KOMPANIJA OMAN	42.600	52.878
KOMPANIJA UAE	18.690	45.432
FICHTNER DUBAI	30.011	62.405
KAHRAMA QATAR	65.826	86.397
Ostali		21.836
Svega	208.143	390.120
UKUPNO	283.822	429.708

Starosna struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjenje vrednosti	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Tekuća		
0-30 dana od dospeća	174.391	220.850
30 - 60 dana od dospeća	6.920	200.987
60 - 90 dana od dospeća	95.837	1.981
preko 90 dana od dospeća	6.674	5.890
UKUPNO	283.822	429.708

Nedospela potraživanja od kupaca u iznosu od 174.391 hiljada dinara uglavnom dospevaju u roku od 15 dana nakon izdavanja fakture, shodno dogovorenim uslovima plaćanja.

Struktura kratkoročnih potraživanja za koje je tokom godine izvršeno umanjenje vrednosti	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Kupci u zemlji</i>		
IHP PRAHOVO	208	-
Ostali		
Svega		
UKUPNO	208	

8.2. Tržišni rizik

Tržišni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Društva zbog gubitaka u okviru bilansnih pozicija, nastalih kao posledica negativnih tržišnih kretanja cena i drugih relevantnih finansijskih parametara.

Tržišni rizik se sastoji od tri vrste rizika:

- valutnog rizika,
- kamatnog rizika i
- rizika od promene cena.

Valutni rizik, koji se još naziva devizni rizik ili rizik od promene kursa, je rizik od fluktuiranja fer vrednosti ili budućih tokova gotovine finansijskog instrumenta usled promene deviznih kursa. Valutni rizik se ispoljava kod finansijskih instrumenata koji su označeni u stranoj valuti, to jest u valuti koja je različita od valute (funkcionalne) u kojoj su finansijski instrumenti u finansijskim izveštajima odmereni.

Društvo posluje u međunarodnim okvirima i izloženo je riziku promena kursa stanih valuta koji proističe iz poslovanja sa različitim valutama, prvenstveno dolarom.

Analiza osetljivosti, prezentovana u nastavku, pokazuje da bi negativna promena kurseva značajnije uticala na promenu rezultata Društva, pa se može zaključiti da je **Društvo značajno izloženo valutnom riziku**.

U sledećoj tabeli je, na osnovu podataka iz deviznog podbilansa, iskazana knjigovodstvena vrednost monetarnih sredstava i obaveza.

Sredstva u USD		Obaveze u USD	
2011.	2010.	2011.	2010.
0.000	0.000	0.000	0.000

Obzirom na iskazane razlike u deviznim podbilansima, u narednoj tabeli je urađena analiza osetljivosti Društva na nominalni rast kursa dinara od 10% u odnosu na strane valute. Stopa osetljivosti od 10% predstavlja procenu razumno očekivanih promena u kursovima stranih valuta. Analiza osetljivosti uključuje samo gotovinska sredstva, nenaplaćena potraživanja i neizmirene obaveze iskazane u stranoj valuti, i usklađuje njihovo prevođenje na kraju perioda za potencijalnu depresijaciju ili apresijaciju funkcionalne valute u odnosu na strane valute.

Iako, sa aspekta Društva, valutni rizik obuhvata više različitih valuta (analizom deviznog podbilansa Društva, može se konstatovati da je Društvo najosetljivije na promenu USD, a od ostalih valuta značajan uticaj može da ima promena EUR-a) analiza osetljivosti je urađena na način koji podrazumeva identičnu fluktuaciju svih za Društvo relevantnih valuta.

Uz nepromenjene ostale varijable, *apresijacija nacionalne valute* bi prouzrokovala pozitivan uticaj na rezultat tekućeg perioda zbog pozitivnih efekata neto kursnih razlika između deviznih sredstava i obaveza. Analogno iznetom, uz nepromenjene ostale varijable, *depresijacija nacionalne valute* bi prouzrokovala negativan uticaj na rezultat tekućeg perioda zbog negativnih efekata neto kursnih razlika između deviznih sredstava i obaveza.

Analiza osetljivosti rezultata u slučaju depresijacije nacionalne valute za 10%	u 000 dinara	
	2011.	2010.
NETO UTICAJ NA REZULTAT TEKUĆEG PERIODA	1.620	3.071

Napomena: Neto uticaj na rezultat tekućeg perioda izračunati su na sledeći način: $(\text{Devizna sredstva u USD} - \text{Devizne obaveze u USD}) \times 10\% \times \text{Srednji kurs USD na datum bilansa stanja}$.

Energoprojekt Entel a.d.

Kamatni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na rezultat i kapital Društva zbog nepovoljnih promena kamatnih stopa. Društvo je ovoj vrsti rizika izloženo preko pozicija finansijskih obaveza za kredite uzete sa potencijalno promenljivim kamatnim stopama (Belibor, Euribor), kao i usled odmeravanja zatezne kamate zbog neblagovremenog plaćanja.

U narednoj tabeli prikazani su najznačajniji dobavljači, prema stanju obaveza na datum bilansa stanja Društva.

Struktura obaveza prema dobavljačima	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Dobavljači u zemlji</i>		
ENERGOPROJEKT HOLDING	7.676	6.747
Ostali	3.438	1.389
Svega	11.114	8.136
<i>Dobavljači u inostranstvu</i>		
AGENT JERSEY	2.523	2.473
		2.609
Ostali		
Svega	2.523	5.082
UKUPNO	13.637	13.218

Starosna struktura obaveza prema dobavljačima	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Tekuća		
0-30 dana od dospeća	13.637	13.218
30 - 60 dana od dospeća		
60 - 90 dana od dospeća		
preko 90 dana od dospeća		
UKUPNO	13.637	13.218

Rizik od promene cena je rizik da će fer vrednost ili budući tokovi gotovine finansijskog instrumenta fluktuirati zbog promena tržišnih cena (koje nisu one koje nastaju usled kamatnog ili valutnog rizika), bilo da su te promene prouzrokovane faktorima specifičnim za pojedinačni finansijski instrument

ili njegovog emitenta, ili da faktori utiču na sve slične finansijske instrumente kojima se trguje na tržištu.

8.3. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik da će Društvo imati poteškoća da izmiruje dospеле obaveze, uz održavanje potrebnog obima i strukture obrtnih sredstava i očuvanje dobrog kreditnog boniteta.

U narednoj tabeli su prikazani najznačajniji pokazatelji likvidnosti Društva i to:

- opšti ratio likvidnosti (količnik obrtnih sredstava i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara obrtnih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza;
- rigorozni ratio likvidnosti (količnik likvidnih sredstava, pod kojima se podrazumevaju ukupna obrtna sredstva umanjena za zalihe i aktivna vremenska razgraničenja; i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara likvidnih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza;
- gotovinski ratio likvidnosti (količnik gotovine uvećane za gotovinske ekvivalente i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara gotovinskih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza; i
- neto obrtna sredstva (vrednosna razlika između obrtnih sredstava i kratkoročnih obaveza).

Izvođenje zaključaka o pokazateljima likvidnosti, dobijenih na osnovu racio analize, pored ostalog, podrazumeva njihovo upoređivanje sa zadovoljavajućim opštim standardima, koji su, takođe, prikazani u narednoj tabeli.

<i>Pokazatelji likvidnosti</i>	<i>Zadovoljavajući opšti standardi</i>	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Opšti ratio likvidnosti	2 : 1	4,12	3,06
Rigorozni ratio likvidnosti	1 : 1	1,15	1,03
Gotovinski ratio likvidnosti		0,30	0,54
Neto obrtna sredstva (u hiljadama dinara)	Pozitivna vrednost	443.490	789.483

8.4. Upravljanje rizikom kapitala

Cilj upravljanja rizikom kapitala je da Društvo zadrži sposobnost da nastavi da posluje u neograničeno dugom roku, kako bi se vlasnicima Društva obezbedio zadovoljavajući prinos (profit), uz očuvanje adekvatne strukture izvora sredstava, odnosno dobrog kreditnog boniteta.

Iako postoji više kriterijuma na osnovu kojih se mogu izvoditi zaključci o održivosti pretpostavke o dugoročnoj egzistenciji Društva, sigurno da su rentabilno poslovanje, kao i zadovoljavajuća finansijska struktura, jedni od osnovnih kriterijuma.

Najbolji reprezent **rentabilnosti** je *stopa prinosa na prosečan sopstveni kapital*, koja pokazuje koliko Društvo ostvaruje prinosa na jedan dinar prosečno angažovanih sopstvenih sredstava. Pri izračunavanju ovog pokazatelja rentabilnosti, prosečan sopstveni kapital je određen kao aritmetička sredina vrednosti kapitala na početku i na kraju godine.

Pokazatelji rentabilnosti	iz 000 dinara	
	2011.	2010.
Neto dobitak/gubitak	179.234	40.630
<i>Prosečan kapital</i>		
Kapital na početku godine	677.552	602.140
Kapital na kraju godine	697.094	677.552
Svega	1.374.646	1.279.692
Stopa prinosa na sopstveni kapital	0.26	0.06

Adekvatnost finansijske strukture se ogleda u visini i karakteru zaduženosti.

U narednim tabelama su prikazani najznačajniji pokazatelji finansijske strukture Društva, i to:

- udeo pozajmljenih u ukupnim izvorima sredstava, koji pokazuje koliko je jedan dinar sredstava Društva finansiran iz pozajmljenih izvora; i
- udeo dugoročnih u ukupnim izvorima sredstava, koji pokazuje koliko je jedan dinar sredstava Društva finansiran iz dugoročnih izvora.

Pokazatelji finansijske strukture	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Obaveze	139.955	265.276
Ukupna sredstva	858.180	964.318
Ukupna sredstva		
<i>Dugoročna sredstva</i>		
Kapital	697.094	677.552
Dugoročna rezervisanje i dugoročne obaveze	153.105	278.801
Svega	850.199	956.353
Ukupna sredstva	858.180	964.318
Ukupna sredstva		
Ukupna sredstva	0,48	0,29

Racio neto zaduženosti pokazuje koliko je svaki dinar neto zaduženosti Društva pokriven kapitalom Društva.

Pod neto zaduženošću se podrazumeva razlika između:

- ukupnih (dugoročnih i kratkoročnih) finansijskih obaveza Društva (ukupna pasiva umanjena za kapital, dugoročna rezervisanja i odložene poreske obaveze Društva) i
- gotovine i gotovinskih ekvivalenata.

Parametri za izračunavanje racia neto zaduženosti prema ukupnom kapitalu	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Neto zaduženost</i>		
Finansijske obaveze	139.955	265.276
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	41.406	120.479
Svega	98.549	144.797
Kapital	697.094	677.552
RACIO NETO ZADUŽENOSTI PREMA UKUPNOM KAPITALU	7,09	4,68

9. BILANS USPEHA

9.1. Prihodi od prodaje

Društvo ostvaruje prihod pružanjem usluga na domaćem, struktura prihoda je prikazana u narednoj tabeli.

Struktura prihoda od prodaje	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Prihodi od prodaje povezanim pravnim licima</i>		
Prihodi od prodaje usluga zavisnim pravnim licima	205.765	282.781
Prihodi od prodaje usluga ostalim povezanim pravnim licima	77.472	54.555
Svega	283.237	337.336
<i>Prihodi od prodaje na domaćem tržištu</i>		
Prihodi od prodaje proizvoda	742	467
Prihodi od prodaje usluga	196.981	113.324
Svega	197.723	113.791
<i>Prihodi od prodaje na inostranom tržištu</i>		
Prihodi od prodaje proizvoda		
Prihodi od pružanja usluga	56.640	59.099
Svega	56.640	59.099
UKUPNO	537.600	510.226

Specifikacija najznačajnijih kupaca

naziv kupca	prihod
ELEKTROPRIVREDA SRBIJE	168.299
ENERGOPROJEKT OPREMA	67.765
KOMPANIJE ENTELA	204.553
BDSP	17.143

9.2. Ostali poslovni prihodi

Struktura ostalih poslovnih prihoda	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Prihod od zakupnina	81	78
Ostali poslovni prihodi	26	837
UKUPNO	107	915

Prihod od zakupnina je od izdavanja stana radniku Društva.

9.3. Nabavna vrednost prodate robe

Nabavna vrednost prodate robe se u celokupnom iznosu odnosi na nabavnu vrednost prodate robe zavisnim pravnim licima i to kompanijama u Qataru i Omanu: u 2011. godini je iznosila 742 hiljade RSD, a u 2010. godini 467 hiljade RSD.

9.4. Troškovi materijala

Struktura troškova materijala	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Troškovi materijala za izradu	65	1.216
Troškovi ostalog materijala	9.775	6.458
Troškovi goriva i energije	9.392	8.559
UKUPNO	19.232	16.233

9.5. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi

Struktura troškova zarada, naknada zarada i ostalih ličnih rashoda	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Troškovi zarada</i>		
Troškovi zarada i naknada zarada - bruto	217.950	225.252
Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	48.569	44.562
Svega	266.519	269.814
Troškovi ugovora o delu, autorskih ugovora, ugovora o privremenim i povremenim poslovima i sl.	11.245	7.610
Naknada članovima upravnog i nadzornog odbora	947	1.171
Ostali lični rashodi i naknade	11.807	12.527
UKUPNO	290.518	291.122

U okviru **ostalih ličnih rashoda**, najznačajniji su troškovi Društva po sledećim osnovama:

- troškovi solidarnih pomoći 1.917
- troškovi prevoza na posao 4.312
- troškovi službenih putovanja 3.538

9.6. Troškovi amortizacije

Struktura troškova amortizacije	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Amortizacija nematerijalnih ulaganja	1.396	1.059
Amortizacija nekretnina	3.668	3.668
Amortizacija postrojenja i opreme	9.440	8.879
Amortizacija investicionih nekretnina		
UKUPNO	14.504	13.606

9.7. Troškovi rezervisanja

Struktura troškova rezervisanja	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Troškovi rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih	688	2.878
Dugoročna rezervisanja po osnovu sudskih sporova		
Ostali troškovi rezervisanja		
UKUPNO	688	2.878

Troškovi rezervisanja za otpremnine prilikom odlaska u penziju u 2011. godini jednaki su razlici između, s jedne strane, iznosa rezervisanja za otpremnine na kraju 2011. godine umanjenog za iznos rezervisanja za otpremnine na dan 31.12.2010. godine umanjenog za iznos isplaćenih otpremnina u toku 2011. godine.

Procena rezervisanja na datum bilansa stanja po osnovu MRS 19 (za otpremnine prilikom odlaska u penziju, detaljnije je objašnjena u Napomeni 11.12.

9.8. Troškovi proizvodnih usluga

Struktura troškova proizvodnih usluga	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Troškovi usluga na izradi učinaka	-	12.776
Troškovi transportnih usluga	17.887	14.904
Troškovi investicionog i tekućeg održavanja	3.432	6.903
Troškovi zakupnina	522	3.298
Troškovi sajмова	143	350
Troškovi reklame i propagande	1.876	1.179
Troškovi ostalih usluga	77.982	77.480
UKUPNO	101.842	118.890

U okviru **troškova transportnih usluga**, pored troškova transportnih usluga u zemlji i inostranstvu, iskazani su i troškovi fiksnih telefona, troškovi mobilnih telefona i dr.

Troškovi investicionog i tekućeg održavanja se prvenstveno odnosi na tekuće održavanje i to: opreme (u 2011. Godini 350 hiljada RSD; u 2010. godini 4.303 hiljade RSD), zgrade (u 2011. Godini 2.694 hiljada RSD; u 2010. Godini 2.277 hiljada RSD) i vozila (u 2011. Godini 388 hiljada RSD; u 2010. godini 323 hiljade RSD).

Troškovi zakupnina se, pre svega, odnose na zakup stanova u našim ino zaključcima.

Troškovi reklame i propagande se odnose na:

- troškove promocije (u 2011. Godini 143 hiljade RSD; u 2010. godini 350 hiljada RSD),
- troškove reklame, uključujući i troškove ispitivanja tržišta, kao i troškove izrade prospekata i publikacija (u 2011. Godini 1.876 hiljada RSD; u 2010. godini 1.179 hiljada RSD) i

U okviru **troškova ostalih usluga** najznačajniji deo se odnosi na:

- troškove Holdinga (u 2011. godini 73.696 hiljada RSD; u 2010. godini 70.165 hiljada RSD) i
- komunalne usluge u koje spadaju troškovi vode, čišćenja i dr. (u 2011. Godini 467 hiljada RSD; u 2010. godini 414 hiljada RSD).

Troškovi ostalih usluga se odnose na zaštitu na radu, registraciju vozila, troškove fotokopiranja i dr.
(u 2011. Godini 3.819 hiljada RSD; u 2010. godini 4.384 hiljade RSD)

9.9. Nematerijalni troškovi

Struktura nematerijalnih troškova	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Troškovi neproizvodnih usluga	33.588	22.354
Troškovi reprezentacije	7.500	7.218
Troškovi premija osiguranja	2.919	1.394
Troškovi platnog prometa i bankarskih usluga	9.794	2.240
Troškovi članarina	2.091	627
Troškovi poreza	4.289	4.782
Ostali nematerijalni troškovi	12.467	8.036

U okviru **troškova neproizvodnih usluga** iskazani su troškovi: stručnog usavršavanja zaposlenih, zdravstvenih usluga, advokatskih usluga, konsalting usluga, revizije godišnjih računa i dr.

Troškovi reprezentacije se odnose na ugostiteljske usluge, poklone poslovnim partnerima, troškove reklamnih uzoraka i dr.

Najznačajniji deo **troškova premije osiguranja** se odnosi na troškove osiguranja imovine i lica (u 2011. godini 2.919 hiljada RSD; u 2010. godini 1.394 hiljade RSD)

Od ukupno iskazanih **troškova platnog prometa i bankarskih usluga**: na troškove platnog prometa se odnosi u 2011. godini 128 hiljada RSD (u 2010. godini 873 hiljade RSD), a na troškove bankarskih usluga se odnosi u 2011. godini 8.511 hiljada RSD (u 2010. godini 2.010 hiljada RSD).

Troškovi članarina se gotovo u celokupnom iznosu odnose na članarine Komorama (Privredna komora Srbije i Privredna komora grada Beograda), koje predstavljaju obavezu na isplaćene plate zaposlenih.

U okviru **troškova poreza** iskazani su troškovi: poreza na imovinu, naknada za korišćenje gradskog građevinskog zemljišta, poreza na upotrebu mobilnih

telefona i dr. Najznačajniji deo ovih troškova se odnosi na porez na imovinu i takse za uređenje građevinskog zemljišta (u 2011. Godini 3.682 hiljade RSD; u 2010. godini 4.113 hiljada RSD).

Ostali nematerijalni troškovi se odnose na: takse (administrativne, sudske i dr.), troškove stručne literature, troškove oglasa i tendera i sl.

- troškove sponzorstva (u 2011. godini 2.843 hiljade RSD; u 2010. godini 1.987 hiljada RSD).
- troškove donacija (u 2011. godini 7.338 hiljada RSD; u 2010. Godini 2.179 hiljada RSD).

9.10. Finansijski prihodi

Struktura finansijskih prihoda	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Prihodi od kamata</i>		
Prihodi od kamate iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	-	-
Prihodi od kamate iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima	-	-
Prihodi od kamate po drugim osnovama	582	2.269
Svega	582	2.269
<i>Pozitivne kursne razlike</i>		
Pozitivne kursne razlike iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	2.204	113
Pozitivne kursne razlike iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima		
Pozitivne kursne razlike po drugim osnovama	6.030	14.487
Svega	8.234	14.600
Prihodi od efekata valutne klauzule	1.362	2.410
Učešća u dobitku zavisnih pravnih lica	156.961	6.300
Ostali finansijski prihodi	2.006	6
UKUPNO	169.145	25.585

Najznačajniji deo **prihoda od kamata po drugim osnovama** je posledica kamata od banke za sredstva na računima i plasiranim sredstvima (u 2011. godini 582 hiljade RSD; u 2010. godini 2.269 hiljada RSD).

9.11. Finansijski rashodi

Struktura finansijskih rashoda	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Rashodi kamata</i>		
Rashodi od kamate iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima		
Rashodi od kamate iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima		
Rashodi od kamate po drugim osnovama	46	49
Svega	46	49
<i>Negativne kursne razlike</i>		
Negativne kursne razlike iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima		
Negativne kursne razlike iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima		
Negativne kursne razlike po drugim osnovama	24.636	9.430
Svega	24.636	9.430
Rashodi od efekata valutne klauzule	867	128
Ostali finansijski rashodi	23	4
UKUPNO	25.525	9.511

Najznačajniji deo rashoda po osnovu efekata valutne klauzule se odnosi na negativne efekte po osnovu faktura prema kupcima sa valutnom klauzulom (u 2011. godini 867 hiljada RSD; u 2010. godini 128.hiljada RSD)

Ostali finansijski rashodi se gotovo u celokupnom iznosu odnose na troškove obrade zahteva banke potrebnih za tendere (u 2011. godini 23 hiljade RSD; u 2010. godini 4hiljade RSD).

9.12. Ostali prihodi

Struktura ostalih prihoda	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Ostali prihodi</i>		
Dobici od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme	-	1.542
Dobici od prodaje učešća i dugoročnih hartija od vrednosti	258	
Viškovi		
Naplaćena otpisana potraživanja		8
Prihodi od smanjenja obaveza		
Prihodi po osnovu efekata ugovorene zaštite od rizika		
Prihodi od ukidanja rezervisanja		
Ostali nepomenuti prihodi		4.958
Svega	258	6.508
<i>Prihodi od usklađivanja vrednosti imovine</i>		
Nematerijalne imovine		
Nekretnina, postrojenja i opreme	1.619	30
Dugoročnih finansijskih plasmana i hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju		
Zaliha		
Potraživanja i kratkoročnih finansijskih plasmana		
Ostale imovine akcije Garanta	2.200	
Svega		
UKUPNO OSTALI PRIHODI I PRIHODI OD USKLAĐIVANJA VREDNOSTI IMOVINE	3.819	30
Dobitak poslovanja koje se obustavlja		
Pozitivan efekat promene računovodstvenih politika i ispravke grešaka iz ranijih perioda		
UKUPNO	4.077	6.538

9.13. Ostali rashodi

Struktura ostalih rashoda	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Ostali rashodi</i>		
Gubici od prodaje i rashodovanja nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme	690	79
Gubici od prodaje i rashodovanja materijala		
Manjkovi		
Rashodi po osnovu direktnog otpisa potraživanja	598	13
Rashodi po osnovu rashodovanja zaliha materijala i robe		
Ostali nepomenuti rashodi	1.369	1.855
Svega	2.657	1.947
<i>Rashodi po osnovu obezvređenja imovine</i>		
Nematerijalne imovine		
Nekretnina, postrojenja i opreme		
Dugoročnih finansijskih plasmana i drugih hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju		266
Zaliha materijala i sirovine		
Potraživanja i kratkočnih finansijskih plasmana		
Ostale imovine		
Svega	-	266
UKUPNO OSTALI RASHODI	2.657	2.213
RASHODI OD USKOLAVANJA VREDNOSTI IMOVINE	2.657	2.213
Gubitak poslovanja koje se obustavlja		
Negativan efekat promene računovodstvenih politika i ispravke grešaka iz ranijih perioda		
UKUPNO	2.657	2.213

Najznačajniji deo **ostalih nepomenutih rashoda** se odnosi na izdatke za humanitarne, kulturne i zdravstvene (u 2011. godini 1.369 hiljada RSD, a u 2010. godini 1.855 hiljada RSD).

9.14. Dobitak pre oporezivanja

Struktura bruto rezultata	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Poslovni prihodi i rashodi</i>		
Poslovni prihodi	537.707	511.141
Poslovni rashodi	500.174	487.847
Poslovni rezultat	37.533	23.294
<i>Finansijski prihodi i rashodi</i>		
Finansijski prihodi	170.764	25.585
Finansijski rashodi	25.572	9.611
Finansijski rezultat	145.192	15.974
<i>Ostali prihodi i rashodi</i>		
Ostali prihodi	2.458	6.538
Ostali rashodi	2.657	2.213
Rezultat ostalih prihoda i rashoda	-199	4.325
<i>Efekti poslovanja koje se obustavlja, promene računovodstvene politike i korekcije grešaka iz ranijeg perioda</i>		
Prihod		
Rashod		
Neto efekat		
<i>Ukupan bruto rezultat</i>		
UKUPAN BRUTO DOBITAK	182.526	43.593
UKUPNI RASHODI	528.403	499.641
POREZ NA DOBITAK	182.526	43.593
PRE OPOREZIVANJA		

9.15. Porez na dobitak i neto dobitak

Struktura obračuna poreza na dobitak i neto dobitak	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Dobitak pre oporezivanja	182.526	43.593
Usklađivanje i korekcija prihoda/rashoda u poreskom bilansu		
Kapitalni dobici/gubici iskazani u bilansu uspeha		
Oporeziva dobit	182.526	43.593
Kapitalni dobici/gubici obračunati u		

Energoprojekt Entel a.d.

skladu sa zakonom		
Poreska osnovica		
Obračunati porez (10% od poreske osnovice)		
Ukupna umanjeno obračunatog poreza		
Obračunati porez po umanjeno		
Dobitak/gubitak pre oporezivanja	182.526	43.593
Poreski rashod perioda	3.140	3.171
Odloženi poreski rashod/prihod perioda	152	208
Neto dobitak	179.234	40.630

9.16. Neto dobitak po akciji

<i>Pokazatelj</i>	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Neto dobitak (gubitak) u 000 dinarima	177.776	40.630
Prosečan broj akcija tokom godine	422.495	422.495
Neto dobitak po akciji u 000 dinara	0,42	0,10

10. BILANS STANJA

10.1. Nematerijalna ulaganja

Struktura i promena stanja nemat. ulaganja	u 000 dinara			
	Nemat. ulaganja u pripremi	Avansi za nemater. ulaganja	Ostala nemater. ulaganja	Ukupno
Nabavna vrednost				
Početno stanje (1.1.2011.)			6.171	6.171
Korekcije početnog stanja				
Nove nabavke u toku godine	1.527		1.527	3.054
Prenos sa jednog oblika na drugi	-1.527			-1.527
Revalorizacija - efekti procene				
Otuđivanje, rashodovanje i dr.			-142	-142
Ostalo				

Energoprojekt Entel a.d.

Kršnje stanje (31.12.2011.)			7.556	7.556
<i>Ispravka vrednosti</i>				
Početno stanje (01.1.2011.)			2.699	2.699
Korekcije početnog stanja				
Amortizacija za 2011. godinu			1.396	1.396
Prenos sa jednog oblika na drugi				
Revalorizacija - efekti procene				
Otuđivanje, rashodovanje i dr.			-95	-95
Ostalo			28	28
Kršnje stanje (31.12.2011.)			4.028	4.028
<i>Sadašnja (neotpisana) vrednost</i>				
Stanje 1.1.2011.				
Stanje 31.12.2011.				

10.2. Nekretnine, postrojenja i oprema

Struktura i promena stanja nekretnih, postrojenja i opreme	u 000 dinara					UKUPNO
	Zemljište	Grad. objekti	Postrojenja i oprema	Nekret., post. i oprema u pripremi	Investici one nekretni ne	
	Nabavna vrednost					
Početno stanje (1.1.2011.)		281.193	59.782		0	340.975
Korekcije početnog stanja						0
Nove nabavke u toku godine			5.630	5630		11.260
Prenos sa jednog oblika na drugi				-5.630	10.560	4.930
Revalorizacija - efekti procene						0
Otuđivanje, rashodovanje i dr.			-3.879			-3.879
Prenos na kompaniju			-15.466			-15.466
Kršnje stanje (31.12.2011.)	0	281.193	46.067	0	10.560	337.820

Energoprojekt Entel a.d.

	<i>Ispravka vrednosti</i>				
Početno stanje (01.1.2011.)		86.283	28.490		114.773
Korekcije početnog stanja					0
Amortizacija za 2011. godinu		3.668	9.440		13.108
Prenos sa jednog oblika na drugi					0
Revalorizacija - efekti procene					0
Otuđivanje, rashodovanje i dr.			-3.290		-3.290
Prenos na kompaniju			-9.600		-9.600
Kursne razlike			-2.470		-2.470
Neotpisano stanje (31.12.2011.)		80.953	12.770	0	93.723
	<i>Sadašnja (neotpisana) vrednost</i>				
Početno stanje		126.500	2.500		129.000
Stavljeno u prodaju		126.500	2.500	10.500	139.500

Na konto investicionih nekretnina prebačen je sa konta stalna sredstva namenjena prodaji stan koji je dobijen u kompenzaciji sa Energoprojekt Visokogradnjom.

10.3. Dugoročni finansijski plasmani

Struktura dugoročnih finansijskih plasmana	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
<i>Učešće u kapitalu zavisnih pravnih lica</i>		
OSNIVACKI ULOG U KOMPANIJU LLC. OMAN	16.463	20.615
OSNIVACKI ULOG U ENERGOCONSALT UAE	2.634	3.238
OSNIVACKI ULOG U KOMPANIJU QATAR	3.877	4.757
Svega	22.974	28.610
<i>Učešće u kapitalu ostalih pravnih lica i druge H.o.V. namenjene prodaji</i>		
AIK BANKA NIS	21.241	40.976
GARANT		649
Svega		
UKUPNO	21.241	41.625
<i>Ostali dugoročni finansijski plasmani</i>		
Depoziti za garancije banaka	1.684	9.344
Dugoročni stambeni		954

Energoprojekt Entel a.d.

kreditni dati zaposlenima		
Svega	1.684	10.298
UKUPNO	1.684	10.298

Učešće u kapitalu u našim kompanijama je shodno zahtevima MRS 21 koji kaže "Efekti promena deviznih kurseva", učešća u kapitalu predstavljaju nemonetarnu stavku, i kao takva nisu podložna kursiranju na kraju godine vratili učešće na iznose u RSD kada su nastali.

Akcije AIK Banke Niš iskazane su po fer vrednosti (cena na berzi na dan 31.12.2011. RSD 1.648,00)

Društvo poseduje 12.889 akcija AIK BANKE što predstavlja 0,15 % vlasništva.

10.4. Zalihe i dati avansi

Struktura zaliha i datih avansa	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Dati avansi	2.503	1.669
UKUPNO	2.503	1.669

10.5. Stalna sredstva namenjena prodaji

Stalna sredstva namenjena prodaji	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Stanovi namenjeni prodaji	0	8.942
UKUPNO	0	8.942

Sa ovog konta je stan koji je dobijen u kompenzaciji sa Energoprojekt Visokogradnjom prenet je na investicione nekretnine. Trenutno teška situacija na tržištu stanova primorala nas je da odustanemo od prodaje.

10.6. Kratkoročna potraživanja

Struktura kratkoročnih potraživanja	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Potraživanja po osnovu prodaje</i>		
Kupci – matična i zavisna pravna lica	107.004	225.380
Kupci – ostala povezana pravna lica	4.961	1.729

<i>Energoprojekt Entel a.d.</i>

Kupci u zemlji	70.718	37.902
Kupci u inostranstvu ostala pravna lica	101.139	171.792
Svega	283.822	436.803
<i>Potraživanja iz specifičnih poslova</i>		
Ostala potraživanja iz specifičnih poslova	247.999	72.676
Svega	247.999	72.676
<i>Druga potraživanja</i>		
Potraživanja za kamatu i dividende	1	770
Potraživanja od zaposlenih	57	144
Potraživanja od državnih organa i organizacija	345	
Potraživanja za više plaćen porez na dobit	1.629	1.565
Potraživanja po osnovu preplaćenih ostalih poreza i doprinosa	1.267	320
Svega	3.299	1.234
UKUPNO	535.120	512.276

Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja su nekamatonosna.
 Nemamo neusaglašenih stanja potraživanja

10.7. Kratkoročni finansijski plasmani

Struktura kratkoročnih finansijskih plasmana	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Ostali kratkoročni krediti i plasmani</i>		
Namensko oročenje sredstava kod domaćih poslovnih banaka	4.099	8.324
Svega	4.099	8.324
UKUPNO	4.099	8.324

Ostali kratkoročni plasmani uključuju deponovana sredstva kod domaćih poslovnih banaka - overnight depozit.
 Sredstava su deponovana po stopi od Beonia umanjeno za 200 b.p. na godišnjem nivou.

10.8. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Struktura gotovine i gotovinskih ekvivalenata	u 000 dinara	
	2011.	2010.

Energoprojekt Entel a.d.

Tekući računi (dinarski)	110	10.502
Tekući računi (devizni)	41.269	109.702
Dinarska blagajna	-	50
Devizna blagajna	27	225
UKUPNO	41.406	120.479

U okviru **tekućih dinarskih i deviznih računa** Društva iskazan su sredstva:

- u poslovnim bankama u zemlji (Raiffaisen bank, Erste Banke i Alpha banke) i
- na deviznim računima (Doha banka i ADCB Bank Dubai)

**10.9. Porez na dodatu vrednost i
aktivna vremenska razgraničenja**

Struktura poreza na dodatu vrednost i aktivnih vremenskih razgraničenja	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Porez na dodatu vrednost		
Unapred plaćeni troškovi	66	1.067
Razgraničeni porez na dodatu vrednost	260	
UKUPNO	326	1.067

Razgraničeni PDV u iznosu od 1.315 hilj. RSD obuhvata iskazan PDV u primljenim fakturama koje se odnose na tu godinu, a pravo na odbitak prethodnog poreza nastaje u narednom obračunskom periodu, iz razloga što su ulazne fakture stigle nakon sastavljanja poreske prijave za decembar te godine.

10.10. PROMENE NA KAPITALU

OPIS	Osnovni kapital	Ostali kapital	Emisiona premija	Rezerve	Revalorizaci- one rezerve	Nerealizovani dobici/gubici po osnovu HoV	Neraspoređeni dobitak	Gubitak do visine kapitala	Otkupljene sopstvene akcije	Ukupno
Stanje na dan 31.12.2010. godine	173.166	2.335		20.713	111.233	17.813	352.292			677.552
Ispravka greške i promena računovodstvene politike										-
Korigovano početno stanje	173.166	2.335		20.713	111.233	17.813	352.292			677.552
Povećanje osnovnog kapitala		3		2.031	1.976		182.526			186.536
Umanjenje u toku godine					(11.385)	(17.813)	(137.796)			(166.994)
Promene u fer vrednosti HoV raspolozivih za prodaju										
Neto dobitak tekućeg perioda										
Raspodela dobiti										
Prodaja / (sticanje) sopstvenih akcija										
Korekcija dobitka po osnovu poreza na dobit za 20.. godinu										
Stanje 31.12.2011. godine	173.166	2338		22.744	101.824	-	397.022	-	-	697.094

10.11. Osnovni kapital

Struktura kapitala	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Osnovni kapital</i>		
Osnovni kapital	173.166	173.166
Ostali osnovni kapital	2.338	2.335
UKUPNO	175.504	175.501

10.12. Rezerve

Rezerve obuhvataju sledeće oblike rezervi:

Struktura rezervi	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Emisiona premija		
Zakonske rezerve	22.744	20.713
Statutarne i druge rezerve		
UKUPNO	22.744	20.713

Zakonske rezerve su obavezno formirane do 2004. godine, tako što se svake godine iz dobitka unosilo najmanje 5%, dok rezerve ne dostignu najmanje 10% osnovnog kapitala.

Opštim aktom Društva utvrđene su statutarne rezerve o čijoj visini odlučuje Skupština akcionara Društva na predlog Upravnog odbora, a koje ne mogu biti manje od 5% ostvarenog neto dobitka. Skupština je donela odluku da se u 2011. Godini na osnovu raspodele dobiti u rezerve izdvoji iznos od 2.031 hilj. RSD.

10.13. Revalorizacione rezerve, nerealizovani dobici i gubici po osnovu hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju

Struktura revalorizacionih rezervi, nerealizovanih dobitaka/gubitaka po osnovu hartija od vrednosti	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Revalorizacione rezerve	65.078	64.980
Nerealizovani dobici od HoV raspoloživih za prodaju		17.813
Nerealizovani gubici od HoV raspoloživih za prodaju		
Rezerve po osnovu preračuna finansijskih izveštaja prikazanih u drugoj funkcionalnoj valuti u odnosu na izveštajnu valutu	36.746	46.253
UKUPNO	101.824	122.046

Do promene na revalorizacionim rezervama došlo je zbog ukidanja rezervi po učešću u kapitalu kompanija Društva zbog primene MRS 21. Ukinute su rezerve i iznosu od 7.564 hiljade RSD i to po kompanijama:

- Oman 4.822 hilj. RSD
- UAE 1.044 hilj. RSD
- Qatar 1.698 hilj. RSD

Promene na revalorizacionim rezervama odnose se na usklađivanje vrednosti hartija od vrednosti koje se nalaze u portfoliju hartija od vrednosti Društva, sa njihovom fer vrednošću na sekundarnom tržištu hartija od vrednosti na dan sastavljanja finansijskih izveštaja.

10.14. Neraspoređeni dobitak

Stanje i promena stanja **neraspoređenog dobitka** je prikazana u narednoj tabeli.

Stanje i promena stanja neraspoređenog dobitka	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Stanje na dan 01.01.	352.292	316.614
Korekcija dobitka po osnovu poreza na dobitak		
Korekcija dobitka po osnovu primene MRS 12		
Korekcija dobitka po osnovu primene MRS 19		
Raspodela dobitka (dividende)	-133.086	

Energoprojekt Entel a.d.

Raspodela dobitka (povećanje nominalne vrednosti po akciji)		
Raspodela dobitka u statutarne rezerve	-2.031	
Ostalo	613	4.952
Dobit tekuće godine	179.234	40.630
Stanje na dan 31. decembra	197.022	352.202

Doneta je odluka o raspodeli godišnje dobiti Društva za 2010. godinu. Akcionarima će biti isplaćene dividende u iznosu od 315,00 RSD bruto, po akciji.

10.15. Dugoročna rezervisanja

Struktura dugoročnih rezervisanja	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Rezervisanje po osnovu sudskih sporova u skladu sa MRS 37		
Rezervisanje za naknade i druge beneficije zaposlenih	13.150	13.525
Ostala dugoročna rezervisanja		
UKUPNO	13.150	13.525

Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih (rezervisanja za nedospele otpremnine prilikom odlaska u penziju), su iskazana na osnovu aktuarskog obračuna stručnog tima iz sistema Energoprojekt.

Prilikom projekcija obračuna rezervisanja po MRS 19 korišćen je deduktivni pristup, odnosno sva preduzeća iz sistema Energoprojekt su posmatrana kao celina, i na osnovu opštih pravilnosti, i korišćenjem broja radnika „kao ključa“, izvršena je alokacija na konkretne privredne subjekte. Uzevši u obzir da su sva zavisna preduzeća u većinskom vlasništvu istog privrednog subjekta, primenjeni pristup je objektivian i rezultati projekcija se mogu uvažiti kao očekivani.

Smanjenje iznosa rezervisanja sistema Energoprojekt po osnovu sadašnje vrednosti otpremnina (za 13,07%), u bilansu stanja na dan 31.12.2011. godine u odnosu na dan 31.12.2010. godine je posledica promene više faktora od kojih:

- s jedne strane, promena pojedinih faktora utiče na povećanje iznosa rezervisanja (povećanje očekivanog iznosa prosečne otpremnine za 7,39%); a
- s druge strane strane, promena pojedinih faktora utiče na snižavanje iznosa rezervisanja (pre svega, stupanje na snagu Zakona o izmenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju kojima se, tokom „prelaznog perioda“, povećava broj potrebnih godina staža za odlazak u penziju zaposlenih ženskog pola; a na snižavanje iznosa rezervisanja utiče i smanjenje ukupog broja zaposlenih za 11,05%, povećanje realne diskontne stope za 0,5%, snižavanje prosečnih godina staža provedenih u Preduzeću za 4,33% i povećanje neoporezivog iznosa otpremnina prilikom redovnog odlaska u penziju).

Pored navedenog, promena u strukturi rezervisanja po konkretnim preduzećima je rezultat promene alikvotnog dela učešća broja zaposlenih u pojedinim preduzećima u ukupnom broju zaposlenih u celom sistemu Energoprojekt.

Postupak projekcije rezervisanja, uvažavanjem relevantnih odredbi MRS 19, obavljao se u više sledećih koraka:

- *prvo, shodno polu, ukupnim godinama staža radnika i godinama staža u Društvu; uvažavanjem očekivane godišnje stope fluktuacije i mortaliteta (procenjena godišnja stopa fluktuacije i mortaliteta), procenjen je broj zaposlenih koji će iskoristiti pravo na otpremninu, kao i period kada će navedene naknade zaposleni primiti;*
- *drugo, uvažavajući odredbe Kolektivnog ugovora Društva, procenjena je visina otpremnine za svaku godinu staža, koje su bile aktuelne na datum bilansa stanja; i*
- *treće, svođenje na sadašnju vrednost očekivanih odliva za otpremnine vršena je primenom diskontnog faktora, koji predstavlja količnik diskonte stope i očekivanog rasta zarada.*

Otpremnine prilikom odlaska u penziju se u Preduzeću isplaćuju na osnovu člana 48 Kolektivnog ugovora, po kome je Poslodavac dužan da zaposlenom isplati otpremninu pri odlasku u penziju u visini: 1) njegove trostruke neto zarade isplaćene za mesec koji prethodi mesecu odlaska u penziju, 2) trostrukog iznosa neto prosečne zarade kod Poslodavca u mesecu koji prethodi mesecu odlaska u penziju, 3) u iznosu utvrćenom zakonom; u zavisnosti koji je od navedenih iznosa najpovoljniji za zaposlenog.

Prilikom diskontovanja uvažene su sledeće pretpostavke:

- *očekivani godišnji rast zarada u Društvu od 7,5% i*
- *diskontna stopa od 10% .*

U paragrafu 78, MRS 19, kao i u paragrafu BC 33 u okviru Osnova za zaključivanje MRS 19, se eksplicitno navodi da stopa koja se koristi za diskontovanje treba da bude određena u skladu sa tržišnim prinosima na datum Bilansa stanja za visoko kvalitetne korporativne obveznice. U zemljama gde ne postoji razvijeno tržište za ovakve obveznice treba koristiti tržišne prinose (na datum Bilansa stanja) državnih obveznica. Valuta i rok obveznica treba da budu u skladu sa valutom i procenjenim rokom obaveza za primanja po prestanku zaposlenja.

Kako je finansijsko tržište u Srbiji nedovoljno razvijeno, najrealnije je kao reper za određivanje diskontne stope na datum bilansa stanja koristiti realni godišnji prinos koji se ostvaruje kupovinom državnih obveznica (obveznice stare devizne štednje) čiji je garant Republika Srbija. Obzirom na nominalni godišnji prinos državnih obveznica, projektovanu inflaciju u zemljama EURO zone i pretpostavku da se devizni kurs formira na bazi modela teorije pariteta kupovne snage (pod pretpostavkom da u trenutnom kursu nema izraženih dispariteta, projektovana godišnja devalvacija je uslovljena razlikom između projektovane godišnje inflacije u Srbiji i u zemljama EURO zone), realni godišnji prinos repernih hartija od vrednosti je oko 4,5%, odnosno pri projektovanoj nominalnoj inflaciji u Srbiji od 5,5%, nominalni godišnji prinos je oko 10%. Kako je rok dospeća repernih hartija od vrednosti kraći od prosečnog procenjenog roka dospeća primanja koja su predmet ovog obračuna, pri određivanju diskontne stope kompariran je prinos na dugoročne (petnaestogodišnje) državne zapise (T-bills) emitovane na primarnom tržištu od strane Ministarstva finansija Republike Srbije, Uprave za trezor u EUR (sa aukcije održane 01.06.2011. godine) i prinos na obveznice stare devizne štednje koji je u tom mom momentu bio aktuelan na sekundarnom tržištu. Time su ispunjeni zahtevi iz paragrafa 81, MRS 19.

Godišnja diskontna stopa i godišnji rast zarada zavise od stope inflacije.

“Odlukom o utvrđivanju programa monetarne politike Narodne banke Srbije”, koja je stupila na snagu 01.01.2012. godine, utvrđen je Program Monetarne politike Narodne banke Srbije u 2012. godini. Programom je, pored ostalog, utvrđena ciljna stopa inflacije za 2012. godinu (kraj 2012. godine u odnosu na kraj 2011. godine) od 4%, sa dozvoljenim odstupanjem (pozitivnim i negativnim) od 1,5 procentnih poena. Kako je inflacija u 2011. godini za više od 1,5% prekoračila ciljanu inflaciju (uvećanu za dozvoljeno

odstupanje), najrealnije je inflaciju za narednu godinu, u dozvoljenim okvirima predviđenim Programom, planirati uz maksimalno dozvoljeno odstupanje (+1,5%).

Dakle, rezervisanje će se proceniti shodno planiranoj godišnjoj inflaciji od 5,5%.

Iz navedenog sledi da je u Preduzeću planiran dugoročni godišnji rast realnih zarada od 2% (primenjen i na rezervisanja prethodnih godina), a da je dugoročna godišnja realna diskontna stopa planirana na nivou od 4,5%.

Ako bi u budućnosti došlo do pada stope inflacije, primenjena logika rezultirala bi snižavanju nominalnih zarada, ali takođe i diskontne stope (koja je dominantno opredeljena stopom inflacije), tako da ta promena ne bi dovela do promene rezultata prezentiranih u ovom materijalu. Primenjen metodološki postupak, koji za rezultantu ima dugoročno planiran godišnji rast zarada u Preduzeću od 7,5% i dugoročnu godišnju diskontnu stopu od 10%, pretpostavlja istu inflaciju u celom budućem periodu. Ova pretpostavka je i zahtevana paragrafom 75, MRS 19.

10.16. Obaveze iz poslovanja

Struktura obaveza iz poslovanja	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Primljeni avansi, depoziti i kaucije	46.410	62.330
Dobavljači – matična i zavisna pravna lica	7.676	7.135
Dobavljači – ostala povezana pravna lica	623	357
Dobavljači u zemlji	2.814	2.405
Dobavljači u inostranstvu	2.523	3.321
Ostale obaveze iz poslovanja		
Obaveze iz specifičnih poslova	21.857	79.465
UKUPNO	81.903	135.013

Obaveze prema dobavljačima ne sadrže kamatu.

Obaveze prema dobavljačima na dan 31. decembra 2011 godine u iznosu od 3.321 hiljada RSD su izražene u stranoj valuti, uglavnom u Qatarским rijalima.

Ostale obaveze iz poslovanja se najvećim delom odnose na obavezu prema partneru po ugovoru za Phasu VI u Qataru (za retenš ne naplaćen i neplaćen partneru (u 2011. godini 21.857 hiljada RSD, a u 2010. godini 79.465 hiljada RSD).

Rukovodstvo Društva smatra da iskazana vrednost obaveza iz poslovanja odražava njihovu fer vrednost na dan bilansa stanja.

10.17. Ostale kratkoročne obaveze

Struktura kratkoročnih obaveza i pasivna vremenska razgraničenja	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Obaveze po osnovu zarada i naknada zarada - bruto	47.232	49.668
Obaveze po osnovu kamata i troškova finansiranja		
Obaveze za dividende/učešće u dobitku	3.696	1505
Obaveze prema zaposlenima	559	0
Obaveze prema članovima upravnog i nadzornog odbora	28	66
Obaveze prema fizičkim licima za naknade po ugovoru	552	226
Ostale obaveze	293	209
UKUPNO	52.760	51.674

Obaveze po osnovu zarada i ostale nepomenute obaveze se najvećim delom odnose na obaveze (neto, porezi i doprinosi, obaveze Komorama) za decembarsku zaradu, koja je u Društvu isplaćena u januaru naredne godine.

Ostale obaveze se najvećim delom odnose na neisplaćene dividende (razlog akcionari nisu otvorili račune za svoje hartije od vrednosti).

Rukovodstvo Društva smatra da iskazana vrednost ostalih kratkoročnih obaveza odgovara njihovoj fer vrednosti na dan bilansa stanja.

10.18. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost, ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgraničenja

Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost, ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgraničenja	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost i ostalih javnih prihoda</i>		
Obaveze za PDV	5.338	3.568
Obaveze za retnšn		

Energoprojekt Entel a.d.

Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine	354	226
Svega	5.692	3.794
<i>Pasivna vremenska razgraničenja</i>		
Unapred obračunati troškovi		
Obračunati prihodi budućeg perioda		
Odloženi prihodi i primljene donacije		
Ostala pasivna vremenska razgraničenja		54.795
UKUPNO		54.795

Obaveze za PDV se odnose na razliku obračunatog poreza i prethodnog poreza. Ova obaveza je u Društvu izmirena u zakonskom roku, početkom naredne godine.

10.19. Odložene poreske obaveze

Odložene poreske obaveze i odložena poreska sredstva	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Odložene poreske obaveze	7.981	7.965
Neto odložena sredstva i obaveze	7.981	7.965

Odložene poreske obaveze odnose se na revalorizaciju poslovne zgrade.

Odložene poreske obaveze koje su iskazane na dan 31. decembra se odnose na *oporezive privremene razlike* između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu amortizaciji i njihove poreske osnovice. Naime, usled različitih odredbi na bazi kojih se u Društvu određuje računovodstvena amortizacija (shodno odredbama profesionalne regulative; MRS i MSFI i dr.) i odredbi kojima se određuje poreska amortizacija (Shodno Zakonu o porezu na dobit pravnih lica), Društvo će u budućem periodu platiti veći porez na dobitak nego što bi platilo da mu se sa aspekta poreskog zakonodavstva prizna stvarno iskazana knjigovodstvena amortizacija. Iz navedenog razloga, Društvo priznaje odloženu poresku obavezu, koja predstavlja porez na dobitak koji će biti plativ kada Društvo „povrati“ knjigovodstvenu vrednost sredstava.

Iznos odloženih poreskih obaveza izračunat je množenjem visine oporezive privremene razlike na kraju godine sa stopom poreza na dobit Društva (10%).

10.20. Usaglašavanje potraživanja i obaveza

Društvo je izvršilo **usaglašavanje potraživanja** sa domaćim i inostranim kupcima sa stanjem na dan 31.12.2011. godine.

Od ukupno 20 *domaćih kupaca*, na dan 31.12.2011. godine, u iznosu od 75.679 hiljada RSD, usaglašeno je 75.200 hiljada RSD, a neusaglašeno je 479 hiljada RSD. Neusaglašeni iznos je posledica ne primene deviznog obeležja od stane naših kupaca.

Od ukupno 6 *inostranih kupaca*, na dan 31.12.2011. godine, u iznosu od 208.143 hiljada RSD, usaglašeno je 112.306 hiljada RSD, a neusaglašeno je 95.837 hiljada RSD koji se odnosi na naše kupce u Qataru i Dubaiu koji ne primnjuju medjunarodne standarde i nešalju usaglašenje stanja.

Društvo je izvršilo **usaglašavanje obaveza** sa domaćim i inostranim kupcima sa stanjem:

- na dan 31.12.2011. godine i
- sa stanjem na dan 31.12.2011. godine.

Od ukupno primljenih 35 Izvoda otvorenih stavki od *domaćih dobavljača*, na dan 30.12.2011. godine, u iznosu od 11.114 hiljada RSD, usaglašeno je 11.114 hiljada RSD.

Što se tiče Izvoda otvorenih stavki od *inostranih dobavljača*, na dan 31.12.2011. godine, u iznosu od 2.523 hiljade RSD, neusaglašeno je 2.523 hiljada RSD koji se odnosi na našeg dobavljača u Qataru koji ne primnjuje medjunarodne standarde i nešalju usaglašenje stanja.

10.21. Vanbilansna aktiva i vanbilansna pasiva

Shodno zakonskim odredbama (Pravilnik o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike), Društvo je u svojim finansijskim izveštajima iskazalo vanbilansnu aktivu i vanbilansne pasivu. Stavke iskazane u okviru vanbilansne aktive i vanbilansne pasive, a koje su prikazane u narednoj tabeli, ne predstavljaju sredstva ni obaveze Društva, već prvenstveno služe u kontekstu informativne uloge korisnika finansijskih izveštaja.

Energoprojekt Entel a.d.

Struktura vanbilansne aktive i pasive	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Primljene hartije od vrednosti - vaučeri		
<i>Primljene garancije, avali i druga jemstva</i>		
Primljene garancije - domaći dobavljači		
Primljene garancije i druga jemstva - devizni deo		
Primljene garancije - zalog pokretnih stvari		
Primljene garancije		
Svega		
<i>Date garancije, avali i druga jemstva</i>		
Date garancije - dinarski deo	41	27.229
Date garancije - devizni deo		
Data jemstva - dinarski deo		
Data jemstva - devizni deo	981.414	
Date garancije		
Svega	981.455	27.229
<i>Ostala vanbilansna aktiva/pasiva</i>		
Ostala vanbilansna aktiva		
Svega		

Entel je jemac ENERGOPROJEKT HOLDINGU za kredit kod fonada za razvoj republike Srbije u iznosu od 325.231 dok je iznos od 656.183 jemstvo- sudužništvo EP Opremi prema Intesa Banci za Garanciju za dobro izvršenje posla - iznos EUR 6.252.054,65 za posao po ugovoru za EPS TE Kostolac.

11. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM STRANAMA

Shodno zahtevima iz MRS 24 - Obelodanjivanja povezanih strana, u nastavku je izvršeno obelodanjivanje odnosa, transakcija i dr.; između Društva i povezanih strana. Povezanim stranama se, sa aspekta Društva, smatra: zavisna društva i ključno rukovodeće osoblje (ona lica koja imaju ovlašćenja i odgovornost za planiranje, usmeravanje i kontrolisanje

Energoprojekt Entel a.d.

aktivnosti entiteta, direktno ili indirektno, uključujući i sve direktore, bez obzira da li su izvršni ili ne) i njihove bliske članove porodice.

Sa aspekta **zavisnih društva**, u sledeće dve tabele su prikazane transakcije koje rezultiraju iskazanim prihodom i rashodom u bilansu uspeha, i iskazanim obavezama i potraživanjima u bilansu stanja.

Struktura prihoda i rashoda od povezanih pravnih lica	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
<i>Prihodi</i>		
Prihod od prodaje		
• kompanija Qatar	132.658	174.607
• kompanija Oman	38.816	59.879
• kompanija ENERGOCONSULT	33.823	48.766
• UNOS DOBITI IZ KOMPANIJE QATAR	156.961	
	362.258	283.252
Ostala poveza pravna lica		
• EP OPREMA	68.209	49.595
• EP HOLDING	1.212	3.002
• EP ARHITEKTURA I URBAN	606	589
• EP ENERGODATA	143	206
• EP GARANT	159	167
• EP INDUSTRIJA	1.469	1.645
• EP VISOKOGRADNJA	2.617	2.511
• EP HIDROINŽENJERING	4.711	1.216
• EP ENERGOINŽENJERING	13.120	
	92.246	58.931
Svega	454.504	342.183
<i>Rashodi</i>		
Zavisna pravna lica		
• kompanija Qatar	10.546	
• kompanija Oman	2.165	
• kompanija ENERGOCONSULT	2.135	
Ostala povezana pravna lica		
• EP OPREMA	203	

Energoprojekt Entel a.d.

• EP HOLDING	82.381	74.977
• EP ENERGODATA	6.747	4.363
• EP GARANT	310	604
• EP VISOKOGRADNJA	1.747	248
• EP HIDROINŽENJERING	83	66
• EP ARHITEKTURA I URBAN	29	1.174
• EP INDUSTRIJA		2.789
Svega	106.346	84.221

Prihodi potiču od izvršenih usluga prema kompanijama.

Struktura obaveza i potraživanja prema povezanim pravnim licima	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Potraživanja</i>		
Zavisna pravna lica		
kompanija Qatar	202.675	127.087
kompanija Oman	42.600	52.304
kompanija ENERGOCONSULT	18.690	14.521
	263.965	193.912
Ostala povezana pravna lica		
• EP OPREMA	170	209
• EP ARHITEKTURA I URBAN	190	116
• EP GARANT	21	
• EP VISOKOGRADNJA	1.115	974
• EP ENERGOINŽENJERING	5.302	
• EP INDUSTRIJA	268	84
• EP HIDROINŽENJERING	3.197	347
	10.263	1.730
Svega	274.228	195.642
<i>Dugovanja</i>		
Ostala povezana pravna lica		
• EP OPREMA	30.757	41.612
• EP HOLDING	7.676	7.135
• EP ENERGODATA	419	364
• EP VISOKOGRADNJA	205	
• EP ENERGOINŽENJERING	1.645	316
	40.702	49.427
Svega	304.667	245.069

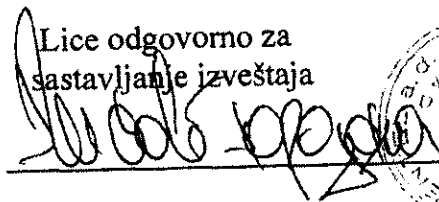
Potraživanja od povezanih pravnih lica potiču od izvršenih usluga i dospevaju za 90 dana nakon datuma izvršenih usluga, nisu obezbeđena i nemaju kamatu).

12. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA

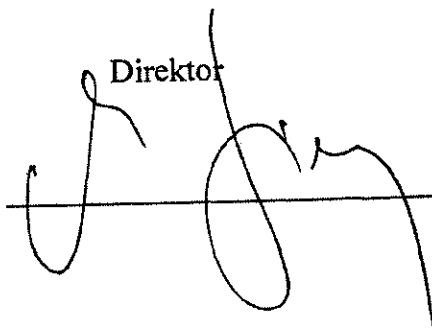
Nakon bilansa stanja nije bilo događaja koji bi bitnije uticali na verodostojnost iskazanih finansijskih izveštaja.

U Beogradu,
27.02.2012. godine

Lice odgovorno za
sastavljanje izveštaja

Direktor

BDO d.o.o. Beograd

Knez Mihailova 10

11000 Belgrade

Republic of Serbia

Tel: +381 11 3281 399

Fax: +381 11 32 81 808

www.bdo.co.rs

BDO d.o.o. Beograd, privredno društvo osnovano u Republici Srbiji, je članica BDO International Limited, kompanije sa ograničenom odgovornošću sa sedištem u Velikoj Britaniji, i deo je međunarodne BDO mreže firmi članica.
BDO je brend ime za BDO mrežu i za svaku BDO firmu članicu.

BDO d.o.o. Beograd, a limited liability company incorporated in the Republic of Serbia, is a member of BDO International Limited, a UK company limited by guarantee, and forms part of the international BDO network of independent member firms. BDO is the brand name for the BDO network and for each of the BDO member firms.

3. GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU DRUŠTVA

- Opšti podaci;
 - Podaci o Upravi društva;
 - Verodostojan prikaz razvoja i rezultata poslovanja društva, finansijsko stanje i podaci važni za procenu stanja imovine;
 - Opis očekivanog razvoja društva u narednom periodu, promena u poslovnim politikama društva i glavnih rizika i pretnji kojima je poslovanje društva izloženo;
 - Važniji poslovni događaji koji su nastupili nakon proteka poslovne godine za koju je izveštaj pripremljen;
 - Značajniji poslovi sa povezanim licima;
 - Aktivnosti društva na polju istraživanja i razvoja;
 - Podaci o stečenim sopstvenim akcijama;
 - Izjava o primeni kodeksa korporativnog upravljanja.
-

Opšti podaci

Poslovno ime: Energoprojekt Entel a.d.

Sedište i adresa: Beograd, Bulevar Mihaila Pupina 12

Matični broj: 07470975

PIB: 100389086

Veb sajt i e-mail adresa www.ep-entel.com; office@ep-entel.com

Broj i datum rešenja o upisu u registar privrednih subjekata: BD 8049 od 29.3.2005. godine

Delatnost (šifra i opis): 7112 osnovna delatnost Društva je INŽENJERSKE DELATNOSTI I TEHNIČKO SAVETOVANJE

Broj zaposlenih (prosečan broj u 2011. godini): 191

Broj akcionara (na dan 31.12.2011.): 504

Najveći akcionar na dan 31.12.2011. je ENERGOPROJEKT HOLDING sa 364.453 akcije (86,26%)

Vrednost osnovnog kapitala (000 RSD): Osnovni akcijski kapital 173.166 RSD
Broj izdatih akcija - obične: 422.495 običnih akcija, nominalna vrednost akcije je 410 RSD

ISIN broj: RSEPENE41315

CIF kod: ESVUFR

Podaci o zavisnim društvima :

- kompanija ENERGOPROJEKT QATAR
- kompanija ENERGOPROJEKT ENTEL OMAN L.L.C
- kompanija ENERGO CONSULT UAE

Poslovno ime, sedište i poslovna adresa revizorske kuće:
 BDO d.o.o.Beograd, Knez Mihailova 10
 Naziv organizovanog tržišta na koje su uključene akcije:
 Beogradska berza, Novi Beograd, Omladinskih brigada 1

Podaci o Upravi društva

Članovi Upravnog odbora Energoprojekt Entel (sadašnje stanje)

1. Slobodan Jovanović, predsednik UO
2. Zoran Mitrović, član UO
3. Pavle Tomašević, član UO
4. Gordana Lisov, član UO
5. Mladen Simović, član UO

Članovi Nadzornog odbora (sadašnje stanje):

Red. Br.	Ime, prezime i prebivalište	Obrazovanje/sadašnje zaposlenje	Broj akcija
			604
1	Ivar Berger, Beograd, predsednik	VII-1 stepen diplomirani pravnik Samostalni konsultant	
2	Milun Trivunac, Beograd, član	VII-1 stepen, diplomirani ekonomista Savetnik u Agenciji za privatizaciju RS	0
3	Dragan Aleksić, Beograd, član	VII-2 stepen, diplomirani ekonomista Rukovodilac sektora, Energoprojekt Holding	1.015
4	Jovan Šerbanović, Beograd, član	VII-1 stepen, diplomirani inženjer, Specijalni savetnik, Energoprojekt Oprema	1.017
5	Slobodan Jovanović, Beograd, član	VII-1 stepen, diplomirani inženjer Savetnik, Energoprojekt Holding	1.125
6	Aleksandar Glišić, Beograd, član	VII-2 stepen, diplomirani inženjer Vodeći inženjer, Energoprojekt Hidroinženjering	1.037
7	Vladimir Sekulić, Beograd, član	VII-1 stepen, diplomirani ekonomista Glavni broker u BDD M&V Investments	1.057

Verodostojan prikaz razvoja i rezultata poslovanja društva, finansijsko stanje i podaci važni za procenu stanja imovine

Verodostojan prikaz razvoja i rezultata poslovanja društva, finansijsko stanje i podaci važni za procenu stanja imovine društva detaljno su prikazani i objašnjeni u okviru "Napomena uz finansijske izveštaje za 2011. godinu Energoprojekt Entela a.d." (u okviru poglavlja 1. Godišnjeg izveštaja). U nastavku su prikazani samo neki od relevantnih parametara poslovanja, koji su značajni za pravilno razumevanje navedene materije.

Struktura ukupnog ostvarenog rezultata poslovanja društva u 2011. godini bila je sledeća

Struktura bruto rezultata	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Poslovni prihodi i rashodi</i>		
Poslovni prihodi	537.707	511.141
Poslovni rashodi	500.174	487.847
Poslovni rezultat	37.533	23.294
<i>Finansijski prihodi i rashodi</i>		
Finansijski prihodi	170.764	25.585
Finansijski rashodi	25.572	9.611
Finansijski rezultat	145.192	15.974
<i>Ostali prihodi i rashodi</i>		
Ostali prihodi	2.458	6.538
Ostali rashodi	2.657	2.213
Rezultat ostalih prihoda i rashoda	-199	4.325
<i>Efekti poslovanja koje se obustavlja, promene računovodstvene politike i korekcije grešaka iz ranijeg perioda</i>		
Prihod		
Rashod		
Neto efekat		
<i>Ukupan bruto rezultat</i>		
UKUPNI PRIHODI	710.929	543.264
UKUPNI RASHODI	528.403	499.671
DOBITAK/GUBITAK PRE OPOREZIVANJA	182.526	43.593

Neto dobitak po akciji

<i>Pokazatelj</i>	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Neto dobitak (gubitak) u 000 dinarima	177.776	40.630
Prosečan broj akcija tokom godine	422.495	422.495
Neto dobitak po akciji u dinarima	424	96

U narednoj tabeli su prikazani najznačajniji pokazatelji likvidnosti Društva i to:

- opšti ratio likvidnosti (količnik obrtnih sredstava i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara obrtnih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza;
- rigorozni ratio likvidnosti (količnik likvidnih sredstava, pod kojima se podrazumevaju ukupna obrtna sredstva umanjena za zalihe i aktivna vremenska razgraničenja; i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara likvidnih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza;
- gotovinski ratio likvidnosti (količnik gotovine uvećane za gotovinske ekvivalente i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara gotovinskih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza; i
- neto obrtna sredstva (vrednosna razlika između obrtnih sredstava i kratkoročnih obaveza).

Izvođenje zaključaka o pokazateljima likvidnosti, dobijenih na osnovu ratio analize, pored ostalog, podrazumeva njihovo upoređivanje sa zadovoljavajućim opštim standardima, koji su, takođe, prikazani u narednoj tabeli.

<i>Pokazatelji likvidnosti</i>	<i>Zadovoljavajući opšti standardi</i>	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Opšti ratio likvidnosti	2 : 1	4,17:1	2,46:1
Rigorozni ratio likvidnosti	1 : 1	4,15:1	2,45:1
Gotovinski ratio likvidnosti		0,30:1	0,454:1
Neto obrtna sredstva (u hiljadama dinara)	Pozitivna vrednost	443.499	387.483

Rezultati ratio analize pokazuju da je Društvo tokom 2011. godine bilo **likvidno**, odnosno da nije imalo poteškoća da izmiruje dospele obaveze, uz održavanje potrebnog obima i strukture obrtnih sredstava i očuvanje dobrog kreditnog boniteta

Najbolji reprezent **rentabilnosti** je *stopa prinosa na prosečan sopstveni kapital*, koja pokazuje koliko Društvo ostvaruje prinosa na jedan dinar prosečno angažovanih sopstvenih sredstava. Pri izračunavanju ovog pokazatelja rentabilnosti, prosečan sopstveni kapital je određen kao aritmetička sredina vrednosti kapitala na početku i na kraju godine.

Pokazatelji rentabilnosti	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Neto dobitak/gubitak	179.234	40.630
<i>Prosečan kapital</i>		
Kapital na početku godine	677.552	602.140
Kapital na kraju godine	697.094	677.552
Svega	1.374.646	1.279.692
Stopa prinosa na sopstveni kapital	0,26	0,06

Shodno podacima iz tabele, jasno je da se rezultati poslovanja u 2010. i 2011. godini, sa aspekta održivosti kapitala, mogu oceniti kao zadovoljavajući, tako da **rizik kapitala nije izražen**.

Adekvatnost finansijske strukture se ogleda u visini i karakteru zaduženosti.

U narednim tabelama su prikazani najznačajniji pokazatelji finansijske strukture Društva, i to:

- udeo pozajmljenih u ukupnim izvorima sredstava, koji pokazuje koliko je jedan dinar sredstava Društva finansiran iz pozajmljenih izvora; i
- udeo dugoročnih u ukupnim izvorima sredstava, koji pokazuje koliko je jedan dinar sredstava Društva finansiran iz dugoročnih izvora.

Pokazatelji finansijske strukture	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Obaveze	139.955	265.276
Ukupna sredstva	858.180	964.318
Udeo pozajmljenih u ukupnim izvorima sredstava	0,17:1	0,27:1
<i>Dugoročna sredstva</i>		
Kapital	697.094	677.552
Dugoročna rezervisanje i dugoročne obaveze	153.105	278.801
Svega	850.199	956.353
Ukupna sredstva	858.180	964.318

Udeo dugoročnih u ukupnim izvorima sredstava	0,18:1	0,29:1
---	--------	--------

Racio neto zaduženosti pokazuje koliko je svaki dinar neto zaduženosti Društva pokriven kapitalom Društva.

Pod neto zaduženošću se podrazumeva razlika između:

- ukupnih (dugoročnih i kratkoročnih) konsolidovanog finansijskog obaveza Društva (ukupna pasiva umanjena za kapital, dugoročna rezervisanja i odložene poreske obaveze Društva) i
- gotovine i gotovinskih ekvivalenata.

Parametri za izračunavanje racia neto zaduženosti prema ukupnom kapitalu	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Neto zaduženost</i>		
Finansijske obaveze	139.955	265.276
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	41.406	120.479
Svega	98.549	144.797
Kapital	697.094	677.552
RACIO NETO ZADUŽENOSTI PREMA UKUPNOM KAPITALU	7,09	4,68

Opis očekivanog razvoja društva u narednom periodu, promena u poslovnim politikama društva i glavnih rizika i pretnji kojima je poslovanje društva izloženo

Očekivani razvoj društva u narednom periodu realizovaće se u skladu sa usvojenim strateškim dokumentima društva: **"Srednjoročni (četvorogodišnji) program poslovne politike Energoprojekt Holding a.d. i sistema Energoprojekt za period od 2011. do 2015. Godine.**

Najznačajnije pretnje i opasnosti kojima je društvo izloženo su: Produžavanje i produbljivanje globalne ekonomske krize ; Konkurencija stranih kompanija iz mnogoljudnih zemalja sa jeftinom radnom snagom; Konkurencija stranih firmi kojima su dostupnija jeftinija finansijska sredstva; Institucionalne promene na domaćem i odabranim stranim tržištima;

Očekivani značajniji rast investicionih aktivnosti u Regionu Katar, koji obuhvata Ino Kompaniju Qatar, zajedno sa projektima u Jordanu i Bahreinu, Ino Kompaniju Abu Dabi/Dubai i Ino Zaključak Dubai (Station M), se još uvek ne oseća na nivou projekata na kojima bi EPE mogao da učestvuje. Veliki projekti kao sto su organizacija Svetskog prvenstva u fudbalu 2022., izgradnja integrisane železničke mreže (podzemne i nadzemne) procenjene na oko 27 milijardi USD, kao i mnogi planirani projekti u Abu Dabi-ju i Dubai-ju još uvek su u fazi pripreme. Takođe, zbog unutrašnjih političkih problema, u Bahreinu nema značajnijih poslovnih aktivnosti, a vrlo slična je situacija i u Jordanu. S druge strane, evidentno je povećanje konkurencije pogotovu u Kataru, gde su mnoge kompanije otvorile ofise u očekivanju gore pomenutih novih mega projekata.

U takvim uslovima, EPE agresivnom politikom nuđenja pokušava da zadrži nivo poslovnih aktivnosti iz ranijeg perioda, a samim tim i kadrove za nastup na očekivanim infrastrukturnim projektima. Pored oblasti u kojima smo već aktivni u Regionu, aktivno se sagledava mogućnost diverzifikacije poslovanja u srodnim konsultantskim delatnostima kao i u drugim delatnostima u kojima bi se mogla ostvariti saradnja sa firmama iz sistema EP, iz Srbije kao i ostalim dobrim firmama. Takođe treba razmatrati mogućnosti saradnje sa jakim svetskim infrastrukturnim konsultantskim kompanijama kojima bi ponudili naše usluge u oblasti energetike kao i razvijenu lokalnu logistiku. Nastup na drugim tržištima (Saudijska Arabija, Sudan) je takođe opcija kojoj težimo, naročito u oblastima u kojima možemo da ostvarimo prednost u odnosu na konkurenciju.

Troškovi rada i života u regionu su u porastu, bez obzira na novu zakonsku regulativu koja limitira cene rentiranja poslovnog i stambenog prostora. Cene goriva su porasle u Qataru, cene materijala za rad kao i cene namirnica su u porastu. Zvanična procena (podatak MEED, kao i u lokalnim novinama) je da je ovogodišnji nivo inflacije ispod 5%.

Kompanija u Omanu posluje od 1997. godine i od tada belezi stabilan rast po svim parametrima poslovanja. Rast nije imao velikih skokova po godinama, ali se trend rasta belezi iz godine u godinu. Finansijska ekonomska kriza nije imala velike posledice na poslovanje kompanije. Uticala je na usporavanje realizacije projekata, ali se u ovom momentu oseća izlazak iz krize kroz najave velikih investicija u oblasti infrastrukture.

Tržište u Omanu u oblasti konsultantskih poslova je otvoreno. Investitori, da bi koristili benefite recesije u okolnim zemljama mnoge Tendere su deklarirali kao međunarodne i otvaraju vrata kompanijama van Omara. To povećava konkurenciju i

na svim Tenderima se pojavljuje veliki broj novih kompanija. U narednom periodu zaoštriće se uslovi pobeđivanja na Tenderima. Zbog toga već radimo analize cena novih kompanija na otvorenim Tenderima kako bismo formulisali strategiju nudenja novih poslova.

Značajniji poslovi sa povezanim licima

Shodno zahtevima iz MRS 24 Obelodanjivanja povezanih strana, u nastavku je izvršeno obelodanjivanje odnosa, transakcija i dr.; između Društva i povezanih strana. Povezanim stranama se, sa aspekta Društva, smatra: **zavisna društva i ključno rukovodeće osoblje** (ona lica koja imaju ovlašćenja i odgovornost za planiranje, usmeravanje i kontrolisanje aktivnosti entiteta, direktno ili indirektno, uključujući i sve direktore, bez obzira da li su izvršni ili ne) i njihove bliske članove porodice.

Sa aspekta **zavisnih društava**, u sledeće dve tabele su prikazane transakcije koje rezultiraju iskazanim prihodom i rashodom u bilansu uspeha, i iskazanim obavezama i potraživanjima u bilansu stanja.

Struktura prihoda i rashoda od povezanih pravnih lica	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
<i>Prihodi</i>		
Prihod od prodaje		
• kompanija Qatar	132.658	174.607
• kompanija Oman	38.816	59.879
• kompanija ENERGOCONSULT	33.823	48.766
• UNOS DOBITI IZ KOMPANIJE QATAR	156.961	
	362.258	283.252
Ostala poveza pravna lica		
• EP OPREMA	68.209	49.595
• EP HOLDING	1.212	3.002
• EP ARHITEKTURA I URBAN	606	589
• EP ENERGO DATA	143	206
• EP GARANT	159	167
• EP INDUSTRIJA	1.469	1.645
• EP VISOKOGRADNJA	2.617	2.511

• EP HIDROINŽENJERING • EP ENERGOINŽENJERING	4.711 13.120	1.216
	92.246	58.931
Svega	454.504	342.183
<i>Rashodi</i>		
Zavisna pravna lica		
• kompanija Qatar • kompanija Oman • kompanija ENERGOCONSULT	10.546 2.165 2.135	
Ostala povezana pravna lica		
• EP OPREMA • EP HOLDING • EP ENERGOCONSULT • EP GARANT • EP VISOKOGRADNJA • EP HIDROINŽENJERING • EP ARHITEKTURA I URBAN • EP INDUSTRIJA	203 82.381 6.747 310 1.747 83 29	74.977 4.363 604 248 66 1.174 2.789
Svega	106.346	84.221

Prihodi potiču od izvršenih usluga prema kompanijama.

Struktura obaveza i potraživanja prema povezanim pravnim licima	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Potraživanja</i>		
Zavisna pravna lica		
kompanija Qatar	202.675	127.087
kompanija Oman	42.600	52.304
kompanija ENERGOCONSULT	18.690	14.521
	263.965	193.912
Ostala povezana pravna lica		
• EP OPREMA • EP ARHITEKTURA I URBAN • EP GARANT • EP VISOKOGRADNJA	170 190 21 1.115	209 116 974

• EP ENERGONIGERIJA	5.302	
• EP INDUSTRIJA	268	84
• EP HIDROINŽENJERING	3.197	347
	10.263	1.730
Svega	274.228	195.642
<i>Dugovanja</i>		
Ostala povezana pravna lica		
• EP OPREMA	30.757	41.612
• EP HOLDING	7.676	7.135
• EP ENERGODATA	419	364
• EP VISOKOGRADNJA	205	
• EP ENERGONIGERIJA	1.645	316
	40.702	49.427
Svega	304.667	245.069

Potraživanja od povezanih pravnih lica potiču od izvršenih usluga i dospevaju za 90 dana nakon datuma izvršenih usluga, nisu obezbeđena i nemaju kamatu).

Aktivnosti društva na polju istraživanja i razvoja

Najznačajnije aktivnosti EPE u narednom periodu odvijace se na TE Kostolac B, projekat značajan sa stanovišta uloge EPE i obima angažovanja. Međutim, ovaj projekat može predstavljati samo veliki projekat neophodan za stabilnost poslovanja, ali ne i dovoljan za zapošljavanje dela preduzeća u zemlji. Sem projekta TE Kostolac B2, većina treba da se završi u toku II kvartala 2012. godine. U cilju obezbeđenja zaposlenosti, neophodno je uspešno nudenje na JN koje se sagledavaju u narednom periodu. Navedeni ugovori, bez obzira što njihov iznos može biti značajan za poslovanje, nagoveštavaju upošljavanje visokostručnog profila zaposlenih. Nedostatak posla može se osetiti u angažovanju tehničarske strukture, jer malo koji od razvijanih poslova može apsorbovati veći broj ovih izvršilaca.

Ovakva situacija na domaćem tržištu (malo projekat koji ulaze u realizaciju kada su im potrebni glavni projekti), usmeravaju EPE na pronalaženje odgovarajućih projekata u inostranstvu, tradicionalno u Kataru gde se EPE afirmisao kao projektant za glavne projekte.

KATAR

Katar je sigurno zemlja sa velikim investicionim planovima. Pored Svetskog prvenstva u fudbalu 2022. godine (planirane investicije nivoa 55 milijardi USD), projekta integrisane podzemne i nadzemne železničke mreže (investicija oko 30 milijardi USD) postoje i drugi značajni objekti posebno u razvoju industrije nafte i gasa. Dakle, u narednom periodu se očekuje značajan porast novih investicija. U takvim uslovima, EPE vidi šansu za povećanje poslovnih aktivnosti na očekivanim infrastrukturnim investicijama. Pored oblasti u kojima smo već aktivni, treba razmotriti mogućnost diversifikacije poslovnih aktivnosti u srodnim konsultantskim delatnostima.

Na naše poslovanje će uticati i vrlo vidljivo povećanje konkurencije u Kataru, s obzirom da veliki broj konsultantskih kompanija iz sveta a pogotovu onih koje već imaju predstavništva u drugim zemljama regiona (UAE) osnivaju kompanije u Kataru.

UAE

Tokom 2011 je došlo do porasta investicionih aktivnosti u Dubai-ju što se pozitivno reflektovalo i na naše poslovanje. S druge strane a suprotno očekivanjima u Abu Dabi-ju su investicije usporene tako da nema novih projekata, nivo nuđenja je nizak a realizacija postojećih projekata je ispod očekivanog nivoa.

JORDAN I BAHREIN

Pored finansijske krize na rad u ovim zemljama je uticala i politička kriza tako da su naše aktivnosti bile svedene na izvršenje postojećih ugovora.

Generalno, aktivnosti na akviziciji u 2011. godini su bile nešto niže u odnosu na prethodnu godinu. Do kraja novembra je urađeno oko 120 ponuda (ukupna vrednost oko 80MUSD), neke su u fazi pripreme. U datim uslovima, zaključeno je par većih ugovora kao i značajan broj manjih ugovora (videti u tački II-6.), ukupne vrednosti oko 22MUSD . Vrednost ugovorenog i preostalog posla na kraju 2011. godine, garantuje uposlenost svih jedinica tokom 2012. Očekuje se povećan nivo ugovaranja novih poslova u 2012. godini.

OMAN

Tržište u Omanu u oblasti konsultantskih poslova je otvoreno. Investitori, da bi koristili benefite recesije u okolnim zemljama mnoge Tendere su deklarirali kao međunarodne i otvaraju vrata kompanijama van Omana. To povećava konkurenciju i na svim Tenderima se pojavljuje veliki broj novih kompanija. U narednom periodu zaoštriće se uslovi pobeđivanja na Tenderima. Zbog toga već radimo analize cena novih kompanija na otvorenim Tenderima kako bismo formulisali strategiju nudi novih poslova.

Podaci o stečenim sopstvenim akcijama

Društvo ne poseduje sopstvene akcije. Društvo nije sticalo sopstvene akcije od sačinjavanja prethodnog godišnjeg izveštaja.

Izjava o primeni kodeksa korporativnog upravljanja

Energoprojekt Entel a.d. primenjuje KODEKS KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA

ENERGOPROJEKT HOLDING A.D. (koji je usvojen na 10. sednici Upravnog odbora Energoprojekt Entela a.d. održanoj 30.01.2012. godine). Isti je javno dostupan na internet stranici društva (www.ep-entel.com).

Kodeksom korporativnog upravljanja Energoprojekt Holding a.d. uspostavljaju se principi korporativne prakse i organizacione kulture u skladu sa kojima se ponašaju nosioci korporativnog upravljanja Energoprojekt Holding a.d., a naročito u vezi sa pravima akcionara, okvirima i načinom delovanja nosilaca korporativnog upravljanja, javnošću i transparentnošću poslovanja društva.

Osnovni cilj kodeksa je uvođenje dobrih poslovnih običaja u domenu korporativnog upravljanja, koji treba da omoguće ravnotežu uticaja njegovih nosilaca, konzistentnost sistema kontrole i jačanje poverenja akcionara i investitora u društvo, sve u cilju dugoročnog poslovnog razvoja društva.

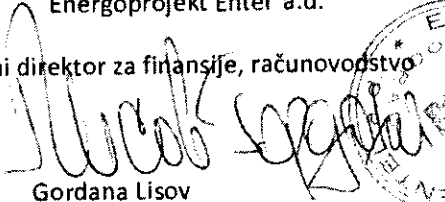
Organi društva ulažu napore da principi ustanovljeni Kodeksom, kada za tim postoji potreba, budu detaljnije razrađeni u okvirima drugih opštih akata društva.

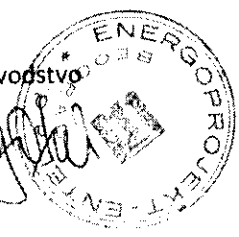
U samoj primeni, ne postoje bitna odstupanja od pravila kodeksa korporativnog upravljanja.

4. IZJAVA LICA ODGOVORNIH ZA SASTAVLJANJE IZVEŠTAJA

Prema našem najboljem saznanju, godišnji finansijski izveštaj sastavljen je uz primenu odgovarajućih međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja i daje istinite i objektivne podatke o imovini, obavezama, finansijskom položaju i poslovanju, dobitima i gubicima, tokovima gotovine i promenama na kapitalu javnog društva, uključujući i društva koja su uključena u konsolidovane izveštaje.

Lice odgovorno za sastavljanje godišnjeg izveštaja:

Energoprojekt Entel a.d.
Izvršni direktor za finansije, računovodstvo

Gordana Lisov

Zakonski zastupnik:

Energoprojekt Entel a.d.
Direktor

Mladen Simović

5. ODLUKA NADLEŽNOG ORGANA DRUŠTVA O USVAJANJU GODIŠNJIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA *

Napomena *:

- Finansijski izveštaj Energoprojekt Entela a.d. za 2011. godinu je odobren i prihvaćen 27.02.2012. na 11. sednici Upravnog odbora izdavaoca i blagovremeno dostavljen Agenciji za privredne registre 29. februara 2012. godine. Godišnji izveštaj društva u momentu objavljivanja još uvek nije usvojen od strane nadležnog organa društva (Skupštine akcionara). Društvo će u celosti naknadno objaviti odluku nadležnog organa o usvajanju Godišnjeg izveštaja.

6. ODLUKA O RASPODELI DOBITI ILI POKRIĆU GUBITKA *

Napomena *:

- Odluka o raspodeli dobiti društva za 2011. godinu doneće se na redovnoj godišnjoj skupštini akcionarskog društva. Društvo će u celosti naknadno objaviti odluku nadležnog organa o raspodeli dobiti društva.

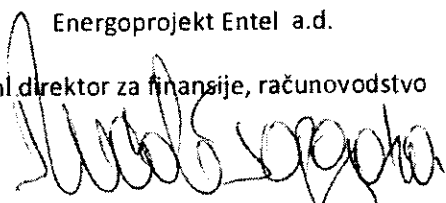
Javno društvo je dužno da sastavi Godišnji izveštaj, objavi javnosti i dostavi ga Komisiji, a regulisanom tržištu, odnosno MTP, dostavlja ovaj izveštaj ukoliko su hartije od vrednosti tog društva uključene u trgovanje, i to najkasnije četiri meseca nakon završetka svake poslovne godine, kao i da obezbedi da godišnji finansijski izveštaj bude dostupan javnosti tokom najmanje pet godina od dana objavljivanja.

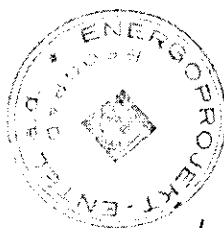
Društvo odgovara za tačnost i istinitost podataka navedenih u Godišnjem izveštaju.

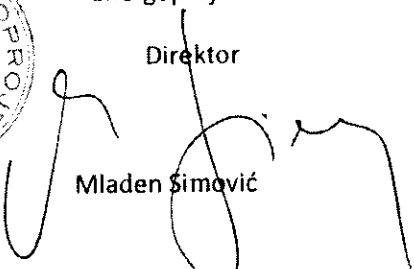
U Beogradu, april 2012. god.

Lice odgovorno za sastavljanje godišnjeg izveštaja:

Zakonski zastupnik:

Energoprojekt Entel a.d.
Izvršni direktor za finansije, računovodstvo

Gordana Lisov

Energoprojekt Entel a.d.
Direktor

Mladen Simović